

วารสารศิลปศาสตร์ราชมงคลสุวรรณภูมิ

Journal of Liberal Art of Rajamangala University
of Technology Suvarnabhumi

P-ISSN: 2586-9825

ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 (มกราคม-เมษายน 2564)

E-ISSN: 2730-1982

Vol.3 No.1 (January-April 2021)

วัตถุประสงค์

วารสารศิลปศาสตร์ราชมงคลสุวรรณภูมิ เป็นวารสารวิชาการมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการศึกษา ค้นคว้า และเพื่อเผยแพร่บทความวิจัยและบทความวิชาการแก่นักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์ นักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา ในมิติทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ด้านอุตสาหกรรมท่องเที่ยว และบริการ และสหวิทยาการ ลักษณะของบทความที่จะนำลงตีพิมพ์ ได้แก่ บทความวิจัย (Research Article) บทความวิชาการ (Academic Article) บทความปริทัศน์หรือบทวิจารณ์วรรณกรรม (Review Article) บทวิจารณ์หนังสือ (Book Review)

บทความที่ได้รับตีพิมพ์จะต้องได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการก่อนตีพิมพ์ ได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความ (Peer Review) อย่างน้อย 2 ท่าน ที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง ในลักษณะปกปิดรายชื่อ (Double blind Peer Review) เปิดรับบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยรับพิจารณาตีพิมพ์ต้นฉบับของบุคคลทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ผลงานที่ส่งมาจะต้องไม่เคยเสนอหรือกำลังตีพิมพ์ในวารสารวิชาการใดมาก่อน

ทัศนะและความคิดเห็นที่ปรากฏในบทความในวารสารศิลปศาสตร์ราชมงคลสุวรรณภูมิ ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความนั้น และไม่ถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ

วารสารศิลปศาสตร์ราชมงคลสุวรรณภูมิ มีกำหนดออกเผยแพร่ปีละ 3 ฉบับ

ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม-เมษายน

ฉบับที่ 2 เดือนพฤษภาคม-สิงหาคม

ฉบับที่ 3 เดือนกันยายน-ธันวาคม

คณะกรรมการอำนวยการ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยเอก ดร.ธนู ทดแทนคุณ	คณบดีคณะศิลปศาสตร์
2. อาจารย์ ดร.สัมพันธ์ สุกใส	รองคณบดีด้านบริหารและพัฒนาระบบ
3. อาจารย์วันดี ศรีสวัสดิ์	รองคณบดีด้านวิชาการและวิจัย
4. อาจารย์นันทิ เพชรบุรี	รองคณบดีด้านพัฒนานักศึกษา
5. อาจารย์วาสนา มะลินิน	รองคณบดีประจำศูนย์นันทบุรี
6. อาจารย์ ดร.นันทยา คงประพันธ์	รองคณบดีประจำศูนย์สุพรรณบุรี
7. นางสาวมลฤดี ทับพรม	หัวหน้าสำนักงานคณบดี

บรรณาธิการ

1. อาจารย์ ดร.จิตาภา เร่งมีศรีสุข	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

กองบรรณาธิการ

1. รองศาสตราจารย์ ดร.กรณีย์พล วิวรรณมงคล	มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
2. รองศาสตราจารย์ ดร.นรินทร์ สังข์รักษา	มหาวิทยาลัยศิลปากร
3. รองศาสตราจารย์ ดร.ธัชชนันท์ อิศรเดช	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
4. รองศาสตราจารย์ ดร.อภิรักษ์ จันทะนี	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
5. รองศาสตราจารย์สายหยุด อุไรสกุล	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ .ดร.อภิษฎา ศรีเครือตอง	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
7. พลอากาศตรี ดร.นภัทร์ แก้วนา	ข้าราชการบำนาญ วิทยาลัยการทัพอากาศ
8. พระครูใบฎีกาอภิชาติ ธรรมสุโข, ดร.	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
9. พระปลัดสมชาย ปโยโค, ดร.	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
10. อาจารย์ ดร.สัมพันธ์ สุกใส	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
11. อาจารย์ ดร.สมพงษ์ เกษานุช	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
12. อาจารย์ ดร.ทิวา ใจหลัก	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

1. ศาสตราจารย์ ดร.บุญทัน ดอกไธสง	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
2. ศาสตราจารย์ ดร.จำนงค์ อติวัฒนสิทธิ์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก (ต่อ)

3. ศาสตราจารย์ ดร.เทิดชาย ช่วยบำรุง	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
4. รองศาสตราจารย์ ดร.เสรี วงษ์มณฑา	มหาวิทยาลัยพะเยา
5. รองศาสตราจารย์ ดร.อินันท์ จันตะนี	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
6. รองศาสตราจารย์ ดร.สมาน งามสนิท	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
7. รองศาสตราจารย์ ดร.ชลอ รอดลอย	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
8. รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
9. รองศาสตราจารย์ ดร.ธัชชนันท์ อิศรเดช	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
10. รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
11. รองศาสตราจารย์ ดร.ภักดี โพธิ์สิงห์	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
12. รองศาสตราจารย์ ดร.ภาสกร ดอกจันทร์	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
13. รองศาสตราจารย์ธโสธร ตู้ทองคำ	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
14. พลอากาศตรี ดร.นภัทร์ แก้วนาค	วิทยาลัยการทัพอากาศ กองทัพอากาศ
15. นาวาอากาศหญิง ดร.อุษา โพนทอง	กรมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกลาโหม
16. พระปลัดสมชาย ปโยโค, ดร.	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
17. รองศาสตราจารย์ ดร.สิริวัฒน์ ศรีเครือดง	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
18. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิดา หนัมนี	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
19. รองศาสตราจารย์ ดร.รัตน์ะ ปัญญาภา	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
20. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สัญญาศรณ์ สวัสดิ์ไธสง	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
21. รองศาสตราจารย์ ดร. โชติ บดีรัฐ	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
22. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปัญญา คล้ายเดช	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
23. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ตามใจ อวิรุทธิโยธิน	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
24. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภักดิ์ กัลยาณมิตร	มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
25. อาจารย์ ดร.กิตติศักดิ์ เจริญสิทธิประเสริฐ	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
26. อาจารย์ ดร.ณนัต แก้วเจริญไพศาล	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
27. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิษฎา ศรีเครือดง	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
28. อาจารย์บวรรัตน์ ลาวันย์เลิศสกุล	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
29. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตติมา พักเพียง	องค์การบริหารส่วนตำบลราชบุรี
30. พระครูใบฎีกาอภิชาติ ธรรมสุโข, ดร.	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
31. พระมหาเกรียงศักดิ์ อินทปญโญ, ดร.	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
32. ดร.ภาส ภาสัทธา	ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมาย
33. อาจารย์ ดร.ดุสิตพร ฮกทา	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยเอก ดร.ธนู ทดแทนคุณ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
2. รองศาสตราจารย์สายหยุด อุไรสกุล	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
3. รองศาสตราจารย์ ดร.โกศล จิตวิรัตน์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาลิษฐ์ บุษมี	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดวงจันทร์ สิ้นโพธิ์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์เนาวรัตน์ อินทรประสิทธิ์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์นันทวดี วงษ์เสถียร	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
8. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ลัดดาวัลย์ สำราญ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนตรี สังข์ทอง	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
10. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมบัติ ศิริจินดา	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
11. ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิตยา ปุระชาติ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
12. ผู้ช่วยศาสตราจารย์แจ่มจันทร์ บุญโญปกรณ์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
13. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐวิภา วิริยา	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
14. อาจารย์ ดร.นันทยา คงประพันธ์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
15. อาจารย์ ดร.จิตาภา เร่งมีศรีสุข	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
16. อาจารย์ ดร.สมพงษ์ เกษานุช	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
17. อาจารย์ ดร.สัมพันธ์ สุขใส	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
18. อาจารย์ ดร.ธารณี นวสนธิ์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
19. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนภูมิ ปองเสียม	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
20. ว่าที่ร้อยตรี ดร.ธนรัตน์ รัตนพงศ์ธระ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
21. อาจารย์ ดร.เบญจพร เชื้อผึ้ง	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
22. อาจารย์ ดร.ทิวา ใจหลัก	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
23. Mr. Arnel Dave A. Jimenez	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

จัดเตรียมต้นฉบับ

1. อาจารย์นิสาชล ตรีไพบูลย์
2. อาจารย์ชนิดาภา กระแจะจันทร์
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์กังสดาล ญาณจันทร์
4. อาจารย์พรทิพย์ ช่วยเพล
5. อาจารย์จิราณีย์ พันมูล

ตรวจสอบบทความย่อ ภาษาอังกฤษ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดวงจันทร์ สิ้นโพธิ์
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์จักกเมธ พวงทอง
3. อาจารย์ออมวจี พิบูลย์
4. อาจารย์ ดร.ทิวา ใจหลัก
5. Mr. Arnel Dave A. Jimenez
6. Ms. Aura Mendoza Siojo

ตรวจรูปแบบและพิสูจน์อักษร

1. อาจารย์นันทิ เพชรบุรี
2. อาจารย์ฐานะมนตร์ กลิ่นจันทร์แดง
3. อาจารย์จุฬารัตน์ ชัยพิทักษ์
4. อาจารย์ชาลินี สำราญอินทร์
5. อาจารย์มนพัฒน์ บุญยะบุรณ

ดูแลระบบวารสาร

1. อาจารย์ ดร.สัมพันธ์ สุกใส
2. อาจารย์ ดร.จิตาภา เร่งมีศรีสุข
3. อาจารย์वासนา มะลินิน
4. อาจารย์ ดร.สมพงษ์ เกษานุช
5. นายเอกชัย นาคณอม
6. นายจิระวุฒิ สารธรรม

ออกแบบปก : นายจิระวุฒิ สารธรรม

จำนวนพิมพ์ : 120 เล่ม

เจ้าของ : คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
เลขที่ 60 หมู่ 3 ถนนสายเอเชีย (กรุงเทพฯ-นครสวรรค์) ตำบลหันตรา
อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13000
โทร. 035-709208, โทรสาร. 035-709208 <http://www.arts.rmutsb.ac.th>

พิมพ์ที่ : อยุธยาดีไซน์

บทบรรณาธิการ

วารสารศิลปศาสตรราชมงคลสุวรรณภูมิ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ เป็นวารสารวิชาการมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าและเพื่อเผยแพร่บทความวิจัยและบทความวิชาการแก่นักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์ นักศึกษา ในระดับบัณฑิตศึกษา ในมิติทางด้านสังคมศาสตร์ สหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ตลอดจนถึงการท่องเที่ยวและการโรงแรม

วารสารศิลปศาสตรราชมงคลสุวรรณภูมิ จัดทำขึ้นปีละ 3 ฉบับ ฉบับนี้เป็นฉบับที่ 7 ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 (มกราคม-เมษายน 2564) มีบทความจำนวน 8 เรื่อง ประกอบด้วยบทความวิจัยจำนวน 3 เรื่อง และบทความวิชาการ จำนวน 5 เรื่อง

อนึ่ง ความคิดเห็นจากบทความวิชาการหรือรายงานการวิจัยแต่ละเรื่องที่น่าสนใจในวารสารฉบับนี้ เป็นความเห็นจากผู้เขียนหรือผู้วิจัย กองบรรณาธิการมีหน้าที่จัดพิมพ์และเผยแพร่เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางวิชาการแก่สังคมเท่านั้น

กองบรรณาธิการวารสารศิลปศาสตรราชมงคลสุวรรณภูมิ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าบุคลากรทั้งในสถานศึกษาและสถานประกอบการตลอดจนผู้สนใจโดยทั่วไป จะได้รับสาระประโยชน์จากวารสารฉบับนี้

Jidapa Rang

ดร.จิตาภา เร่งมีศรีสุข

บรรณาธิการ

วารสารศิลปศาสตร์ราชมงคลสุวรรณภูมิ

Journal of Liberal Art of Rajamangala University
of Technology Suvarnabhumi

สารบัญ

บรรณาธิการ	(ก)
บทบรรณาธิการ	(ข)

บทความวิจัย : Research Article

- ศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนริมคลองประเวศบุรีรมย์ เขตลาดกระบัง เพื่อพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน 1
A STUDY OF THE INVOLVEMENT OF PEOPLE IN THE COMMUNITIES
ALONG KHLONG PRAWET BURI ROM FOR DEVELOPMENT COMMUNITY
TO BE SUSTAINABLE TOURISM
ภณสิทธิ์ อ้นยะ
- การประเมินศักยภาพและความต้องการของชุมชนรองรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจ พิเศษ จังหวัดหนองคาย 13
THE ASSESSING POTENTIAL AND NEEDS OF THE COMMUNITY
SUPPORTING THE SPECIAL ECONOMIC ZONE IN NONG KHAI PROVINCE
สมพงษ์ เกษานุช, ชื่นนภา หนั้นแดง, พระมหาสมเด็จ อัดสาร, พระจำนงค์ ผมไผ่,
และคิติ วรณดี
- บุปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อไอริส เวสต์เกต คอนโดมิเนียม นนทบุรี 27
THE FACTOR AFFECTED TO BUYING DECISION OF IRIS WESTGATE
CONDOMINIUM NONTHABURI
รุ่งโรจน์ สงสระบุญ

บทความวิชาการ : Academic Article

- การพัฒนาทักษะซอฟต์แวร์สกีล ด้วยการดำเนินโครงการจิตอาสาตามแนวทาง จิตตปัญญาศึกษา 37
THE DEVELOPMENT OF 'SOFT SKILLS' THROUGH THE ACTUALIZATION
OF THE VOLUNTEER PROJECT ACCORDING TO THE RULES OF
CONTEMPLATIVE EDUCATION
ฐาปกรณ์ อ่วมสฤติย์

สารบัญ (ต่อ)

บทความวิชาการ : Academic Article

- การพัฒนาสื่อสร้างแรงบันดาลใจด้วยกระบวนการในการพัฒนาบุคลิกภาพเพื่อการทำงาน กรณีศึกษา รายการโทรทัศน์ตามรอยพระองค์ท่านผ่านครูผู้ห้องเรียน: สถานีวิทยุโทรทัศน์การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

CREATIVE MEDIA TO INSPIRATION WITH PERSONALITY DEVELOPMENT PROCESS, CASE STUDY FOLLOW THE KING'S FOOTSTEPS WITH TEACHER TO CLASSROOM: DISTANCE LEARNING TELEVISION STATION

ปริญญ์ ไชยนิชัย, ธนู ทดแทนคุณ, เรืองสิน ปลื้มปั้น, ทรงวุฒิ ไยกะมุข, และสมพงษ์ เกษานุช

51
- ความสำคัญของครูบรรณารักษ์ในห้องสมุดโรงเรียนระดับประถมศึกษา

THE IMPORTANCE OF TEACHER LIBRARIANS IN ELEMENTARY SCHOOL LIBRARY

สุภาวดี เผือกพัก

65
- หลักสารณียธรรม 6 กับการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการ

THE PRINCIPLES OF THE SIX STATES OF CONCILIATION AND THE MANAGEMENT OF THE TEMPLE ADMINISTRATION

พระครูปราโมทย์ปัญญาวัฒน์ (บุญเลิศ เดชบุญโญ)

79
- เทคนิคการแปลเอกสารทางวิชาการ: ข้อผิดพลาดในการใช้คำและรูปแบบประโยคที่พบบ่อยในการแปลเอกสารทางวิชาการจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ

THE ACADEMIC TRANSLATION TECHNIQUE: COMMON LEXICAL AND STRUCTURAL ERRORS IN THE THAI ACADEMIC DOCUMENTS TRANSLATION INTO ENGLISH

จ๊กกเมธ พวงทอง, และอภิษฎา ศรีศรีเรือง

87

ภาคผนวก

คำแนะนำสำหรับผู้เขียน	ฎ
ตัวอย่างการเตรียมต้นฉบับบทความวิจัย	ท
ตัวอย่างการเตรียมต้นฉบับบทความวิชาการ/พิเศษ/ปริทรรศน์/ปณิณกะ	บ

ศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนริมคลองประเวศบุรีรมย์
เขตลาดกระบัง เพื่อพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

A STUDY OF THE INVOLVEMENT OF PEOPLE IN THE COMMUNITIES
ALONG KHLONG PRAWET BURI ROM FOR DEVELOPMENT
COMMUNITY TO BE SUSTAINABLE TOURISM

ภณสิทธิ์ อนันยะ

Panasit Onya

คณะบริหารธุรกิจ สาขาการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ

Faculty of Business Administration, Department of Tourism, Bangkok Suvarnabhumi University

E-mail: jabjune_jabjune@hotmail.com

Received January 9, 2021; Revised April 15, 2021; Accepted April 29, 2021

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนริมคลองประเวศบุรีรมย์ เขตลาดกระบังที่จะพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน และเพื่อศึกษาความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวริมคลองประเวศบุรีรมย์ เขตลาดกระบัง เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชาชนในชุมชนริมคลองประเวศบุรีรมย์ เขตลาดกระบัง จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ Independent Samples t-test และ One-way ANOVA ผลการศึกษาพบว่าด้านการเสนอความคิด การวางแผน และการตัดสินใจ พบว่า ประชาชนมีระดับความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการดำเนินการและการปฏิบัติการ พบว่า ประชาชนมีระดับความต้องการ อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการรับและแบ่งปันผลประโยชน์ ด้านการติดตามและประเมินผล พบว่า ประชาชนมีระดับความต้องการ อยู่ในระดับน้อย และจากการศึกษาความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวริมคลองประเวศบุรีรมย์พบว่า อายุ อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่แตกต่างกันมีผลต่อความต้องการมีส่วนร่วมแตกต่างกัน ส่วนเพศ สถานภาพ และระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีผลต่อความต้องการมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: ความต้องการ, การมีส่วนร่วมของประชาชน, แหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

Abstract

This study aims to study the need for participation of people in the community along the Khlong Prawet Burirom canal, Ladkrabang district, to develop communities as a sustainable tourism attraction and to study the differences of public participation in the management of tourist attractions along the Khlong Prawet Burirom canal, Ladkrabang district. This study deployed a quantitative research method which the sample used for this study was 400 people in the community along Klong Prawet, Burirom canal, Ladkrabang district. The tool used to collect the data was questionnaire and the statistics used to analyze the data were Percentage values, Independent Samples t-test and One-way ANOV. The results of the study were as follows; In the aspect of the presentation of thinking, planning and decision-making, it was found that the people had a moderate level of need; In terms of operations and implementation, it was found that people had levels of needs in moderate level; In terms of receiving and sharing benefits, the monitoring and evaluation, it was found that the people had a level of need at low level. From the study of the differences of public participation in the management of tourist attractions along the Klong Prawet Burirom canal, it was found that the different age, occupation and average monthly income factors influenced the need for participation differently whereas the different gender, status, and educational level had no effect the need for participation.

Keyword: Need, Public participation, Sustainable Tourist attractions

บทนำ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทยยังคงมีแนวโน้มเติบโตอย่างต่อเนื่อง และมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจไทย ประเทศไทยยังคงมีศักยภาพและโอกาสทางการท่องเที่ยวมากมาย อาทิ ความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละพื้นที่ โดยในปี พ.ศ. 2560 World Economic Forum : WEF ได้จัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทยอยู่อันดับที่ 32 จาก 137 ประเทศ สูงขึ้นจากอันดับของปีที่ผ่านมา โดยประเทศไทยมีคะแนนภาวะเศรษฐกิจมหภาคและโครงสร้างพื้นฐานที่ดีขึ้น ซึ่งอุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยอย่างมาก ปี พ.ศ. 2559 อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีผลกระทบทางตรงต่อเศรษฐกิจของประเทศไทย คิดเป็นมูลค่า 1.29 ล้านล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 9.20 ของผลิตภัณฑ์

มวลรวมภายในประเทศ (GDP) อีกทั้งมีการเติบโตโดยเฉลี่ยร้อยละ 6.7 ต่อปี ต่อเนื่องไปถึงปี พ.ศ. 2570 ซึ่งคาดว่าในปี พ.ศ. 2570 อุตสาหกรรมท่องเที่ยวจะมีมูลค่าประมาณ 2.71 ล้านล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 14.30 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (กรมการท่องเที่ยว, 2561)

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์พัฒนาการท่องเที่ยว พ.ศ. 2561-2564 เสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติพิจารณา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อฟื้นฟูและกระตุ้นภาคการท่องเที่ยวให้ขยายตัวและเกิดความยั่งยืน เพื่อเร่งรัดและสร้างศักยภาพในการหารายได้จากการท่องเที่ยว เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทยให้มีความพร้อมทั้งด้านคุณภาพการแข่งขัน และให้เกิดการสร้างรายได้ และกระจายรายได้ควบคู่ไปกับการพัฒนาที่ยั่งยืน (กรมการท่องเที่ยว, 2561)

แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติฉบับนี้จึงเน้นการส่งเสริมและพัฒนาการให้ข้อมูลและองค์ความรู้ ในการพัฒนาการท่องเที่ยวแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การพัฒนากลไกที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยว และช่วยประสานงานในการพัฒนาการท่องเที่ยวของหน่วยงานต่าง ๆ รวมถึงการกำกับดูแลธุรกิจและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว พัฒนาคุณภาพของสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยว บุคลากรในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว รวมถึงความสะอาดและความปลอดภัยในการท่องเที่ยว เน้นความยั่งยืนของการท่องเที่ยว ด้วยการพัฒนาที่อยู่บนพื้นฐานของความสมดุลทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยรักษาไว้ซึ่งอัตลักษณ์ของพื้นที่ และเป็นที่ยอมรับในระดับสากล โดยการนำเกณฑ์ในระดับสากลมาใช้ในการพัฒนาการท่องเที่ยวหรือมาตรฐานการท่องเที่ยวไทยเป็นที่ยอมรับในระดับสากล (กรมการท่องเที่ยว, 2561)

เนื่องด้วยในบริเวณเขตลาดกระบังนั้นมีสถานที่ทางประวัติศาสตร์ที่น่าสนใจ ควรค่าแก่การพัฒนาและอนุรักษ์ไว้นั้นคือคลองประเวศบุรีรมย์ ซึ่งเป็นคลองขุดที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพระยาสุรวงศ์ไวยวัฒน์ให้ขุดต่อจากคลองพระโขนงไปเชื่อมกับแม่น้ำบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา เริ่มขุดตั้งแต่ พ.ศ. 2421 แล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2423 มีความยาวทั้งสิ้น 1150 เส้น (46 กิโลเมตร) (วิกิพีเดีย, สืบค้นออนไลน์) คลองประเวศบุรีรมย์ช่วงเขตลาดกระบังนั้นมีแหล่งท่องเที่ยวริมคลองมากมาย เช่น วัดลาดกระบัง วัดปลูกศรัทธา ตลาดหัวตะเข้ โรงเจเฮงเฮงตัว และวัดสุทธาโภชน์ เป็นต้น นอกจากนี้ประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณริมสองฝั่งคลองประเวศบุรีรมย์บริเวณเขตลาดกระบังต่างมีวิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์ คือ การอยู่ร่วมกันของผู้นคริมสองฝั่งคลองล้วนต่างศาสนาและวัฒนธรรม แต่อยู่กันแบบถ้อยทีถ้อยอาศัย แบ่งปันซึ่งกันและกัน มีสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกันและอยู่ภายใต้กฎระเบียบร่วมกันอย่างสงบสุข

จากความสำคัญดังกล่าวผู้วิจัยจึงเกิดความสนใจที่จะศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนริมคลองประเวศบุรีรมย์ เขตลาดกระบัง เพื่อที่จะได้ทราบความต้องการของ

ประชาชนริมคลองประเวศบุรีรมย์ เขตลาดกระบัง และเพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนสืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนริมคลองประเวศบุรีรมย์ เขตลาดกระบังที่จะพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน
2. เพื่อศึกษาความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวริมคลองประเวศบุรีรมย์ เขตลาดกระบัง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

เพื่อให้ได้คำตอบตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยผู้วิจัยจึงใช้รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ในการศึกษาครั้งนี้ โดยจะนำเสนอข้อมูลในเชิงตัวเลขทางสถิติ เช่น ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นประชากรอาศัยในเขตพื้นที่บริเวณริมคลองประเวศบุรีรมย์ เขตลาดกระบังมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 12,908 คน โดยแบ่งออกเป็น 9 ชุมชน (ที่มา: สำนักงานเขตลาดกระบัง, 2562)

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรที่อาศัยในเขตพื้นที่บริเวณริมคลองประเวศบุรีรมย์ เขตลาดกระบัง

ลำดับที่	ชุมชน	จำนวนประชากร (คน)
1	ชุมชนมิตรปลูกศรัทธา	2,455
2	ชุมชนวัดสังฆราชา	1,190
3	ชุมชนหลังวัดลานบุญ	619
4	ชุมชนสองฝั่งคลอง	840
5	ชุมชนบำรุงرين	875
6	ชุมชนเคหะนครสอง	3,000
7	ชุมชนมาเรียลัย	1,733
8	ชุมชนประชาร่วมใจ	1,276
9	ชุมชนเลียบคลองมอญ	920
รวม		12,908

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ เนื่องจากการประชากรมีจำนวนที่แน่นอน ผู้วิจัยจึงเลือกใช้สูตรทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ในการคำนวณหาขนาดของประชากรตัวอย่าง (W.G Cochran, 1977; อ้างอิงใน กัลยา วาณิชยปัญญา, 2549 : 74) ดังนั้นขนาดกลุ่มตัวอย่าง คือ 383 คน แต่ทั้งนี้ผู้วิจัยขอปรับใช้เพิ่มขึ้นเป็น 400 คนเพื่อให้มีการกระจายของกลุ่มตัวอย่างไปทุกชุมชนซึ่งเป็นจำนวนที่ไม่น้อยไปกว่าที่กำหนด และใช้หลักการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบโควต้า (Quota sampling) ตามสัดส่วนแต่ละชุมชน

3. เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ตำรา และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการมีส่วนร่วมที่จะพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

2. กำหนดกรอบแนวคิด และขอบเขตของคำถามในการวิจัยให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายและความสำคัญของการวิจัย

3. ดำเนินการสร้างแบบสอบถามฉบับร่าง และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องหลังจากผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณาและตรวจสอบ พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะมาแล้ว ผู้วิจัยได้นำมาปรับปรุงแก้ไข

แบบสอบถามที่ได้ทำการปรับปรุงเรียบร้อยแล้วจำนวน 30 ชุด นำไปทำการทดสอบ (Pre-Test) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะประชากรคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างจริง เพื่อทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามในส่วนของข้อคำถามที่มีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) การหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) โดยค่าความเชื่อมั่นต้องได้ตั้งแต่ 0.7 ขึ้นไป จากการทดสอบแล้วพบว่า Alpha ของแบบสอบถามในภาพรวมเท่ากับ .951

ผลการวิจัย

การศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนริมคลองประเวศบุรีรมย์ เขตลาดกระบัง ที่จะพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน พบผลการวิจัยดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง เป็นแบบความน่าจะเป็น (Probability Sampling) และทำการเก็บข้อมูลแบบง่าย (Sample Random Sampling) ซึ่งให้ผลการวิเคราะห์ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 213 คน คิดเป็นร้อยละ 58.00 เพศชาย จำนวน 169 คนคิดเป็นร้อยละ 42.00 มีอายุต่ำกว่า 30 ปี 155 คน คิดเป็นร้อยละ 42.00 รองลงมาคือ อายุมากกว่า 50 ปีขึ้นไป จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 21.00 รองลงมาอายุ 41-50 ปี จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 21.00 และน้อยที่สุดคือ อายุ 30-40 ปี จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 19.00 ตามลำดับ มีสถานภาพสมรส จำนวน 236 คน คิดเป็นร้อยละ 59.00 รองลงมาคือ สถานภาพโสด จำนวน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 และน้อยที่สุดคือ มีสถานภาพอื่น ๆ ได้แก่ หย่าร้าง และแยกกันอยู่ จำนวน 3 คน

คิดเป็นร้อยละ 1.00 ตามลำดับ มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 26.00 รองลงมาคือ การศึกษาระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า 98 คน คิดเป็นร้อยละ 24.00 รองลงมา การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 รองลงมาการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 15.00 รองลงมาระดับการศึกษาประถมศึกษา มีจำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 13.00 และน้อยที่สุด คือ ระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 2.00 ตามลำดับ มีอาชีพอื่น ๆ ได้แก่ อาสาบ้านหนังสือ แม่บ้าน รับจ้างทั่วไป ขับมอเตอร์ไซด์รับจ้าง ธุรกิจส่วนตัว รักษาความปลอดภัย รวมไปถึงไม่มีอาชีพ เป็นต้น จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 27.00 รองลงมามีอาชีพเป็นพนักงานบริษัท/โรงงาน จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 26.00 รองลงมามีอาชีพนักเรียน/นักศึกษา จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 รองลงมามีอาชีพค้าขาย จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 18.00 และน้อยที่สุดคือข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 9.00 ตามลำดับ มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่า 20,000 บาท มีจำนวน 283 คน คิดเป็นร้อยละ 71.00 รายได้ 20,000-30,000 บาท จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 19.00 รายได้ 30,001-40,000 บาท จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 6.00 รายได้ 40,001-50,000 บาท จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 2.00 และรายได้มากกว่า 50,000 บาท จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.00 ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนริมคลองประเวศบุรีรมย์ เขตลาดกระบัง ที่จะพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน พบว่า ประชาชนนั้นต้องการมีส่วนร่วมที่จะพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็น 3.02 ($\bar{X} = 3.02$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการรับและแบ่งปันผลประโยชน์ พบว่า ประชาชนมีระดับความต้องการ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็น 4.02 ($\bar{X} = 4.02$) รองลงมา คือ ด้านการดำเนินการและการปฏิบัติการ พบว่า ประชาชนมีระดับความต้องการ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็น 2.92 ($\bar{X} = 2.92$) ด้านการติดตามและประเมินผล พบว่า ประชาชนมีระดับความต้องการ อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็น 2.60 ($\bar{X} = 2.60$) และด้านการเสนอความคิด การวางแผน และการตัดสินใจ พบว่า ประชาชนมีระดับความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง 2.55 ($\bar{X} = 2.55$) ตามลำดับ

3. ผลศึกษาความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวริมคลองประเวศบุรีรมย์ เขตลาดกระบัง เป็นการศึกษาข้อมูลเชิงอนุมานเพื่อทดสอบสมมติฐาน พบว่า สมมติฐาน: ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่าปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน ได้แก่ อายุ อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนแตกต่างกัน ดังนี้

ผลการทดสอบการเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมที่จะพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน จำแนกตามอายุ โดยใช้สถิติ One-way ANOVA ในการทดสอบ พบว่า ความต้องการมีส่วนร่วมที่จะพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน โดยรวมมีค่า Sig. เท่ากับ 0.01 ซึ่งน้อยกว่า

0.01 คือ ยอมรับสมมติฐาน หมายความว่า ประชาชนในชุมชนริมคลองประเวศบุรีรมย์ เขตลาดกระบัง ที่มีอายุแตกต่างกัน มีความต้องการที่จะพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังนั้นจึงนำผลการวิเคราะห์นำไปเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple Comparison) โดยใช้วิธีทดสอบแบบ Least Significant Difference (LSD) เพื่อหาค่าเฉลี่ยรายใดบ้างแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุต่ำกว่า 30 ปี มีความต้องการที่จะพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนมากกว่าอายุ 31-40 ปี อายุ 41-50 ปี และอายุมากกว่า 50 ปีขึ้นไป มีความต้องการที่จะพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนมากกว่าอายุ 31-40 ปี

ผลการทดสอบการเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมที่จะพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน จำแนกตามอาชีพ โดยใช้สถิติ One-way ANOVA ในการทดสอบ พบว่า อาชีพของประชาชนในชุมชนริมคลองประเวศบุรีรมย์ เขตลาดกระบังที่แตกต่างกัน มีผลต่อความต้องการมีส่วนร่วมที่จะพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนแตกต่างกัน โดยมีค่า Sig. เท่ากับ 0.01 ซึ่งน้อยกว่า 0.01 คือ ยอมรับสมมติฐาน หมายความว่า ประชาชนในชุมชนริมคลองประเวศบุรีรมย์ เขตลาดกระบังที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีความต้องการที่จะพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังนั้นจึงนำผลการวิเคราะห์นำไปเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple Comparison) โดยใช้วิธีทดสอบแบบ Least Significant Difference (LSD) เพื่อหาค่าเฉลี่ยรายใดบ้างแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีอาชีพนักเรียน/นักศึกษา มีความต้องการที่จะพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนมากกว่าอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ ค้าขายและอาชีพอื่น ๆ มีความต้องการที่จะพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนมากกว่าอาชีพพนักงานบริษัท/โรงงาน

ผลการทดสอบการเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมที่จะพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยใช้สถิติ One-way ANOVA ในการทดสอบ พบว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของประชาชนในชุมชนริมคลองประเวศบุรีรมย์ เขตลาดกระบังที่แตกต่างกัน มีผลต่อความต้องการมีส่วนร่วมที่จะพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนแตกต่างกัน โดยมีค่า Sig. เท่ากับ 0.00 ซึ่งน้อยกว่า 0.01 คือ ยอมรับสมมติฐาน ดังนั้นจึงนำผลการวิเคราะห์นำไปเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple Comparison) โดยใช้วิธีทดสอบแบบ Least Significant Difference (LSD) เพื่อหาค่าเฉลี่ยรายใดบ้างแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่า 20,000 บาท มีความต้องการที่จะพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนมากกว่ารายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,000-30,000 บาท รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 30,001-40,000 บาท มีความต้องการที่จะพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนมากกว่ารายได้เฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่า 20,000 บาท

อภิปรายผล

1. ประชาชนในชุมชนริมคลองประเวศบุรีรมย์ เขตลาดกระบังมีความต้องการที่จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ด้านการเสนอความคิด การวางแผน และการตัดสินใจพบว่า ประชาชนมีระดับความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง อาจเนื่องมาจากประชาชนได้รับการประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น คณะกรรมการชุมชน กองทุนหมู่บ้าน สำนักงานเขต เป็นต้น แต่ยังไม่ทั่วถึง ดังนั้นจึงควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึง จัดให้มีการประชุมหารือในการพัฒนาพื้นที่ให้ดีขึ้นเป็นประจำ ในด้านการดำเนินการและการปฏิบัติการพบว่า ประชาชนมีระดับความต้องการ อยู่ในระดับปานกลาง อาจเนื่องมาจากระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนของประชาชน สามารถทำให้ประชาชนสามารถดำเนินการปฏิบัติการได้พอสมควร เช่น การบริจาคเงินและสิ่งของ และการร่วมแรงในการปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว แต่ถ้าหากได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกก็จะทำให้การดำเนินการมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ในด้านการรับและแบ่งปันผลประโยชน์พบว่า ประชาชนมีระดับความต้องการอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากประชาชนในพื้นที่มีโอกาสเข้าไปขายสินค้าที่ระลึกในบริเวณสถานที่ท่องเที่ยวของชุมชน อีกทั้งรายได้จากกิจกรรมหรือโครงการของชุมชน ส่วนใหญ่เป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาแทนประชาชน ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดพื้นที่ให้ประชาชนเข้าไปขายสินค้าที่ระลึก ก่อนที่จะพิจารณาให้คนนอกพื้นที่ และควรให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมหรือโครงการของชุมชนให้มากกว่านี้ และในด้านการติดตามและประเมินผลพบว่า ประชาชนมีระดับความต้องการ อยู่ในระดับน้อย อาจเนื่องมาจากส่วนใหญ่ด้านการติดตามประเมินผลจะเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน จึงทำให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมได้น้อย ดังนั้นหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ควรที่จะเปิดโอกาสให้มีตัวแทนของประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล เพื่อที่จะรับรู้และแก้ไขปัญหาได้ตรงจุดมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ กุลจิรา เสาวลักษณ์จินดา (2555) ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยว กรณีศึกษา อำเภอนิคมบ่งบุรี จังหวัดสิงห์บุรี ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ที่ตอบแบบสอบถามมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง ประชาชนมีส่วนร่วมในด้านการแบ่งปันผลประโยชน์ร่วมมากที่สุด รองมาได้แก่ด้านการปฏิบัติการ ด้านการเสนอความคิด การวางแผนและการตัดสินใจ และด้านการติดตามและประเมินผล และยังสอดคล้องกับ คมลักษณ์ สงทิพย์ (2557) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กรณีศึกษา ตลาดน้ำวัดตะเคียน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตลาดน้ำวัดตะเคียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาแต่ละด้านของการมีส่วนร่วมพบว่าประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในด้านการรับผลประโยชน์มากที่สุด รองลงมาได้แก่ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติและด้านการประเมินผลตามลำดับ

2. จากการศึกษาความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวริมคลองประเวศบุรีรมย์ เขตลาดกระบัง พบว่าอายุของประชาชนในชุมชนริมคลองประเวศบุรีรมย์

เขตลาดกระบังที่แตกต่างกัน มีผลต่อความต้องการมีส่วนร่วมที่จะพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนแตกต่างกัน อาจเนื่องมาจากอยู่ในวัยกลางคน มีประสบการณ์ การรับรู้ และแรงจูงใจในความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนมากกว่าช่วงอายุอื่น ๆ อาชีพของประชาชนในชุมชนริมคลองประเวศบุรีรมย์ เขตลาดกระบังที่แตกต่างกัน มีผลต่อความต้องการมีส่วนร่วมที่จะพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนแตกต่างกัน เช่น ผู้ตอบแบบสอบถามมีอาชีพนักเรียน/นักศึกษา มีความต้องการที่จะพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนมากกว่าอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ อาชีพค้าขายและอาชีพอื่น ๆ มีความต้องการที่จะพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนมากกว่าอาชีพพนักงานบริษัท/โรงงาน อาจเนื่องมาจากสามารถรับหน้าที่จากหน่วยงานได้โดยตรง และมีความเข้าใจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่มากกว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของประชาชนในชุมชนริมคลองประเวศบุรีรมย์ เขตลาดกระบังที่แตกต่างกัน มีผลต่อความต้องการมีส่วนร่วมที่จะพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนแตกต่างกัน จากการศึกษาจะพบว่าผู้ที่มีรายได้น้อยจะมีความต้องการมีส่วนร่วมมากกว่าผู้ที่มีรายได้สูง อาจเป็นเพราะผู้ที่มีรายได้สูงมีหน้าที่การงานดีหรือมีงานประจำอยู่แล้วจึงไม่มีเวลามากนัก ส่วนผู้ที่มีรายได้น้อยอาจมีเวลาว่างมากกว่าในการเข้ามามีส่วนร่วมกับชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เสาวคนธ์ เหลืองทองคำและเสรี วงษ์มณฑา (2558) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน: กรณีศึกษาอำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนา แหล่งท่องเที่ยวแบบยั่งยืนในอำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ประชาชนเสนอแนะแนวทางโดยให้ประชาชนในชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีแนวทาง พัฒนาพื้นที่อนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิตชุมชน ให้มีคุณภาพมาตรฐานและมีความยั่งยืน เนื่องจากประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมที่จะพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว แต่ยังขาดความร่วมมือในการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรม รวมไปถึงข้อจำกัดในเรื่องงบประมาณสนับสนุน

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนริมคลองประเวศบุรีรมย์ เขตลาดกระบัง เพื่อพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนผู้วิจัยจึงนำมาจัดทำเป็นกระบวนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวซึ่งเป็นองค์ความรู้ใหม่ ซึ่งได้มาจากการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) ซึ่งเป็นเทคนิควิธีทางสถิติที่จะจับกลุ่มหรือรวมกลุ่ม หรือรวมตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันไว้ในกลุ่มเดียวกัน จากการวิเคราะห์พบว่าสามารถแบ่งได้เป็น 9 องค์ประกอบ โดยผู้วิจัยได้ให้ชื่อแก่กระบวนการนี้ว่า กระบวนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว AEI³ (อ่านว่า กระบวนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เอ อี ไอ ยกกำลังสาม) ดังนี้

1. A (Assess Community Needs and Readiness for Tourism) ประเมินความต้องการของชุมชนที่อยู่โดยรอบแหล่งท่องเที่ยวและประเมินความพร้อมด้านการท่องเที่ยว การพัฒนาพื้นที่

ให้กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวขึ้นนี้อาจจะทำให้ชุมชนที่อยู่โดยรอบแหล่งท่องเที่ยวนั้นมีสภาพแวดล้อมที่แตกต่างจากเดิมโดยสิ้นเชิง เพราะสิ่งที่ชาวบ้านคุ้นเคยอยู่แล้วมีแนวโน้มที่จะนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในการวิถีชีวิตในแบบแผนการดำเนินชีวิตประจำวันของพวกเขา รวมไปถึงความสัมพันธ์ภายในชุมชนและกับผู้คนที่มาจากภายนอก ฯลฯ ก่อนที่จะพัฒนาพื้นที่นั้นให้กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยว

2. E (Educate and Prepare the Community for Tourism) การให้ความรู้และเตรียมความพร้อมให้แก่คนในท้องถิ่น เมื่อตัดสินใจที่จะเปิดรับการท่องเที่ยวแล้ว จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้ความรู้และเตรียมความพร้อมทางด้านการท่องเที่ยวให้แก่คนในท้องถิ่น เช่น การอบรมเชิงปฏิบัติการการดำเนินการ ที่ควรจะอยู่ในรูปแบบของการระดมความคิดเห็นในการดำเนินกิจกรรมทางการท่องเที่ยว ระบุทรัพยากรและกิจกรรมภายในหมู่บ้านที่จะดึงดูดใจสำหรับนักท่องเที่ยว และเปิดโอกาสสำหรับทุกคนที่จะให้ข้อเสนอแนะในการดำเนินกิจกรรมทางการท่องเที่ยว

3. E (Establish Leadership) กำหนดหน้าที่ผู้รับผิดชอบ/ความรับผิดชอบในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว โดยอาจจะมาจากภาครัฐบาล หรือหน่วยงานที่สนับสนุนหรือมีความรู้ด้านการท่องเที่ยว มาให้คำแนะนำหรือเป็นที่ปรึกษาในครั้งแรก หากชุมชนนั้นยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการท่องเที่ยว แต่ถ้าหากชุมชนนั้นมีผู้นำชุมชนที่มีความรู้ความเข้าใจ และเล็งเห็นถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวอยู่แล้ว ก็จะทำให้การดำเนินการด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

4. I (Infrastructure Provide and Develop Community) จัดเตรียมโครงสร้างพื้นฐานและพัฒนาชุมชนด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ในขั้นตอนนี้แหล่งท่องเที่ยวจะต้องมีการกำหนดคณะกรรมการเพื่อดำเนินการบริหารจัดการ ควบคุมและดูแลกิจกรรมต่าง ๆ ภายในแหล่งท่องเที่ยว โดยการจัดตั้งคณะกรรมการบริหารชมรม หรือสมาคม เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นต่าง ๆ ภายในแหล่งท่องเที่ยว เช่น จัดให้มีห้องน้ำ และส้วมสาธารณะให้บริการ และดูแลห้องน้ำและส้วมให้สะอาด อากาศถ่ายเท ไม่เหม็นอับ แสงสว่างเพียงพอ ซึ่งจากการศึกษาพบว่า สิ่งอำนวยความสะดวกเหล่านี้เป็นปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในระดับมาก ทั้งนี้ชุมชนต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนได้รับผลประโยชน์จากการจำหน่ายสินค้าที่ระลึกประจำท้องถิ่น ได้รับผลประโยชน์จากการแบ่งรายได้จากการขายของร้านค้าสวัสดิการของหมู่บ้าน

5. E (Execution With The Partnerships) ปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่รับผิดชอบกับองค์กร/หน่วยงานภายนอก หน่วยงานที่รับผิดชอบในแหล่งท่องเที่ยวควรมีการสร้างความสัมพันธ์กับองค์กร/หน่วยงาน รวมไปถึงแหล่งท่องเที่ยวภายนอกอื่น ๆ ด้วยโดยอาจจะเป็นการสร้างความร่วมมือระหว่างกันผ่านกิจกรรมต่าง ๆ โดยการจัดให้มีกิจกรรมร่วมกับกลุ่มการท่องเที่ยวแหล่งอื่นที่อยู่ใกล้เคียงกัน โดยอาจจะเป็นการจัดเป็นเส้นทางท่องเที่ยวร่วมกัน ซึ่งจะสามารถสร้างความสัมพันธ์กับแหล่งท่องเที่ยวอื่นโดยการแลกเปลี่ยนความรู้ ภูมิปัญญากับกลุ่มการท่องเที่ยวแหล่งอื่น

6. A (Adopt An Integrated Approach) บูรณาการการบริหารจัดการในภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวที่จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือกันจากหลายภาคส่วน เช่น การคมนาคม ไฟฟ้า น้ำประปา สาธารณะสุข ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เป็นต้น ซึ่งหน้าที่และความรับผิดชอบนั้นจะกระจายกันออกไป ไม่มีหน่วยงานใดที่มีอำนาจหน้าที่ที่รับผิดชอบทั้งหมด ดังนั้นจึงมีความอย่างยิ่งที่จะต้องบูรณาการการบริหารจัดการภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

7. A (Activity Design and Plan) กำหนดรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวและวางแผนเป้าหมายของกระบวนการในขั้นตอนนี้คือ กำหนดรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวและการวางแผน โดยเริ่มจากการประเมินคุณภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวและต่อมาคือประเมินความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว การระบุสถานที่ท่องเที่ยวและกิจกรรมที่เป็นเสมือนดังสัญลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว ก่อนที่จะพัฒนาไปสู่การท่องเที่ยวซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์หลัก ในทำนองเดียวกันกับการใช้ทรัพยากรและสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ที่อยู่ภายในแหล่งท่องเที่ยวและมีความน่าดึงดูดใจในระดับปานกลางจะได้รับการพัฒนาให้เป็นผลิตภัณฑ์ที่สนับสนุน

8. I (Identify Market Demand and Develop Marketing Strategy) กำหนดกลุ่มเป้าหมายทางการตลาดและกำหนดกลยุทธ์ทางการตลาด แหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งนั้นจะมีบริบทของพื้นที่ที่แตกต่างกัน ดังนั้นการกำหนดกลุ่มเป้าหมายจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นเพราะจะทำให้แหล่งท่องเที่ยวที่เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายและกำหนดกลยุทธ์ทางการตลาดได้ง่ายยิ่งขึ้น

9. I (Implement and Monitor Performance) ตรวจสอบประสิทธิภาพการดำเนิน สำหรับ การตรวจสอบการดำเนินการทางการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งนั้น จะต้องตรวจสอบในทุก ๆ ด้าน ทั้ง ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสิ่งแวดล้อม และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว เพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ด้านการเสนอความคิด การวางแผน และการตัดสินใจ หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ควรจัดการประชาสัมพันธ์ที่ดีและทั่วถึงแก่ประชาชนทุกคนในชุมชน จัดนิทรรศการเชิญชวนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยรวมให้ดีขึ้น และควรจัดตั้งกลุ่มในแต่ละชุมชนเพื่อเสาะหาความต้องการและข้อเสนอแนะโดยตรงจากประชาชน

1.2 ด้านการดำเนินการและปฏิบัติการ ควรจัดให้หัวหน้าชุมชนได้ไปศึกษาดูงานในแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ เพื่อมาปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวของพื้นที่ให้ดีขึ้น และควรแบ่งงานกันเป็นทีมเพื่อสามารถปฏิบัติงานได้อย่างทั่วถึง

1.3 ด้านการรับและแบ่งปันผลประโยชน์ ควรจัดให้มีคณะกรรมการสำหรับการแบ่งสัดส่วนในพื้นที่การขายและการแบ่งผลกำไรในกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมกัน

1.4 ด้านการติดตามและประเมินผล ให้งานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ติดตามผลการดำเนินงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ให้มากขึ้น เพื่อที่จะสามารถนำสิ่งบกพร่องต่าง ๆ มาแก้ไขและพร้อมใช้งานอยู่เสมอ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้สอบถามและเก็บข้อมูลจากภาคประชาชนเท่านั้น ดังนั้นเพื่อให้เกิดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนสำหรับผู้สนใจที่จะศึกษาในครั้งต่อไปควรศึกษาจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เช่น หน่วยงานจากภาครัฐบาลที่มีส่วนเกี่ยวข้องและสนับสนุนการท่องเที่ยว และจากภาคเอกชนที่เข้ามาดำเนินการด้านการท่องเที่ยวในบริเวณดังกล่าวควบคู่กันไปด้วย

เอกสารอ้างอิง

- กรมการท่องเที่ยว. (2561). *แผนยุทธศาสตร์พัฒนาการท่องเที่ยว พ.ศ. 2561-2564*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์วิไอพี ก๊อปปีปริน.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2549). *สถิติสำหรับงานวิจัย*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กุลจิรา เสาวลักษณ์จินดา. (2555). *การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยว กรณีศึกษา : อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี*. (การค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรญาณ.
- คมลักษณ์ สงทิพย์. (2557). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กรณีศึกษา ตลาดน้ำวัดตะเคียน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- วิกิพีเดีย. (2562). *ข้อมูลคลองประเวศบุรีรมย์*. สืบค้น 3 พฤศจิกายน 2562. จาก <https://th.wikipedia.org/wiki/ข้อมูลคลองประเวศบุรีรมย์>.
- สำนักงานเขตลาดกระบัง. (2562). *จำนวนประชากรในชุมชนริมคลองประเวศบุรีรมย์*. สืบค้น 13 พฤศจิกายน 2562. จาก <http://www.bangkok.go.th/upload/user/00000095/lkdo/download/3.pdf>.
- เสาวคนธ์ เหลืองทองคำ, และเสรี วงษ์มณฑา. (2558) *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน: กรณีศึกษาอำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. *วารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต*. 11(1), 19-29.

การประเมินศักยภาพและความต้องการของชุมชน
รองรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย
THE ASSESSING POTENTIAL AND NEEDS OF THE COMMUNITY
SUPPORTING THE SPECIAL ECONOMIC ZONE
IN NONG KHAI PROVINCE

สมพงษ์ เกษานุช

Sompong Kesanuch

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi

ชินนภา นันแดง

Chuennapa Nundaeng

บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดหนองคาย

NongKhai Shelter for Children and Families

พระมหาสมเด็จ อุตสาร

Phramaha Somdet Attasan

พระจันทน์ ฌมไพ

Phra Jumnonng Pompai

คิด วรณดี

Kid Warudee

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University Nong Khai Campus.

E-mail : sompongek@gmail.com

Received February 7, 2021; Revised March 26, 2021; Accepted April 29, 2021

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพศักยภาพทั่วไปและความต้องการในการพัฒนา ศักยภาพของชุมชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษพื้นที่จังหวัดหนองคาย เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้แทนชุมชน จำนวน 483 คน ได้มาโดยวิธีการเลือก แบบเจาะจง (Purposive sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1) แบบสำรวจรายการ ประเภทเลือกตอบ (Check List) และ 2) แบบสอบถาม ประเภทมาตราส่วน ประมาณค่า (Rating Scale) มีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.912 วิเคราะห์ข้อมูล ด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Description Method) ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ

(Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

ผลการวิจัยพบว่า ศักยภาพทั่วไปของชุมชนในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ร้อยละ 70.27) และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน คือ ด้านโครงสร้างชุมชนและผู้นำในชุมชน และด้านการบริหารจัดการ อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน คือ ด้านเศรษฐกิจและกลุ่มอาชีพในชุมชน และด้านโครงสร้างพื้นฐาน อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านประเพณีวัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยว และอยู่ในระดับน้อย จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านสังคมและองค์กรทางสังคม โดยประชาชนในพื้นที่ที่มีความต้องการในการพัฒนาศักยภาพของชุมชนเพื่อรองรับเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$)

คำสำคัญ: ศักยภาพชุมชน, ความต้องการชุมชน, เขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย

Abstract

The objectives of this research are to study the general potential conditions and needs for community potential development in the special economic zone in Nong Khai province in the form of quantitative research. The sample group consisted of 483 representatives of the community, obtained by means of selective selection. The tools used in the research were divided into 2 categories: 1) a list of surveys or Check List and 2) Rating Scale Questionnaire had the confidence value. (Reliability) was 0.912. The obtained data was analyzed with descriptive statistics (Description Method): Frequency and Percentage, Mean and Standard Deviation with ready-made computer programs.

The results of the research were as follows: The general potential of communities in the Special Economic Zone in Nong Khai province in overall was at a high level (70.27%). Classifying by aspect, it was found that there was two aspects at the highest level, namely the community structure and community leaders and the management of the community; At a high level in 2 aspects namely the economy, the occupation in the community and infrastructure; At the moderate level was the tradition, culture and tourist attractions whereas social and social organization was at low level. In overall, the people in the area want to develop community capacity to support the Special Economic Zone in Nong Khai Province at a high level. ($\bar{X} = 3.96$)

Keywords: Community Potential, Community Needs,
The Special Economic Zone in NongKhai Province

บทนำ

ประเทศไทยได้กำหนดแนวทางการพัฒนาประเทศภายใต้แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่เป็นกลไกขับเคลื่อนประเทศไปสู่ยุคไทยแลนด์ 4.0 ส่งผลให้เกิดการพัฒนาประเทศในหลายมิติ และหนึ่งในนั้นคือการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน ซึ่งถือเป็นแผนงานที่สำคัญของประเทศในการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค สร้างความยั่งยืนที่ดีให้แก่ประชาชน และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศและพื้นที่ชายแดนโดยใช้ประโยชน์จากโอกาสของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559 : 1-5) การกำหนดแผนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษมีวัตถุประสงค์สำคัญให้เกิดการกระจายความเจริญสู่ภูมิภาคโดยใช้โอกาสจากอาเซียน ลดความเหลื่อมล้ำทางรายได้ ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน และเสริมสร้างความมั่นคงในพื้นที่บริเวณชายแดน รวมทั้งเพิ่มความสามารถในการแข่งขันและการเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ, 2561 : 22) โดยช่วงแรกของการดำเนินงานเป็นการเตรียมความพร้อมในพื้นที่และกำหนดรูปแบบการพัฒนาที่เหมาะสม มีภาครัฐเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาให้เป็นไปตามเป้าหมายและอำนวยความสะดวกการลงทุนของภาคเอกชนในพื้นที่ชายแดนทั้ง 10 แห่ง เปิดโอกาสให้จังหวัดเป็นผู้จัดทำข้อเสนอการพัฒนาเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน ซึ่งครอบคลุมขอบเขตพื้นที่ที่จะพัฒนาเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคส่วนต่าง ๆ ในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559 : 6-8)

จังหวัดหนองคาย เป็นเมืองชายแดนลุ่มน้ำโขง มีอาณาเขตติดกับนครหลวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ปัจจุบันถูกกำหนดให้เป็นหนึ่งในพื้นที่พัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษรองรับการค้าระหว่างประเทศ และเป็นประตูตลาดการค้าอินโดจีน โดยคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ได้กำหนดให้พื้นที่ 2 อำเภอ 13 ตำบล คือ 1) อำเภอเมืองหนองคาย จำนวน 12 ตำบล และ 2) อำเภอสระใคร 1 ตำบล ของจังหวัดหนองคายเป็นพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559 : 11) จากนโยบายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษส่งผลให้จังหวัดหนองคาย ได้เร่งพัฒนาในทุกมิติ ทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา เพื่อวางรากฐานรองรับการเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยมีเป้าหมายในการพัฒนาเชิงพื้นที่ด้วยการกำหนดอุตสาหกรรมเป้าหมายที่สอดคล้องกับศักยภาพของจังหวัด จำนวน 6 อุตสาหกรรม ประกอบด้วย 1) อุตสาหกรรมการประมง และกิจการที่เกี่ยวข้อง

2) อุตสาหกรรมสิ่งทอ เครื่องนุ่งห่ม และเครื่องหนัง 3) การผลิตเครื่องเรือน 4) กิจการโลจิสติกส์ 5) นิคมหรือเขตอุตสาหกรรม และ 6) กิจการสนับสนุนการท่องเที่ยว (เชียรช่วง กัลยาณมิตร และคณะ, 2558 : 48)

ภายใต้ทิศทางการพัฒนาดังกล่าว จังหวัดหนองคายมีการศึกษาผลกระทบและแนวทางการพัฒนาหลากหลายมิติเพื่อสร้างความมั่นคงในการพัฒนาไปสู่ความยั่งยืน มีจุดมุ่งหมายให้การพัฒนาเมืองชายแดนมีประสิทธิภาพ โดยการสร้างความร่วมมือจากหลายฝ่ายในการเสริมสร้างศักยภาพพื้นที่เพื่อรักษาผลประโยชน์และการอยู่ดีกินดีของประชาชนในพื้นที่ โดยเฉพาะเรื่องคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม เพราะเป็นจุดเชื่อมโยงสำคัญในการสร้างความสมดุลระหว่างความเจริญด้านเศรษฐกิจกับการปรับตัวทางสังคมของประชาชน (เชียรช่วง กัลยาณมิตร และคณะ, 2558 : 49)

ดังนั้น เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลสารสนเทศประโยชน์ในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย คณะผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาศักยภาพทั่วไปและความต้องการของชุมชนรองรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย เพื่อนำมาซึ่งข้อมูลในการประเมินความพร้อมและความต้องการสู่การกำหนดทิศทางการพัฒนาชุมชนให้มีศักยภาพที่พร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงเพิ่มความสามารถในการปรับตัวให้ชุมชนในพื้นที่มีเข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาศักยภาพทั่วไปของชุมชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษพื้นที่จังหวัดหนองคาย
2. เพื่อศึกษาความต้องการในการพัฒนาศักยภาพของชุมชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษพื้นที่จังหวัดหนองคาย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ในการวิจัยครั้งนี้มีหน่วยในการวิเคราะห์ (Unit of Analysis) เป็นชุมชน/หมู่บ้าน ดังนั้น ประชากร คือ ชุมชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษพื้นที่จังหวัดหนองคาย จำนวน 161 ชุมชน/หมู่บ้าน (สำนักงานสถิติจังหวัดหนองคาย, 2561)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้แทนชุมชน จำนวน 483 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) จากผู้ที่เป็นผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น/กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน/ผู้ช่วย

ผู้ใหญ่บ้าน/ประธานชุมชน/รองประธานชุมชน/สมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คณะกรรมการชุมชน/หมู่บ้าน หรือสมาชิกชุมชน จากชุมชน 161 ชุมชน ๆ ละ 3 คน รวมเป็น 483 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การวิจัยครั้งนี้มีเครื่องมือ 2 ประเภท ได้แก่ 1) แบบสำรวจรายการ ประเภทเลือกตอบ (Check List) และ 2) แบบสอบถาม ประเภทมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) การหาความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทำการทดลองใช้ (Try-out) กับประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการวิจัย จำนวน 30 คน แล้วจากนั้นจึงนำแบบสอบถามที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อหาความเชื่อมั่นเป็นรายข้อ (Item Analysis) และทั้งฉบับโดยวิธีการ Cronbach's Alpha Coefficient ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.912

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และสภาพศักยภาพทั่วไปของชุมชน โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Description Method) ประกอบด้วย การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

เนื่องจากการวัดระดับศักยภาพชุมชนยังไม่มีเครื่องมือที่สามารถวัดศักยภาพได้ครอบคลุมทุกมิติ ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงได้กำหนดช่วงคะแนนและแปลความหมายระดับศักยภาพชุมชนให้สอดคล้องกับบริบทของการวิจัยโดยประยุกต์ใช้เครื่องมือการวัดผลการพัฒนาชุมชนเข้มแข็งด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมตามหลักค่ากลาง (กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข, 2559 : 7-10) กับหลักการกำหนดช่วงคะแนน 5 ระดับ (รังสรรค์ สิงห์เลิศ, 2551) ในการกำหนดช่วงคะแนนและแปลความหมายเพื่อวัดระดับศักยภาพชุมชน โดยกำหนดสูตรคำนวณ ดังนี้

$$= \frac{\text{ค่าร้อยละสูงสุด} - \text{ค่าร้อยละต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับชั้น}}$$

$$= \frac{100 - 0}{5}$$

$$= 20$$

ฉะนั้นในแต่ละช่องค่าร้อยละของระดับชั้น จะเท่ากับ 20% คิดเป็นเกณฑ์การแบ่งช่วงคะแนนในแต่ละระดับชั้นจากเกณฑ์ดังกล่าวได้นำมาสู่การกำหนดการแปลความหมาย ค่าร้อยละ (Percentage) เปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ดังนี้

ช่วงค่าเฉลี่ย	การแปลความหมาย
80.01 – 100.00	ชุมชนมีศักยภาพอยู่ในระดับมากที่สุด
60.01 – 80.00	ชุมชนมีศักยภาพอยู่ในระดับมาก
40.01 – 60.00	ชุมชนมีศักยภาพอยู่ในระดับปานกลาง

20.01 – 40.00 ชุมชนมีศักยภาพอยู่ในระดับน้อย

0.00 – 20.00 ชุมชนมีศักยภาพอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4.2 การวิเคราะห์ความต้องการในการพัฒนาศักยภาพของชุมชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษพื้นที่จังหวัดหนองคาย โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Description Method) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ที่ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้นจำนวน 483 คน เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า ผู้ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 74.33) และเป็นเพศหญิง (ร้อยละ 25.67)

เมื่อจำแนกตามอายุ พบว่า ผู้ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อายุ ระหว่าง 41-50 ปี (ร้อยละ 32.71) รองลงมาคืออายุ ระหว่าง 51-60 ปี (ร้อยละ 23.19) ถัดมาคืออายุระหว่าง 31-40 ปี (ร้อยละ 19.05) ถัดมาคืออายุระหว่าง 20-30 ปี (ร้อยละ 11.39) ถัดมาคืออายุมากกว่า 60 ปี (ร้อยละ 7.04) และน้อยที่สุดคือมีอายุน้อยกว่า 20 ปี (ร้อยละ 6.63)

เมื่อจำแนกตามสถานภาพ พบว่า ผู้ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส (ร้อยละ 81.99) รองลงมาคือมีสถานภาพโสด (ร้อยละ 11.59) และน้อยที่สุดคือมีสถานภาพหย่าร้าง (ร้อยละ 6.42)

เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ผู้ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า (ร้อยละ 30.02) รองลงมาคือมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) (ร้อยละ 23.19) ถัดมาคือมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3) (ร้อยละ 15.11) ถัดมาคือมีการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) (ร้อยละ 11.18) ถัดมาคือมีการศึกษาระดับปริญญาโท (ร้อยละ 7.87) ถัดมาคือมีการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) (ร้อยละ 6.63) ถัดมาคือมีการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น (ร้อยละ 5.80) และน้อยที่สุดคือมีการศึกษาระดับปริญญาเอก (ร้อยละ 0.21)

เมื่อจำแนกตามตำแหน่ง/หน้าที่ในชุมชน พบว่า ผู้ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นประธานชุมชน/ผู้ใหญ่บ้าน (ร้อยละ 21.33) รองลงมาคือสมาชิกชุมชน/หมู่บ้าน (ร้อยละ 20.08) ถัดมาคือคณะกรรมการชุมชน/หมู่บ้าน (ร้อยละ 19.67) ถัดมาคือรองประธานชุมชน/ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน (ร้อยละ 16.77) ถัดมาคือสมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ร้อยละ 16.15) ถัดมาคือนายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ร้อยละ 2.48) ถัดมาคือรองนายก/ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ร้อยละ 2.28) และน้อยที่สุดเป็นกำนัน (ร้อยละ 1.24)

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพทั่วไปของชุมชนในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย การวิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพทั่วไปของชุมชนในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดหนองคาย ทั้งโดยรวมและรายด้าน โดยผลการวิเคราะห์มีรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพทั่วไปของชุมชนในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดหนองคาย โดยรวมและรายด้าน

(N = 483)

ศักยภาพทั่วไปของชุมชน	ค่าร้อยละ (%)	แปลผล
1. ด้านโครงสร้างชุมชนและผู้นำในชุมชน	87.65	ระดับมากที่สุด
2. ด้านการบริหารจัดการ	82.68	ระดับมากที่สุด
3. ด้านสังคม/องค์กรทางสังคม	38.01	ระดับน้อย
4. ด้านประเพณีวัฒนธรรม/แหล่งท่องเที่ยว	57.52	ระดับปานกลาง
5. ด้านเศรษฐกิจ/กลุ่มอาชีพในชุมชน	78.19	ระดับมาก
6. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน	77.55	ระดับมาก
โดยภาพรวม	70.27	ระดับมาก

จากตารางที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพทั่วไปของชุมชนในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดหนองคาย โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก (ร้อยละ 70.27) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน คือ ด้านโครงสร้างชุมชนและผู้นำในชุมชน (ร้อยละ 87.65) และด้านการบริหารจัดการ (ร้อยละ 82.68) อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน คือ ด้านเศรษฐกิจและกลุ่มอาชีพในชุมชน (ร้อยละ 78.19) และด้านโครงสร้างพื้นฐาน (ร้อยละ 77.55) อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านประเพณีวัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ 57.52) และอยู่ในระดับน้อย จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านสังคมและองค์กรทางสังคม (ร้อยละ 38.01) โดยแต่ละด้านมีรายละเอียดดังนี้

ด้านโครงสร้างชุมชน/ผู้นำในชุมชน โดยภาพรวมชุมชนมีศักยภาพอยู่ในระดับมากที่สุด (ร้อยละ 87.65) และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 4 ด้าน (ร้อยละ 100.00 ทั้ง 4 ด้าน) ได้แก่ 1) ชุมชนมีประธานชุมชน/ผู้ใหญ่บ้าน/คณะกรรมการชุมชน/คณะกรรมการหมู่บ้าน 2) ชุมชนมีอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)/แกนนำสุขภาพประจำครอบครัว (กสค.) 3) ชุมชนมีผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น/สมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ 4) ชุมชนมีพระ/ผู้นำทางศาสนาในชุมชน และอยู่ในระดับมาก จำนวน 2 ด้าน คือ 1) ชุมชนมีผู้นำกลุ่มแม่บ้าน/กลุ่มอาชีพ/กลุ่มวิสาหกิจชุมชน (ร้อยละ 77.85) และ 2) ชุมชนมีผู้นำท้องที่ในระดับตำบล/กำนัน/สารวัตรกำนัน/แพทย์ประจำตำบล (ร้อยละ 53.42) ตามลำดับ

ด้านการบริหารจัดการ โดยภาพรวมชุมชนมีศักยภาพอยู่ในระดับมากที่สุด (ร้อยละ 82.68) และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 5 ด้าน เรียงลำดับจากเปอร์เซ็นต์มากไปหาน้อย ดังนี้ ชุมชนมีการประชุมรวมกันในชุมชนอย่างสม่ำเสมอ (ร้อยละ 99.59) ชุมชนมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบที่ชัดเจน (ร้อยละ 98.34) ชุมชนมีกฎระเบียบ/ข้อตกลงร่วมกันของชุมชน (ร้อยละ 87.99) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ (ร้อยละ 85.51) ชุมชนมีการสร้างความร่วมมือในการบริหารกับองค์กร/หน่วยงานภายนอก (เครือข่ายการพัฒนาชุมชน) (ร้อยละ 80.12) และอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 1 ด้าน คือ ชุมชนมีการกำหนดแผนการพัฒนาชุมชนอย่างชัดเจน (ร้อยละ 44.51) ตามลำดับ

ด้านสังคมและองค์กรทางสังคม โดยภาพรวมชุมชนมีศักยภาพ อยู่ในระดับต่ำ (ร้อยละ 38.01) และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ชุมชนมีวัด/ศาสนสถานในชุมชน (ร้อยละ 96.27) อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ชุมชนมีสถานศึกษา/โรงเรียน/วิทยาลัย/มหาวิทยาลัย (ร้อยละ 54.04) อยู่ในระดับต่ำ จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ชุมชนมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น/อบต./เทศบาล/หน่วยงานราชการ/รัฐวิสาหกิจ ในพื้นที่ชุมชน (ร้อยละ 21.74) และอยู่ในระดับต่ำที่สุด จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ชุมชนมีโรงงานอุตสาหกรรม/บริษัทเอกชนขนาดใหญ่ ในชุมชน (ร้อยละ 10.56) และชุมชนมีหน่วยงานภาคประชาสังคม/มูลนิธิ/สภกรณ์ ในชุมชน (ร้อยละ 7.45) ตามลำดับ

ด้านประเพณีวัฒนธรรม/แหล่งท่องเที่ยว โดยภาพรวมชุมชนมีศักยภาพอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 57.52) และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ชุมชนมีกิจกรรมประเพณีวัฒนธรรมตามหลักทางศาสนา/วันสำคัญทางศาสนา (ร้อยละ 99.79) ชุมชนมีกิจกรรมประเพณีวัฒนธรรมตามความเชื่อท้องถิ่น/ฮีตสิบสอง คองสิบสี่ (ร้อยละ 98.14) และชุมชนมีกิจกรรมตามที่ราชการกำหนด/วันเฉลิมพระชนมพรรษา ฯลฯ (ร้อยละ 95.65) อยู่ในระดับต่ำ จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ชุมชนมีแหล่งท่องเที่ยวทางศาสนาในชุมชน (ร้อยละ 33.54) และอยู่ในระดับต่ำที่สุด จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ชุมชนมีแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ในชุมชน (ร้อยละ 9.94) และชุมชนมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติในชุมชน (ร้อยละ 8.07) ตามลำดับ

ด้านเศรษฐกิจ/กลุ่มอาชีพในชุมชน โดยภาพรวมชุมชนมีศักยภาพ อยู่ในระดับมาก (ร้อยละ 78.19) และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ชุมชนมีผู้ประกอบการธุรกิจร้านค้าพาณิชย์/ค้าขาย/ร้านขายของชำ (ร้อยละ 99.38) ชุมชนมีผู้ประกอบการอาชีพขายแรงงาน/ก่อสร้าง/ลูกจ้างรายวัน (ร้อยละ 99.38) ชุมชนมีผู้ประกอบการอาชีพข้าราชการ/หน่วยงานภาครัฐ (ร้อยละ 99.38) ชุมชนมีผู้ประกอบการเกษตรกรรม/ปศุสัตว์(เลี้ยงสัตว์) (ร้อยละ 88.20) และชุมชนมีผู้ประกอบการอาชีพในภาคอุตสาหกรรม/โรงงาน/บริษัทเอกชน (ร้อยละ 88.20) อยู่ในระดับมาก จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ชุมชนมีผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) (ร้อยละ 77.64)

ชุมชนมีผู้ประกอบการอาชีพบริการในชุมชน/ปั๊มน้ำมัน/อู่ซ่อมรถ ฯลฯ (ร้อยละ 76.40) อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ชุมชนมีกลุ่มธุรกิจชุมชน/วิสาหกิจชุมชน/กลุ่มอาชีพฯ ในชุมชน (ร้อยละ 54.04) และอยู่ในระดับต่ำ จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ชุมชนมีผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว/บริษัททัวร์ (ร้อยละ 21.12) ตามลำดับ

ด้านโครงสร้างพื้นฐาน โดยภาพรวมชุมชนมีศักยภาพอยู่ในระดับมาก (ร้อยละ 77.55) และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ชุมชนมีระบบไฟฟ้าภายในหมู่บ้าน (ร้อยละ 100.00) ชุมชนมีระบบประปาภายในหมู่บ้าน (ร้อยละ 100.00) ชุมชนมีถนนคอนกรีต/ลาดยาง ภายในหมู่บ้าน และระหว่างหมู่บ้าน (ร้อยละ 100.00) และชุมชนมีระบบการขนส่งสาธารณะ/ผู้ประกอบการรถรับจ้างในชุมชน (ร้อยละ 90.06) และอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ชุมชนมีศูนย์บริการอินเทอร์เน็ตประจำชุมชน (ร้อยละ 58.39) ชุมชนมีอ่างเก็บน้ำ/คลองส่งน้ำ/ลำห้วยภายในหมู่บ้าน (ร้อยละ 54.04) และชุมชนมีสวนสาธารณะ/สถานที่ออกกำลังกายสาธารณะ (ร้อยละ 40.37) ตามลำดับ

3. ผลการศึกษาความต้องการในการพัฒนาศักยภาพของชุมชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษพื้นที่จังหวัดหนองคาย พบว่า ระดับความต้องการในการพัฒนาศักยภาพของชุมชนรองรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้ง 12 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การพัฒนาการศึกษา ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ($\bar{X} = 4.16$) การพัฒนาระบบสาธารณสุขและส่งเสริมคุณภาพชีวิต ($\bar{X} = 4.15$) การพัฒนาการเมืองและการบริหารในชุมชน ($\bar{X} = 4.13$) การพัฒนาทางเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 3.94$) การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ($\bar{X} = 3.94$) การพัฒนาทักษะอาชีพที่จำเป็นเพื่อรองรับเขตเศรษฐกิจพิเศษ ($\bar{X} = 3.93$) การพัฒนาผู้นำชุมชนให้มีศักยภาพรองรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ($\bar{X} = 3.91$) การเข้าถึงแหล่งทุนในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน ($\bar{X} = 3.90$) การสนับสนุนในการพัฒนากลุ่มอาชีพจากหน่วยงานภาครัฐ ($\bar{X} = 3.88$) การพัฒนาปัจจัยสนับสนุนในการบริหารจัดการชุมชน เช่น องค์ความรู้ด้านการวางแผนพัฒนาชุมชน ($\bar{X} = 3.87$) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้มีมาตรฐาน (เช่น ไฟฟ้า ถนน ประปา) ($\bar{X} = 3.87$) และการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน ($\bar{X} = 3.86$) ตามลำดับ

อภิปรายผล

1. ศักยภาพทั่วไปของชุมชนในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย พบว่า ชุมชนมีศักยภาพโดยรวมในระดับมาก โดยเฉพาะด้านโครงสร้างชุมชน/ผู้นำในชุมชน และด้านการบริหารจัดการ ที่อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนศักยภาพด้านเศรษฐกิจและกลุ่มอาชีพในชุมชน และด้านโครงสร้างพื้นฐานอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะชุมชนในพื้นที่พัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย

เป็นพื้นที่บริเวณตัวเมืองและชานเมืองทำให้การพัฒนาในด้านต่าง ๆ ค่อนข้างมีความพร้อมและสมบูรณ์ ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับ เขียวช่วง กัลยาณมิตร และคณะ (2558) ที่ได้ทำการศึกษาเขตพัฒนา เศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดหนองคาย ผลการวิจัยพบว่า จังหวัดหนองคายมีความสามารถในการแข่งขัน เนื่องจากจังหวัดหนองคายมีศักยภาพสำคัญ ได้แก่ การสร้างความเข้มแข็งของประชาชน ชุมชน และ สังคมการสร้างคุณค่า และยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร การสร้างการบริหารจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมการสร้างอุตสาหกรรม การค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว การสร้างความมั่นคงชายแดน และการพัฒนาคุณภาพระบบการให้บริการ ซึ่งทั้ง 6 ด้าน ครอบคลุม ทุกมิติของจังหวัดในการพัฒนาศักยภาพ และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน เตรียมความพร้อม สำหรับการลงทุนขนาดใหญ่ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้เป็นอย่างดี ส่วนศักยภาพด้านสังคมและองค์กร ทางสังคมอยู่ในระดับต่ำ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสภาพสังคมเกิดความขัดแย้งในหลายมิติ ทั้งการมีความเห็น ต่างทางการเมือง ความขัดแย้งทางผลประโยชน์ ทำให้สภาพทางสังคมมีความอ่อนแอ (เกิดสภาวะ การป่วยทางสังคม) ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ พัทธภรณ์ หลักทอง (2560) ที่ทำการศึกษาเรื่อง สภาพปัญหาและแนวทางจัดการความขัดแย้งในชุมชนของคณะกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชน ตำบลหนองหาน อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า ความขัดแย้งเป็นเรื่องเกี่ยวกับการ แย่งที่ดินทำกิน การแบ่งปันมรดกการลูก้าที่ดินทำกิน ความขัดแย้งทางการเมืองความสัมพันธ์ระหว่าง สมาชิกในครอบครัวการเล่นการพนันและปัญหาการแย่งน้ำเพื่อการเกษตรโดยระดับของ ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นมีทั้งในส่วนที่มีความรุนแรงค่อนข้างรุนแรงและไม่รุนแรง สาเหตุของความขัดแย้ง ส่วนใหญ่เกิดจากความไม่ลงตัวในผลประโยชน์และความขัดแย้งในด้านความคิดเห็น และผลของ ความขัดแย้งได้ส่งผลโดยตรงต่อความสัมพันธ์ของคู่กรณีที่เกิดความขัดแย้ง ส่วนผลการศึกษาแนวทาง ที่ใช้ในการจัดการความขัดแย้งในชุมชนของคณะกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชน ตำบลหนองหาน อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี พบว่าการใช้กระบวนการไกล่เกลี่ยจากผู้นำชุมชน หรือผู้ที่คนใน ชุมชนให้ความเคารพนับถือ เป็นกระบวนการที่ทำให้ปัญหาความขัดแย้งยุติธรรมได้อย่างรวดเร็ว อีกทั้งเมื่อพิจารณาองค์การทางสังคมในระดับชุมชน พบว่าหน่วยงานภาครัฐหรือองค์กรทางสังคมในระดับ ชุมชนมีอยู่อย่างจำกัด โดยส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่ตัวเมือง จึงทำให้ผลการศึกษาศักยภาพด้านสังคมและ องค์กรทางสังคมในระดับชุมชน อยู่ในระดับต่ำ

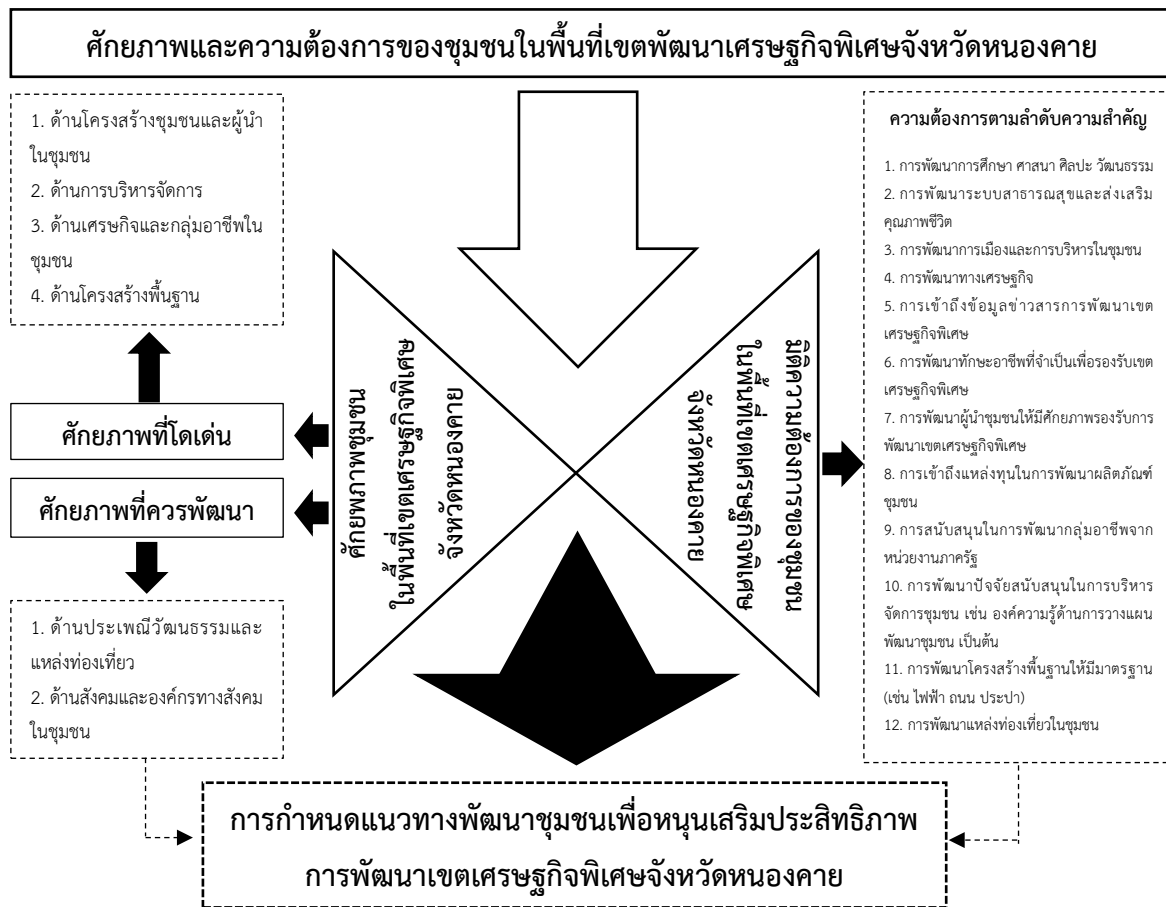
2. การศึกษาความต้องการในการพัฒนาศักยภาพของชุมชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษพื้นที่ จังหวัดหนองคาย พบว่า ระดับความต้องการในการพัฒนาศักยภาพของชุมชนรองรับการพัฒนา เขตเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนโยบายการพัฒนา เขตเศรษฐกิจพิเศษส่งผลต่อการพัฒนาพื้นที่หลากหลายมิติ ดังนั้นชุมชนในฐานะเจ้าของพื้นที่จึงมีความ ตื่นตัวและพร้อมต่อการปรับตัวเพื่อพัฒนาศักยภาพของชุมชนให้สามารถสร้างรายได้เปรียบและเพิ่ม มูลค่าทางเศรษฐกิจแก่ชุมชนจากนโยบายการพัฒนาดังกล่าว โดยเมื่อพิจารณารายด้านจะพบว่า ชุมชนมี

ความต้องการในการพัฒนาการศึกษา ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การพัฒนาระบบสาธารณสุขและส่งเสริมคุณภาพชีวิต การพัฒนาการเมืองและการบริหารในชุมชน การพัฒนาทางเศรษฐกิจ การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ การพัฒนาทักษะอาชีพที่จำเป็นเพื่อรองรับเขตเศรษฐกิจพิเศษ การพัฒนาผู้นำชุมชนให้มีศักยภาพรองรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ การเข้าถึงแหล่งทุนในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน การสนับสนุนในการพัฒนากลุ่มอาชีพจากหน่วยงานภาครัฐ การพัฒนาปัจจัยสนับสนุนในการบริหารจัดการชุมชน เช่น องค์ความรู้ด้านการวางแผนพัฒนาชุมชน การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้มีมาตรฐาน (เช่น ไฟฟ้า ถนน ประปา) และการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน ซึ่งความต้องการดังกล่าวสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมายเขตเศรษฐกิจพิเศษของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2559) ที่ได้กำหนดอุตสาหกรรมเป้าหมายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย จำนวน 6 ด้าน ได้แก่ 1) อุตสาหกรรมการประมงและกิจการที่เกี่ยวข้อง 2) อุตสาหกรรมสิ่งทอ เครื่องนุ่งห่ม และเครื่องหนัง 3) การผลิตเครื่องเรือน 4) กิจการโลจิสติก 5) นิคมหรือเขตอุตสาหกรรม และ 6) กิจการสนับสนุนการท่องเที่ยว จะเห็นได้ว่าชุมชนมีความพร้อมในการพัฒนาตนเองเพื่อเสริมสร้างศักยภาพรองรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ปกรณ์ บุญล้อม (2560) ที่ศึกษาเรื่องการขานรับนโยบายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษของประชาชน อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างขานรับนโยบายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษค่อนข้างมากในภาพรวม โดยด้านเนื้อหา นโยบาย ประเด็นที่มีการขานรับมาก ค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การกำหนดให้อำเภอคลองใหญ่ เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยว การสร้างถนน 4 เลน สาย 318 ด้านกระบวนการนโยบาย ประเด็นที่มีการขานรับในระดับค่อนข้างมาก ค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ บทบาทของผู้นำท้องถิ่น และท้องที่ในการดำเนินการตามนโยบายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษที่ผ่านมา กระบวนการทำประชาพิจารณ์ก่อนจะดำเนินโครงการต่าง ๆ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการขับเคลื่อนนโยบายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ปัจจัยที่มีผลต่อการขานรับนโยบายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ได้แก่ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ บทบาทของผู้นำในกระบวนการนโยบายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ การตอบสนองความต้องการของประชาชนในด้านโครงสร้างพื้นฐาน ส่วนข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ระบบสาธารณสุขและทำให้ความรู้ประชาชนเกี่ยวกับนโยบายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาการประเมินศักยภาพและความต้องการของชุมชนรองรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดหนองคาย พบองค์ความรู้ที่สามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

แผนภาพที่ 1 แสดงองค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากผลการวิจัย

จากแผนภาพที่ 1 แสดงให้เห็นว่า ชุมชนในพื้นที่การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย มีศักยภาพที่โดดเด่น 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านโครงสร้างชุมชนและผู้นำในชุมชน 2) ด้านการบริหารจัดการ 3) ด้านเศรษฐกิจและกลุ่มอาชีพในชุมชน และ 4) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ส่วนศักยภาพที่ควรพัฒนาให้มีเข้มแข็ง 2 ด้าน คือ ด้านประเพณีวัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยว และด้านสังคมและองค์กรทางสังคมในชุมชน เมื่อพิจารณาความต้องการของชุมชนในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดหนองคาย พบว่าชุมชนให้ความสำคัญกับการพัฒนาการศึกษา ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การพัฒนาระบบสาธารณสุขและส่งเสริมคุณภาพชีวิต การพัฒนาเมืองและการบริหารในชุมชน การพัฒนาทางเศรษฐกิจ การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ การพัฒนาทักษะอาชีพที่จำเป็นเพื่อรองรับเขตเศรษฐกิจพิเศษ การพัฒนาผู้นำชุมชนให้มีศักยภาพรองรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ การเข้าถึงแหล่งทุนในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน การสนับสนุนในการพัฒนากลุ่มอาชีพจากหน่วยงานภาครัฐ การพัฒนาปัจจัยสนับสนุนในการบริหารจัดการชุมชน เช่น องค์ความรู้ด้านการวางแผนพัฒนาชุมชน เป็นต้น การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้มีมาตรฐาน (เช่น ไฟฟ้า ถนน ประปา) การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน โดยสารสนเทศดังกล่าวเป็นประโยชน์

ต่อการกำหนดแนวทางพัฒนาชุมชนเพื่อหนุนเสริมประสิทธิภาพการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดหนองคายให้มีประสิทธิภาพบนฐานแห่งการพัฒนาที่สมดุล อันจะก่อให้เกิดความยั่งยืนในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 หน่วยงานภาครัฐควรมีการลงพื้นที่สร้างความเข้าใจและให้ข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง แก่ชุมชนและประชาชน เพื่อลดปัญหาความขัดแย้งระหว่างรัฐกับชุมชน

1.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำผลการวิจัยเป็นข้อมูลสารสนเทศเพื่อวางแผนพัฒนา เขตเศรษฐกิจพิเศษโดยมุ่งเน้นการสร้างเสริมความเข้มแข็งตั้งแต่ระดับชุมชนฐานรากไปสู่การพัฒนา อุตสาหกรรมเป้าหมายให้เกิดความยั่งยืนในอนาคต

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยการจัดทำแผนเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษแบบ องค์กรร่วม

2.2 ควรมีการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อเสริมสร้างกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนด้วย กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่

เอกสารอ้างอิง

กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. (2559). *คู่มือแนวทางการพัฒนาชุมชนเข้มแข็ง*. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงสาธารณสุข.

เชียรช่วง กลัณณมิตร, สุขาย ธนวงเสถียร, ณรงค์ศักดิ์ บุลสุวรรณ, ศรัณย์พงศ์ ฟุ้งเกียรติ, เดชา นิตยณู ภาพ, ธนกฤต หวังดำรงวงศ์, และอภิภู ธนการอรณสิน. (2558). *รายงานผลการศึกษาเรื่อง เรื่องเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดหนองคาย*. หนองคาย: ที่ทำการปกครองจังหวัด หนองคาย.

ปกรณ บัญล้อม. (2560). *การขานรับนโยบายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษของประชาชน อำเภอกลอง ใหญ่ จังหวัดตราด*. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

พัชรภรณ์ หลักทอง. (2560). *สภาพปัญหาและแนวทางจัดการความขัดแย้งในชุมชนของคณะกรรมการ ศูนย์ยุติธรรมชุมชน ตำบลหนองหาน อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี*. (วิทยานิพนธ์ ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

รังสรรค์ สิงห์เลิศ. (2551). *ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาสารคาม.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). *เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน*. นนทบุรี: 21 เซ็นจูร์.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจ. (2559). *เขตเศรษฐกิจพิเศษในประเทศไทย*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจ. (2561). *นโยบายเขตพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่.

สำนักงานสถิติจังหวัดหนองคาย. (2561). *รายงานสถิติจังหวัดหนองคาย ประจำปี พ.ศ. 2561*. หนองคาย: สำนักงานสถิติจังหวัดหนองคาย.

บุพปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อไอริส เวสต์เกต คอนโดมิเนียม นนทบุรี

THE FACTOR AFFECTED TO BUYING DECISION OF IRIS WESTGATE CONDOMINIUM NONTHABURI

รุ่งโรจน์ สงสระบุญ

Rungroje Songsraboorn

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยสยาม

Faculty of Business Administration, Siam University, Thailand

E-mail: rrs101@hotmail.com

Received April 18, 2021; Revised April 22, 2021; Accepted April 29, 2021

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะทางประชากรศาสตร์และปัจจัยทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อไอริส เวสต์เกต คอนโดมิเนียม นนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ที่พักอาศัยในไอริส เวสต์เกต คอนโดมิเนียม นนทบุรี ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง โดยมีอายุระหว่าง 36-46 ปี ซึ่งส่วนใหญ่แต่งงานแล้ว มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 3 คน มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 20,001 - 40,000 บาท และส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี นอกจากนี้ การพิจารณาการตัดสินใจซื้อไอริส เวสต์เกต คอนโดมิเนียม นนทบุรี ส่วนใหญ่พิจารณาจากราคาและเงื่อนไขการผ่อนชำระ วัตถุประสงค์หลักในการตัดสินใจ คือ มีครอบครัวแล้วและต้องการมีที่พักอาศัยเป็นสัดส่วน ส่วนใหญ่รับทราบข้อมูลข่าวสารผ่านโทรทัศน์ นอกจากนี้ผู้วิจัยพบว่าการตัดสินใจระดับสูงสุด คือ ด้านราคา การทดสอบสมมติฐานพบว่าลักษณะประชากรศาสตร์และปัจจัยทางการตลาดมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจซื้อไอริส เวสต์เกต คอนโดมิเนียม นนทบุรี

คำสำคัญ: ปัจจัยทางการตลาด, การตัดสินใจซื้อ, ไอริส เวสต์เกต คอนโดมิเนียม

Abstract

This article aims to study demographic characteristics and marketing factors affecting the purchasing decision of IRIS Westgate Condominium Nonthaburi. The sample group was residents of IRIS Westgate Condominium Nonthaburi, most of whom were male than female by the age of 36-46 years, most of which are married with 3 family members. They are employed by private companies with monthly income between 20,001-40,000 baht and most of them have a bachelor's degree. In addition, the decision

to purchase IRIS Westgate Condominium Nonthaburi is mainly based on the price and terms of installments. The primary objective of this decision is they have family and want to have a place to live. Most of them receive information through television. The researcher also found that the highest level of decision-making was price. Hypothesis testing revealed that demographic characteristics and market factors were related to the purchasing decision of IRIS Westgate Condominium, Nonthaburi.

Keywords: Marketing Mix, Purchasing Decision, IRIS Westgate Condominium

บทนำ

ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ในอดีตที่ผ่านมาอาจกล่าวได้ว่าเป็นธุรกิจที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในประเทศไทยเป็นอันดับต้น และส่งผลในเชิงบวกต่อภาคเศรษฐกิจในหลาย ๆ ด้าน เช่น ภาคของแรงงานทำให้เกิดการจ้างงานมากยิ่งขึ้น ภาคของสถาบันการเงินทำให้เกิดการเพิ่มปริมาณของสินเชื่อเพื่อโครงการ และสินเชื่อที่อยู่อาศัยสำหรับบุคคล และภาคของธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับโครงการ ซึ่งได้แก่ ธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง ธุรกิจค้าวัสดุก่อสร้าง ธุรกิจที่ปรึกษาวิศวกรรมโครงการ และธุรกิจที่ปรึกษาทางสถาปัตยกรรมล้วนแล้วแต่ได้รับผลบวกด้วยกันทั้งสิ้น และเป็นหนึ่งในธุรกิจที่มีความเสี่ยงสูงในการรับผลกระทบจากภาวะวิกฤตเศรษฐกิจถดถอย ซึ่งเป็นหนึ่งในวัฏจักรทางเศรษฐกิจ (ดลพิพัฒน์ ปริดาภิวัต, อีรุฒิ บุญยโสภณ, กำพล วัชรวิชัย และไชยา ยิ้มวิไล, 2555) ปัจจุบัน พบว่า ประชากรมีการย้ายถิ่นที่อยู่เข้ามาอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครมากขึ้น ส่งผลให้ความต้องการที่อยู่อาศัยในเขตกรุงเทพมหานครมากขึ้นตาม แต่เนื่องด้วยบ้านจัดสรร ทาวน์โฮม หรือบ้านเดี่ยวในเขตเมืองมีราคาสูง ประชากรที่มีรายได้น้อยไม่สามารถซื้อบ้านจัดสรร ทาวน์โฮม หรือบ้านเดี่ยวเหล่านั้นได้ ดังนั้น ประชากรจึงหันมานิยมซื้อคอนโดมิเนียม หรืออาคารชุดที่มีราคาต่ำกว่า (ปณณรัตน์ เต็นไทรรัตน์ และธีระวัฒน์ จันทิก, 2560)

พฤติกรรม การซื้อที่อยู่อาศัยและความต้องการของประชาชนที่เปลี่ยนแปลงไปลักษณะเฉพาะของคอนโดมิเนียมที่สอดคล้องกับรูปแบบการใช้ชีวิตแบบใหม่ที่เน้นครอบครัวขนาดเล็กมีพื้นที่พอเหมาะกับความต้องการ การดูแลไม่ยุ่งยากเหมือนบ้านเดี่ยว หรือทาวน์เฮาส์ และมีสิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน การประกอบธุรกิจคอนโดมิเนียมจึงได้นำใช้กลยุทธ์ทางการตลาดเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการประกอบธุรกิจ โดยให้ความสำคัญกับการนำเสนอราคาที่เหมาะสม การอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ หรือ จัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้สอดคล้องกับความต้องการของลูกค้า เป็นต้น ทั้งนี้เนื่องจาก การตัดสินใจซื้อสินค้าในแต่ละประเภท ผู้รับบริการจะคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดที่ตนเองจะได้รับและตอบสนองความต้องการย้ายถิ่นฐานเข้ามาในโครงการเพื่อความสะดวกสบายใจในการใช้ชีวิต โดยให้ความหลากหลายรูปแบบและระดับราคาบริการที่สามารถตอบสนองตามระดับ

ความต้องการที่แตกต่างได้อย่างทั่วถึง ด้วยการบริหารจัดการในการสร้างความแปลกใหม่ของโมเดลธุรกิจที่พิกอาศัย (พรจันทร์ สุพรรณ และชาญชัย บัญชาพัฒนศักดิ์, 2560)

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่อง “บุพปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อไอริส เวสต์เกต คอนโดมิเนียม นนทบุรี” ข้อมูลที่ได้จากงานวิจัยครั้งนี้จะทำให้ทราบว่าในปัจจุบันนี้โครงการไอริส เวสต์เกต คอนโดมิเนียม นนทบุรี ได้ตอบสนองความคาดหวังและความต้องการของผู้บริโภคได้มากน้อยเพียงใด นอกจากนี้ผลการวิจัยสามารถใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกลยุทธ์ทางการตลาด เพื่อเพิ่มลูกค้าใหม่และตอบสนองตรงตามกับผู้บริโภคต้องการ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสำรวจลักษณะประชากรศาสตร์ของผู้ที่พิกอาศัยในไอริส เวสต์เกต คอนโดมิเนียม นนทบุรี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อไอริส เวสต์เกต คอนโดมิเนียม นนทบุรี
3. เพื่อศึกษาการตัดสินใจซื้อไอริส เวสต์เกต คอนโดมิเนียม นนทบุรี

การทบทวนวรรณกรรม

ลักณา วัฒนะชีวะกุล (2553) กล่าวว่า ลักษณะประชากรศาสตร์ เป็นการตัดสินใจของผู้ซื้อได้รับอิทธิพลจากลักษณะส่วนบุคคลของคนทางด้านต่าง ๆ ได้แก่ อายุ ขั้นตอนวัฏจักรชีวิต ครอบครัว อาชีพ โอกาสทางเศรษฐกิจ การศึกษา รูปแบบการดำรงชีวิต บุคลิกภาพ และแนวความคิดส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน จะส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกซื้อสินค้าและบริการในลักษณะต่าง ๆ และในการตัดสินใจจะคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดที่จะได้รับ

Kotler (2000) ได้ให้ความหมายของปัจจัยทางการตลาดไว้ว่า เป็นกลุ่มของเครื่องมือทางการตลาดที่องค์กรใช้ในการปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ทางการตลาดกลุ่มเป้าหมาย

ดารา ทีปะปาน (2550) ได้กล่าวว่า พฤติกรรมการตัดสินใจผู้บริโภค หมายถึง การกระทำใด ๆ ของผู้บริโภคที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการเลือกสรร การซื้อ การใช้สินค้าและบริการ รวมทั้งกระบวนการตัดสินใจ ซึ่งเป็นตัวนำหรือตัวกระทำดังกล่าว เพื่อสนองความจำเป็นและความต้องการของผู้บริโภคให้ได้รับความพึงพอใจสูงสุด

เอมอร วงษ์ศิริ (2554) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อคอนโดมิเนียมเป็นที่ยู่ออาศัยของประชากรที่กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร ใช้ปัจจัยทางการตลาดในการตัดสินใจเลือกซื้อคอนโดมิเนียมเป็นที่ยู่ออาศัย โดยรวม และด้านรายได้อยู่ในระดับมาก และใช้ปัจจัยสิ่งแวดล้อม ในการตัดสินใจเลือกซื้อคอนโดมิเนียมเป็นที่ยู่ออาศัยโดยรวมอยู่ในระดับมาก

อภิญญา เสมเสริมบุญ (2556) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยการตัดสินใจเลือกซื้อคอนโดมิเนียมในย่านทองหล่อ กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยการตัดสินใจเลือกซื้อคอนโดมิเนียมในย่าน

ทองหล่อ กรุงเทพมหานคร ผู้บริโภคมีปัจจัยการตัดสินใจเลือกคอนโดมิเนียมในย่านทองหล่อ กรุงเทพมหานคร ซึ่งทั้ง 4 ด้าน ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย โดยปัจจัยด้านช่องทางการจัดจำหน่ายเป็นอันดับแรก รองลงมา คือ ปัจจัยด้านราคา และปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด ส่วนปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ เป็นอันดับสุดท้าย

จากการทบทวนวรรณกรรม สามารถสรุปได้ว่า วงจรชีวิตครอบครัว เป็นขั้นตอนการดำรงชีวิตของบุคคลในลักษณะของการมีครอบครัว การดำรงชีวิตในแต่ละขั้นตอนเป็นสิ่งที่มีความสัมพันธ์ต่อความต้องการ ทศนคติ และค่านิยมของบุคคลทำให้เกิดความต้องการในผลิตภัณฑ์และพฤติกรรมซื้อที่แตกต่างกัน การตัดสินใจเลือกซื้อคอนโดมิเนียมเป็นที่ยู่ออาศัยจะมีปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดการตัดสินใจได้แก่ ปัจจัยด้านราคา ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ ซึ่งสอดคล้องกับรายได้ของตนเอง ซึ่งการทบทวนวรรณกรรมนี้จะนำไปเป็นส่วนหนึ่งของการอภิปรายผลต่อไป

สมมติฐานการวิจัย

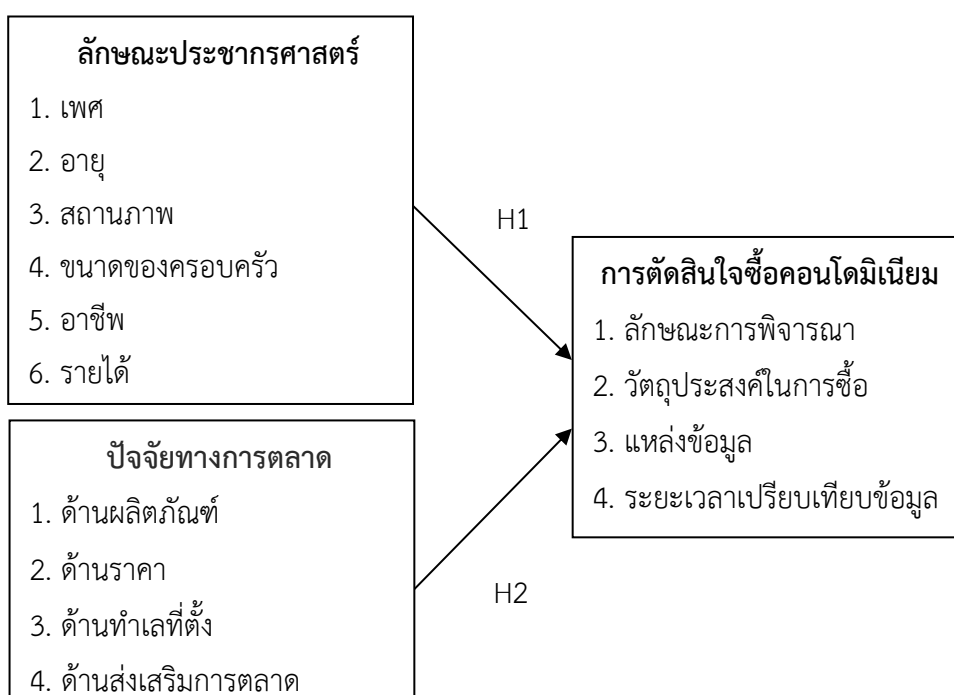
1. ลักษณะประชากรศาสตร์มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจซื้อไอริส เวสต์เกต คอนโดมิเนียม นนทบุรี
2. ปัจจัยทางการตลาดมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจซื้อไอริส เวสต์เกต คอนโดมิเนียม นนทบุรี

กรอบแนวคิด

จากสมมติฐานดังกล่าวข้างต้น สามารถเขียนเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังนี้

ตัวแปรต้น (Independent Variable)

ตัวแปรตาม(Dependent Variable)

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณโดยผู้วิจัยดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากร ได้แก่ ผู้ที่พักอาศัยในไอรিস เวสต์เกต คอนโดมิเนียม นนทบุรี
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ที่พักอาศัยในไอรিস เวสต์เกต คอนโดมิเนียม นนทบุรีจำนวน 400 คน คำนวณได้จากสูตรไม่ทราบขนาดตัวอย่างของ W.G. Cochran โดยกำหนดระดับค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และระดับค่าความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 (กัลยา วาณิชยปัญญา, 2557)
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็นตัวแปรอิสระ (Independent variable) ได้แก่ ลักษณะทางประชากรศาสตร์ ใช้มาตรวัดแบบนามบัญญัติ และปัจจัยทางการตลาด ใช้มาตรวัดแบบช่วงระยะ (Interval scale) ซึ่งประกอบด้วย ระดับมากที่สุด = 5, ระดับมาก = 4, ระดับปานกลาง = 3 ระดับน้อย = 2 และระดับน้อยที่สุด = 1 ส่วนตัวแปรตาม (Dependent variable) ได้แก่ การตัดสินใจซื้อไอรিস เวสต์เกต คอนโดมิเนียม นนทบุรีใช้มาตรวัดแบบนามบัญญัติ
4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการสร้างโดยแบ่งออกเป็น ส่วนที่ 1 ครอบคลุมเกี่ยวกับประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ขนาดของครอบครัว อาชีพ และรายได้ ส่วนที่ 2 ครอบคลุมเกี่ยวกับ ได้แก่ ลักษณะการพิจารณา วัตถุประสงค์ในการซื้อ แหล่งข้อมูล และระยะเวลาเปรียบเทียบข้อมูล ส่วนที่ 3 ปัจจัยทางการตลาด ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านทำเลที่ตั้ง และด้านส่งเสริมการตลาด
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) วันจันทร์ถึงวันอาทิตย์ ตั้งแต่เวลา 11.00 น. ถึง 21.00 น. จำนวนวันละ 20 ตัวอย่าง เป็นเวลา 20 วัน โดยเก็บข้อมูลในเดือนพฤศจิกายน 2561
6. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) (กัลยา วาณิชยปัญญา, 2557) เพื่ออธิบายลักษณะทางประชากรศาสตร์ ปัจจัยทางการตลาด และการตัดสินใจซื้อไอรিস เวสต์เกต คอนโดมิเนียม นนทบุรี ส่วนการหาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากรศาสตร์ ปัจจัยทางการตลาด และการตัดสินใจซื้อไอรिस เวสต์เกต คอนโดมิเนียม นนทบุรี ใช้สถิติไคสแควร์ (กัลยา วาณิชยปัญญา, 2557) โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ระดับ 0.05 และสถิติที่ใช้หาคุณภาพของแบบสอบถามใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ผลการทดสอบความเชื่อมั่น $\alpha = 0.914$

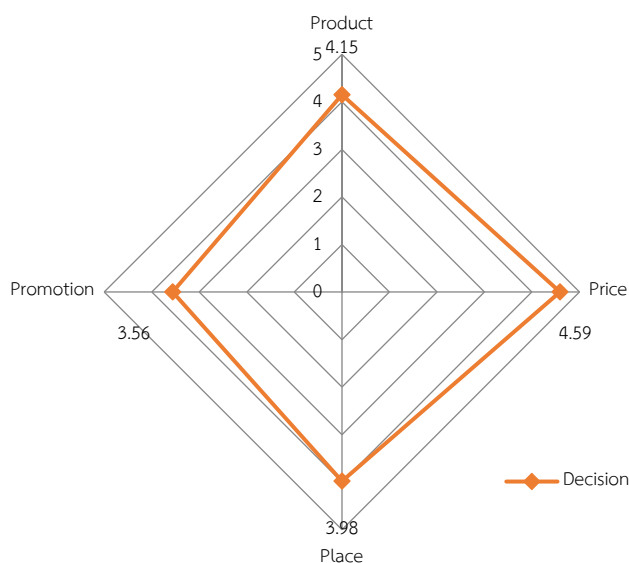

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาลักษณะทางประชากรศาสตร์ พบว่า ผู้ที่พักอาศัยในไอริส เวสต์เกต คอนโดมิเนียม นนทบุรี จำนวน 400 คน จำแนกตามลักษณะทางประชากรศาสตร์ พบว่า ผู้ที่พักอาศัยส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 61.10 และ 38.9 ตามลำดับ มีอายุระหว่าง 36-46 ปี คิดเป็นร้อยละ 42.40 สถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 49.30 ขนาดครอบครัว 3 คน คิดเป็นร้อยละ 55.50 ทำอาชีพบริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ 64.10 มีรายได้ 20,001 - 40,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 50.55 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 56.55

2. ผลการศึกษากการตัดสินใจซื้อไอริส เวสต์เกต คอนโดมิเนียม นนทบุรี พบว่า ผู้ที่พักอาศัยในไอริส เวสต์เกต คอนโดมิเนียม นนทบุรี ส่วนใหญ่ตัดสินใจซื้อคอนโดมิเนียมจากราคาและเงื่อนไขการผ่อนชำระ คิดเป็นร้อยละ 55.40 มีวัตถุประสงค์ในการตัดสินใจซื้อจากครอบครัวต้องการมีที่พักอาศัย คิดเป็นร้อยละ 42.90 รับข่าวสารผ่านโทรทัศน์ คิดเป็นร้อยละ 43.55 เปรียบเทียบซื้อกับคอนโดมิเนียมอื่น คิดเป็นร้อยละ 31.40 และระยะเวลาในการตัดสินใจ 2-3 เดือน คิดเป็นร้อยละ 42.50

3. ผลการศึกษูปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อไอริส เวสต์เกต คอนโดมิเนียม นนทบุรี พบว่า ผู้ที่พักอาศัยในไอริส เวสต์เกต คอนโดมิเนียม นนทบุรี ให้ความสำคัญต่ปัจจัยทางการตลาดที่มีความสำคัญต่อการตัดสินใจซื้อโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.07$, $S.D = 0.951$) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้านพบว่า ผู้ที่พักอาศัยในคอนโดมิเนียมให้ความสำคัญต่ปัจจัยด้านราคามากที่สุด ($\bar{x} = 4.59$, $S.D = 0.633$) ให้ความสำคัญต่ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ เป็นอันดับรองลงมา ($\bar{x} = 4.15$, $S.D = 0.741$) และให้ความสำคัญต่ปัจจัยด้านส่งเสริมการตลาด เป็นอันดับสุดท้าย ($\bar{x} = 3.56$, $S.D = 0.895$) แสดงผลดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 ค่าเฉลี่ยปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อไอริส เวสต์เกต คอนโดมิเนียม นนทบุรี

4. ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า

4.1 สมมติฐานที่ 1 ลักษณะทางประชากรศาสตร์มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจซื้อไอริส เวสต์เกต คอนโดมิเนียม นนทบุรี ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า เพศ มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจซื้อไอริส เวสต์เกต คอนโดมิเนียม นนทบุรี ในด้านลักษณะการพิจารณา วัตถุประสงค์ และระยะเวลาเปรียบเทียบ ส่วนอายุ ขนาดครอบครัว และอาชีพ มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจซื้อคอนโดมิเนียมใน ด้านลักษณะการพิจารณา วัตถุประสงค์ แหล่งข้อมูลและระยะเวลาเปรียบเทียบ ส่วนสถานภาพสมรส และรายได้ มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจซื้อคอนโดมิเนียมในเรื่อง ลักษณะการพิจารณา วัตถุประสงค์ และแหล่งข้อมูล จากผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1 สามารถสรุปผลการทดสอบสมมติฐาน ได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สรุปผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะประชากรศาสตร์กับการตัดสินใจซื้อไอริส เวสต์เกต คอนโดมิเนียม นนทบุรี

ลักษณะ ประชากรศาสตร์	การตัดสินใจซื้อไอริส เวสต์เกต คอนโดมิเนียม นนทบุรี			
	ลักษณะการพิจารณา	วัตถุประสงค์	แหล่งข้อมูล	ระยะเวลาเปรียบเทียบ
เพศ	✓	✓	✗	✓
อายุ	✓	✓	✓	✓
สถานภาพสมรส	✓	✓	✓	✗
ขนาดครอบครัว	✓	✓	✓	✓
อาชีพ	✓	✓	✓	✓
รายได้	✓	✓	✓	✗

หมายเหตุ : ✓ หมายถึง มีความสัมพันธ์กัน ✗ หมายถึง ไม่มีความสัมพันธ์กัน

4.2 สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยทางการตลาดมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจซื้อไอริส เวสต์เกต คอนโดมิเนียม นนทบุรี ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยทางการตลาดด้านผลิตภัณฑ์และด้านส่งเสริมการตลาด มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจซื้อไอริส เวสต์เกต คอนโดมิเนียม นนทบุรี ในด้านลักษณะการพิจารณา วัตถุประสงค์ และแหล่งข้อมูล ส่วนด้านราคาและด้านทำเลที่ตั้ง มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจซื้อไอริส เวสต์เกต คอนโดมิเนียม นนทบุรีในด้านลักษณะการพิจารณา และแหล่งข้อมูล จากผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2 สามารถสรุปผลการทดสอบสมมติฐานได้ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สรุปผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการตลาดกับการตัดสินใจซื้อไอริส เวสต์เกต คอนโดมิเนียม นนทบุรี

ปัจจัยทางการตลาด	การตัดสินใจซื้อไอริส เวสต์เกต คอนโดมิเนียม นนทบุรี			
	ลักษณะการพิจารณา	วัตถุประสงค์	แหล่งข้อมูล	ระยะเวลาเปรียบเทียบ
ด้านผลิตภัณฑ์	✓	✓	✓	✗
ด้านราคา	✓	✗	✓	✗
ด้านทำเลที่ตั้ง	✓	✗	✓	✗
ด้านส่งเสริมการตลาด	✓	✓	✓	✗

หมายเหตุ : ✓ หมายถึง มีความสัมพันธ์กัน ✗ หมายถึง ไม่มีความสัมพันธ์กัน

อภิปรายผล

1. ลักษณะประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ขนาดครอบครัว อาชีพ และรายได้มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจซื้อไอริส เวสต์เกต คอนโดมิเนียม นนทบุรี ทั้งนี้อาจเนื่องจากการตัดสินใจในการซื้อคอนโดมิเนียมย่อมแตกต่างกันไปตามลักษณะประชากรศาสตร์ โดยผู้มีเพศต่างกันย่อมมีการตัดสินใจในการซื้อคอนโดมิเนียมแตกต่างกันไป ส่วนผู้มีอายุต่างกัน ย่อมมีการตัดสินใจซื้อคอนโดมิเนียมที่เปลี่ยนไปตามประสบการณ์ของการดำรงชีวิต ส่วนสภาพภาพสมรสที่แตกต่างกันย่อมมีการตัดสินใจซื้อคอนโดมิเนียมที่แตกต่างกันไปสถานภาพที่ตนเองเป็นอยู่ ส่วนผู้ที่พักอาศัยในคอนโดมิเนียมที่มีขนาดครอบครัวที่แตกต่างกัน ก็ย่อมมีการตัดสินใจซื้อคอนโดมิเนียมแตกต่างกันตามความรับผิดชอบในครอบครัว ส่วนอาชีพต่างกันย่อมมีแนวคิดค่านิยมของการตัดสินใจซื้อคอนโดมิเนียมแตกต่างกันออกไปตามอาชีพที่ประกอบอยู่ และผู้ที่พักอาศัยในคอนโดมิเนียมที่มีรายได้สูงย่อมมีการตัดสินใจในการซื้อคอนโดมิเนียมแตกต่างกับผู้มีรายได้น้อยที่ต้องคิดพิจารณาในการตัดสินใจอย่างระมัดระวัง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดโซโลมอน (Solomon, 2007) ที่กล่าวว่า การตัดสินใจของผู้ที่พักอาศัยในคอนโดมิเนียมได้รับอิทธิพลจากลักษณะส่วนบุคคลของคนทางด้านต่าง ๆ ได้แก่ อายุ ขั้นตอนวัฏจักรชีวิต ครอบครัว อาชีพ โอกาสทางเศรษฐกิจ การศึกษา รูปแบบการดำรงชีวิต บุคลิกภาพ และแนวความคิดส่วนบุคคล โดยอายุที่แตกต่างกันจะมีความต้องการผลิตภัณฑ์ต่างกัน ส่วนอาชีพของแต่ละบุคคลจะนำไปสู่ความจำเป็นและความต้องการสินค้าและบริการที่แตกต่างกัน สำหรับผู้ที่มีการศึกษาสูงมีแนวโน้มจะบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพดีมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาต่ำ และรายได้ (Income) โอกาสทางเศรษฐกิจของบุคคลจะกระทบต่อสินค้าและบริการที่ตัดสินใจซื้อ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิญา เสมเสริมบุญ (2556) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยการตัดสินใจเลือกซื้อคอนโดมิเนียมใน

ย่านทองหล่อ กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ สถานภาพ อาชีพ และ รายได้ มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกซื้อคอนโดมิเนียมในย่านทองหล่อ กรุงเทพมหานคร

2. ผู้ที่พักอาศัยในไอริส เวสต์เกต คอนโดมิเนียม นนทบุรี ให้ความสำคัญต่อปัจจัยทางการตลาด ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อไอริส เวสต์เกต คอนโดมิเนียม นนทบุรี อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะก่อนที่ผู้ที่ พักอาศัยในคอนโดมิเนียมจะตัดสินใจซื้อจะต้องมีการศึกษา ค้นหาข้อมูล ประเมินทางเลือก เพื่อที่จะได้ ตัดสินใจซื้อไอริส เวสต์เกต คอนโดมิเนียม นนทบุรี ซึ่งการประเมินทางเลือกนั้น ผู้ที่พักอาศัยใน คอนโดมิเนียมจะคำนึงหรือให้ความสำคัญกับผลิตภัณฑ์ของคอนโดมิเนียม การกำหนดราคาขายของ คอนโดมิเนียมที่เหมาะสม สถานที่ตั้งของคอนโดมิเนียมสามารถเดินทางได้สะดวกสบาย มีการส่งเสริม การตลาดไม่ว่าจะเป็น การให้ส่วนลด หรือบัตรกำนัล ซึ่งสอดคล้องกับดารา ทีปะพาน (2550) ได้กล่าว ว่า พฤติกรรมการตัดสินใจผู้บริโภค หมายถึง การกระทำใด ๆ ของผู้บริโภคที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับ การเลือกสรร การซื้อ การใช้สินค้าและบริการ รวมทั้งกระบวนการตัดสินใจ ซึ่งเป็นตัวนำหรือตัวกระทำ ดังกล่าว เพื่อสนองความจำเป็นและความต้องการของผู้บริโภคให้ได้รับความพึงพอใจสูงสุด

3. จากผลการวิเคราะห์พบว่า การตัดสินใจซื้อไอริส เวสต์เกต คอนโดมิเนียม นนทบุรี ได้แก่ ลักษณะการพิจารณา วัตถุประสงค์ในการซื้อ แหล่งข้อมูล และระยะเวลาเปรียบเทียบข้อมูลมี ความสัมพันธ์กับการตัดสินใจซื้อไอริส เวสต์เกต คอนโดมิเนียม นนทบุรี ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากปัจจัยทาง การตลาดซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้บริโภคเกิดความต้องการของสินค้าและบริการ หรืออาจ กล่าวได้ว่า สิ่งกระตุ้นทางการตลาดเป็นมูลเหตุจูงใจให้เกิดการซื้อสินค้าและบริการ ซึ่งสอดคล้องกับ แนวคิดของเอมอร์ วงษ์ศิริ (2554) ที่ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อคอนโดมิเนียม เป็นที่อยู่อาศัยของประชากรที่กรุงเทพมหานคร ที่ได้กล่าวว่า ปัจจัยทางการตลาดถือว่าเป็นตัวกระตุ้น หรือสิ่งเร้าทางการตลาดที่กระทบต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อและความพึงพอใจในการใช้บริการ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ จากผลการศึกษาพบว่า ผู้ที่พักอาศัยใน คอนโดมิเนียมมีการตัดสินใจซื้อคอนโดมิเนียมเพราะราคามากที่สุด ดังนั้นจากที่ประเทศไทยมี ความต้องการเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจในกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ผู้ประกอบการ อสังหาริมทรัพย์ในประเทศไทยควรให้ความสำคัญกับการกำหนดราคาขายให้เหมาะสม เพื่อจูงใจทั้ง ชาวไทยและชาวต่างประเทศให้สนใจซื้อคอนโดมิเนียมในประเทศไทยมากยิ่งขึ้น และต้องมีการพัฒนา จุดแข็งของคอนโดมิเนียมเพื่อเสริมสร้างความแข็งแกร่งอย่างต่อเนื่อง ด้วยการกำหนดราคาขายให้ เหมาะสม ใช้วัสดุในการสร้างคอนโดมิเนียมที่มีคุณภาพสูง เพื่อทำให้ผู้ที่พักอาศัยในคอนโดมิเนียม เกิดความพึงพอใจสูงสุด และเกิดการบอกต่อให้บุคคลอื่นมาซื้อคอนโดมิเนียมอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบกลยุทธ์ทางการตลาดของผู้ประกอบการสังหาริมทรัพย์ประเภทอื่น ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวางแผนการตลาดรองรับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจในประเทศต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กัลยา วาณิชขัญชา. (2557). *การวิเคราะห์สมการโครงสร้าง SEM ด้วย AMOS*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดลพิวัฒน์ ปรีดาวิภาต, อีรวัฒน์ บุญยโสภณ, กำพล รุจิวิเศษ, และไชยา ยิ้มวิไล. (2555). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจสังหาริมทรัพย์ในภาวะเศรษฐกิจถดถอย. *วารสารวิชาการพระจอมเกล้าพระนครเหนือ*, 22(2), 416-426.
- ดารา ทีปะปาน. (2550). *พฤติกรรมผู้บริโภค*. กรุงเทพมหานคร: รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์.
- พรจันทร์ สุพรรณ, และชาญชัย บัญชาพัฒนศักดิ์. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดการธุรกิจที่พักอาศัยผู้สูงอายุในประเทศไทย. *วารสารบริหารธุรกิจเทคโนโลยีมหานคร*, 14(2), 59-79.
- บุญญรัตน์ เเด่นไตรรัตน์ และ อีระวัฒน์ จันทิก. (2560). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผู้บริโภคในการเลือกซื้อคอนโดมิเนียมแบบโลว์ไรส์ในเขตภาษีเจริญ. *Veridian E-Journal, Silpakorn University (ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ)*, 10(3), 853-867.
- ลักขณา วัฒนชะวะกุล. (2553) *ประชากรศาสตร์*. สืบค้น 23 พฤศจิกายน 2561. จาก <http://www.stat.mju.ac.th/lakhana/demography/bib.pdf>.
- อภิญา เสมเสริมบุญ. (2556). *ปัจจัยการตัดสินใจซื้อคอนโดมิเนียมในย่านถนนทองหล่อ กรุงเทพมหานคร*. (ภาคนิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- เอมอร วงษ์ศิริ. (2554). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อคอนโดมิเนียมเป็นที่ยู่ออาศัยของประชากรที่กรุงเทพมหานคร*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Kotler, P.. (2000). *Marketing Management*. (10th ed.). New Jersey: Prentice-Hall.
- Solomon, M.R.. (2007). *Consumer Behavior*. (7th ed.). New Jersey: Prentice-Hall.

การพัฒนาทักษะซอฟต์แวร์สกีด้วยการดำเนินโครงการจิตอาสา ตามแนวทางจิตตปัญญาศึกษา

THE DEVELOPMENT OF 'SOFT SKILLS' THROUGH THE ACTUALIZATION OF THE VOLUNTEER PROJECT ACCORDING TO THE RULES OF CONTEMPLATIVE EDUCATION

ฐาปกรณ์ อ่วมสถิตย์

Thapakorn Uamsathit

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi

E-mail : Thapakonuamsathit@gmail.com

Received December 25, 2020; Revised January 26, 2021; Accepted April 29, 2021

บทคัดย่อ

มนุษย์ในปัจจุบันได้รับผลกระทบจากสังคมที่ซับซ้อน มีเรื่องราวที่หลากหลายเกิดขึ้น มีการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว อาจทำให้สติปัญญา จิตวิญญาณ และพฤติกรรมมีปัญหาหรือขาดประสิทธิภาพในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ซึ่งจำเป็นต้องพัฒนาทักษะทางสังคมหรือที่เรียกว่า ซอฟต์สกีล (Soft Skill)

ผู้เขียนจึงนำเสนอการพัฒนาทักษะซอฟต์แวร์สกีล (Soft Skills) ด้วยการดำเนินโครงการจิตอาสาตามแนวทางจิตตปัญญาศึกษา อันเป็นกระบวนการที่มีลักษณะคล้ายกงล้อ โดยมี 3 ชั้น ชั้นที่ 1 แกนกลาง คือกิจกรรมที่เป็นแกนหลักในการขับเคลื่อนไปสู่การพัฒนา ชั้นที่ 2 กงล้อชั้นใน คือการตระหนักรู้ตัวตน ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงภายใน และชั้นที่ 3 กงล้อชั้นนอก คือการเปลี่ยนแปลงภายนอกเพื่อการทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งเป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง อันมีคุณค่าต่อสังคม ผ่านความเข้าใจในตนเอง จนเกิดความเปลี่ยนแปลงภายในและนำไปสู่การเข้าใจผู้อื่นจนเกิดการพัฒนาเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมภายนอก และสามารถทำงานร่วมกันกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความสุข

คำสำคัญ: ซอฟต์สกีล, โครงการจิตอาสา, จิตตปัญญาศึกษา

Abstract

Human beings today are affected by complex societies where there are various stories occur. Fast change may cause problems or lack of efficiency in intellect, spirit, and behavior coexistence with others, which is necessary to develop social skills, known as Soft Skill.

The author therefore presents the development of Soft Skills by implementing a volunteer project based on the Rules of Contemplative Education, which is a wheel-like process with 3 tiers. 1st tier, the core or the core activity, the main drive towards development; 2nd tier, the inner wheel, the self-awareness to transform the inner and 3rd tier, the outer wheel, the external transformation for working with others, which is learning from real experiences that is value to society through self-understanding that causes internal changes and leads to understanding of others, developing external behavior changes and being able to work together with others effectively and happily.

Keywords: Soft Skills, Volunteer project, Contemplative Education

บทนำ

สังคมปัจจุบันเป็นสังคมที่ซับซ้อน มนุษย์มีความหลากหลายทางความคิด ความเชื่อ วัฒนธรรม มีข้อมูลข่าวสารที่ไร้พรมแดน สะดวกรวดเร็ว และเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มีสิ่งอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ มากมายมหาศาลและมีการพัฒนาต่อยอดอย่างไม่หยุดยั้ง ทำให้มีการใช้ทรัพยากรเป็นจำนวนมาก เกิดเป็นสภาวะการณ์ที่มีข้อจำกัดทางทรัพยากร พร้อมกับความต้องการที่ไม่มีสิ้นสุดของมนุษย์ ส่งผลกระทบต่อความอยู่ดีมีสุขในสังคม ทำให้เกิดวิถีแข่งขัน ซึ่งเหล่านี้เป็นสิ่งบีบอัดสัญชาตญาณการเอาตัวรอดของมนุษย์ให้ต้องเก่งกาจ มีความรู้ ความสามารถ ต้องเอาตัวรอดในสังคมที่ซับซ้อนให้ได้ จึงเกิดความเป็นปัจเจก ไม่ค่อยเข้าใจองค์รวมของสังคม เกิดความขัดแย้งได้ง่าย เกิดปัญหาในการอยู่ร่วมกัน และย้อนกลับมาเป็นปัญหาของตนเอง ส่งผลให้ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงานร่วมกันลดลง

สิ่งที่จะช่วยบรรเทาหรือแก้ไขปัญหาลักษณะนี้ได้คือการเสริมสร้างและพัฒนาทักษะซอฟต์แวร์สกิล (Soft Skill) ให้แก่คน โดยเฉพาะเยาวชนที่กำลังเติบโตและจะเข้าสู่สังคมการทำงานร่วมกับผู้อื่นในอนาคต ซึ่งซอฟต์แวร์สกิล (Soft Skill) เป็นทักษะด้านอารมณ์และสังคมที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานและจำเป็นยิ่งต่อการใช้ชีวิตร่วมกันในสังคมปัจจุบัน เช่น ทักษะการคิดเพื่อแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อน ทักษะการสื่อสาร การบริหารเวลา ความสามารถในการปรับตัว ความฉลาดทางอารมณ์ เป็นต้น โดยจากการสำรวจความคิดเห็นผู้จ้างงานกว่า 2,000 คน พบว่า ซอฟต์แวร์สกิล (Soft Skill) เป็นสิ่งสำคัญที่สุดสำหรับการทำงานร่วมกันถึงร้อยละ 57 (NCWorks, 2018; อ้างถึงใน มนตรี อินตา, 2562) แสดงให้เห็นถึงการยอมรับว่าซอฟต์แวร์สกิล (Soft Skill) สำคัญมากต่อการทำงานร่วมกันในสังคม

กระบวนการที่จะเสริมสร้างและพัฒนาทักษะดังกล่าวต้องใช้เวลาและความซับซ้อน เพราะซอฟต์แวร์สกิลเป็นทักษะเพื่อการทำงานร่วมกันกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความสุข ซึ่งคำว่า “ผู้อื่น” คือสิ่งมหัศจรรย์เกินหยั่งถึง ซับซ้อนยิ่งกว่าซับซ้อน ฉะนั้นเราต้องทำความเข้าใจให้ได้มากที่สุด เพื่อนำไปสู่จุดรวมที่ยอมรับได้เป็นมัจฉิมาวีถีในการอยู่ร่วมกัน แต่ก่อนที่จะเข้าใจผู้อื่นเราต้องเข้าใจ

ตนเอง ตระหนักรู้ถึงตัวตนให้ชัดแจ้งก่อน เพื่อให้เกิดสติปัญญาและจิตใจที่เข้มแข็งมั่นคงนำไปสู่การเสริมสร้างและพัฒนาทักษะซอฟต์แวร์สกิล (Soft Skill) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสิ่งที่จะช่วยให้ตระหนักรู้ถึงตัวตน รู้ความคิด รู้จิตใจดังกล่าวคือการศึกษาศึกษาที่เรียกว่าจิตตปัญญาศึกษา (Contemplative ducation)

จิตตปัญญาศึกษา (Contemplative Education) เป็นการศึกษาที่มุ่งเน้นและให้ความสำคัญกับการสำรวจภายในตนเอง การพัฒนาการตระหนักรู้ โดยการเรียนรู้ด้วยจิต เน้นการพัฒนาสติปัญญา ความคิด และอารมณ์ความรู้สึกของตนเอง (ปราณี อ่อนศรี, 2557) ซึ่งเหมาะแก่การเข้าใจตนเองอย่างลึกซึ้งและนำไปสู่การเข้าใจผู้อื่นที่จะส่งผลให้เกิดทักษะซอฟต์แวร์สกิล (Soft Skill) โดยผู้เขียนจะนำเสนอแนวทางการพัฒนาทักษะดังกล่าวผ่านกระบวนการดำเนินโครงการจิตอาสา อันเป็นการเรียนรู้จากการปฏิบัติงานจริง (Learning by Doing) ร่วมกับผู้อื่นอย่างเป็นระบบ โดยมีเป้าหมายเพื่อช่วยเหลือ แก้ไข หรือพัฒนา เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม อันจะเป็นการพัฒนาทักษะซอฟต์แวร์สกิลตามแนวทางจิตตปัญญาศึกษา โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ซอฟต์แวร์สกิล (Soft Skill)

ซอฟต์แวร์สกิล (Soft Skill) คือ ทักษะด้านอารมณ์และทักษะสังคม (สุพรรณิการ์ ชนะนิล และคณะ, 2563) เป็นทักษะที่ช่วยส่งเสริมความฉลาด ความสามารถทางอารมณ์ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การทำงานร่วมกับผู้อื่น ทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เป็นทักษะที่ช่วยให้สามารถดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างไม่เป็นปัญหา (ชลธร โชติเกียรติเวช และวัลลภา อาริรัตน์, 2560) และที่สำคัญเป็นทักษะที่ “ปัญญาประดิษฐ์” (AI : Artificial Intelligence) ไม่มีหรือสร้างขึ้นไม่ได้ (สมาคมการจัดการธุรกิจแห่งประเทศไทย, 2562) โดยซอฟต์แวร์สกิล (Soft Skill) ที่จำเป็นต่อการทำงานหรืออยู่ร่วมกันในสังคม ได้แก่

1. การสื่อสาร (Communication) เป็นทักษะสำคัญที่ใช้ติดต่อกันระหว่างบุคคลและหน่วยงาน ทั้งการรับสารและการถ่ายทอดสาร เพราะทำให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน ทั้งด้านการดำเนินงานให้สำเร็จลุล่วง ด้านปฏิสัมพันธ์เพื่อสร้างมิตรเครือข่ายและลดปัญหาความขัดแย้ง

2. การคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (Creative Thinking) คือความสามารถที่จะสร้างสิ่งใหม่ ๆ ขึ้นโดยอาศัยประสบการณ์ที่มีอยู่เดิม และพัฒนาขึ้นเป็นความคิดใหม่ที่ต่อเนื่องและมีคุณค่าความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (วีระชัย ภักดีจ่อหอ, 2555)

3. การแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อน (Complex Problem Solving) เป็นทักษะการแก้ปัญหาในโลกแห่งความเป็นจริงซึ่งมีความซับซ้อนมากกว่าการแก้ปัญหาแบบปกติ เป็นทักษะที่จำเป็นอันดับหนึ่งของศักยภาพมนุษย์ ที่ต้องพัฒนาในโลกที่กำลังก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 (วิทวัส เพ็ญภู และคณะ, 2563)

4. การบริหารเวลา (Time Management) คือ การจัดการ กำหนด และควบคุมเวลา ให้เพียงพอเหมาะสมกับกิจในชีวิตตามเป้าประสงค์ที่กำหนด เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน โดย สถาบันดำรงราชานุภาพ (2553) กล่าวถึงความจำเป็นที่ต้องบริหารเวลาไว้ดังนี้

- 1) เวลาเป็นทรัพยากรที่มีจำกัด ใช้แล้วหมดไป
- 2) เวลาไม่สามารถซื้อเพิ่มได้ ไม่สามารถยืมหรือจน
- 3) เวลาไม่สามารถเก็บเอาไว้ใช้ได้
- 4) เวลาผ่านไปเรื่อย ๆ ไม่หวนย้อนกลับมาอีก

5. การทำงานเป็นทีม (Team Work) คือการร่วมกันปฏิบัติงานด้วยแรงกายแรงใจ เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ของงาน โดย ชนาพร ชันธบุตร (2560) กล่าวว่าการทำงานเป็นทีมต้องมีหลัก 3P คือมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน (Purpose) มีการจัดลำดับความสำคัญ (Priority) มีผลการทำงาน (Performance)

6. การปรับตัวในสังคมที่แตกต่าง (Acculturation) คือการทำความเข้าใจธรรมชาติของสังคมนั้น ๆ ซึ่งแต่ละสังคมไม่ว่าขนาดเล็กหรือใหญ่ย่อมมีความต่าง เช่น แนวคิด วัฒนธรรม ค่านิยม ความสนใจ บรรยากาศ ฯลฯ เมื่อเข้าใจแล้วหรือปรับใจได้แล้วก็ต้องปรับตัวหรือปรับพฤติกรรมตามซึ่งต้องไม่ขัดกับคุณธรรมจริยธรรม เพื่อให้อยู่ในสังคมนั้นได้

7. ความเป็นผู้นำ (Leadership) คือ สามารถชักจูงผู้อื่นให้คล้อยตามได้และเป็นที่ยอมรับสามารถนำพากลุ่มคนให้ปฏิบัติงานจนสำเร็จลุล่วงได้ โดย สุเมธ แสงนิมิต (2552) กล่าวว่า “ผู้นำ” กับ “หัวหน้า” อาจแตกต่างกันคือ ผู้นำ ใช้การจูงใจด้วยภาวะผู้นำ (Leadership) ใช้อำนาจบารมี (Power) ที่ภาษาไทยเรียกว่า “พระคุณ” จึงทำให้คนยอมรับปฏิบัติด้วยความเต็มใจ เรียกว่าคนเกรงใจ ส่วน หัวหน้า ใช้ภาวะความเป็นหัวหน้า (Headship) หรือความเหนือกว่า ใช้อำนาจบังคับบัญชา (Authority) หรือ “พระเดช” ซึ่งคนจะยอมรับหรือไม่ยอมรับก็ต้องปฏิบัติตาม เรียกว่าคนเกรงกลัว

ลักษณะของจิตตปัญญาศึกษา (Contemplative Education) ที่เหมาะกับการพัฒนาทักษะซอฟต์แวร์ (Soft Skill)

จิตตปัญญาศึกษา (Contemplative Education) คือกระบวนการเรียนรู้ด้วยใจอย่างใคร่ครวญ เน้นการพัฒนาภายในอย่างแท้จริง เพื่อให้เกิดความตระหนักรู้ถึงคุณค่าของสรรพสิ่ง โดยปราศจากอคติ เกิดความรักความเมตตา อ่อนน้อมต่อธรรมชาติ มีจิตสำนึกต่อส่วนรวม และสามารถเชื่อมโยงศาสตร์ต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ในชีวิตได้อย่างสมดุล (สุนน อมรวิวัฒน์, 2551) ซึ่งผู้เขียนได้สังเคราะห์และนำเสนอ ลักษณะของจิตตปัญญาศึกษา (Contemplative Education) ที่เหมาะกับการพัฒนาทักษะซอฟต์แวร์ (Soft Skill) โดยมีหลักการพื้นฐานในการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามข้อมูลของศูนย์จิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล (2552) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของธนา นิลชัยโกวิท และคณะ (2551) ดังต่อไปนี้

1. การพิจารณาด้วยใจอย่างใคร่ครวญ (Contemplation) คือการเข้าสู่ภาวะจิตใจที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้แล้วสามารถนำจิตดังกล่าวไปใช้พิจารณาไตร่ตรองในด้านพุทธิปัญญา (Cognitive) ด้านระหว่างบุคคล (Interpersonal) และด้านภายในบุคคล (Intrapersonal) โดยผู้จัดการเรียนรู้จะต้องออกแบบกระบวนการที่กระตุ้นให้ผู้ร่วมกระบวนการเกิดการเกิดการใคร่ครวญอย่างลึกซึ้งซึ่งเกี่ยวกับตนเอง โดยสร้างเงื่อนไข ความสัมพันธ์ และประสบการณ์ต่าง ๆ โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของจิตใจที่สงบ มีสมาธิ ผ่อนคลาย และตระหนักรู้ โดยเมื่อเข้าใจตัวเองอย่างลึกซึ้งแล้ว ก็จะเกิดกระบวนการทัศน์ (Paradigm) ใหม่สำหรับการทำความเข้าใจคน ซึ่งจะนำไปสู่การปรับตัวในสังคมที่แตกต่าง ลดปัญหาความขัดแย้งในการทำงานเป็นทีมได้ และเป็นคุณสมบัติขั้นเยี่ยมอย่างหนึ่งสำหรับการเป็นผู้นำ

2. ความรัก ความเมตตา (Compassion) คือการสร้างบรรยากาศของความรัก ความเมตตา ความไว้วางใจ การเข้าใจ และการยอมรับ รวมทั้งการมีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่นบนฐานของความมั่นใจในศักยภาพของความเป็นมนุษย์ เน้นความสำคัญของความไว้วางใจ เปิดใจยอมรับ ความสบายใจ ความจริงใจ และความห่วงใยซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นการพัฒนาจิตพิสัย (Affective Domain) จะเกี่ยวกับความรู้สึกและจิตใจ ซึ่งจะเริ่มจากการได้รับรู้จากสิ่งแวดล้อม แล้วจึงเกิดปฏิกิริยาโต้ตอบ จากนั้นขยายกลายเป็นความรู้สึกด้านต่าง ๆ จนกลายเป็นค่านิยม และยังพัฒนาต่อไปเป็นความคิด อุดมคติ ซึ่งจะbecome ควบคุมทิศทางพฤติกรรมของคน เหมาะกับการพัฒนาทักษะการเป็นผู้นำ การปรับตัวในสังคมที่แตกต่าง และการทำงานเป็นทีม

3. การเชื่อมโยงสัมพันธ์ (Connectedness) คือการสร้างสรรคและผสมผสานการเรียนรู้ในแง่มุมต่าง ๆ ให้เกิดการเรียนรู้ที่เป็นองค์รวม เชื่อมโยงกับตัวเองและธรรมชาติอย่างแท้จริง โดยเหมาะแก่การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งถ้าคิดสร้างสรรค์อย่างเป็นระบบ เกิดรูปแบบที่ชัดเจนทำให้กระบวนการสื่อสารเกิดการพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นด้วย

4. การเผชิญความจริง (Confrontating reality) คือการให้โอกาสและสร้างเงื่อนไขให้ผู้เข้าร่วมกระบวนการได้เผชิญความจริง 2 ด้านคือ

4.1 ความเป็นจริงในตนเอง เช่น ความคิด ความรู้สึกที่หลีกเลี่ยง ไม่รู้ตัว หรือเก็บซ่อนเอาไว้ ด้วยการค้นหา และสัมผัสกับตัวตนผ่านกิจกรรม และการวินิจัยอย่างลึกซึ้ง โดยไม่หลีกเลี่ยง ภายใต้อาณัติที่ปลอดภัย เปิดกว้าง ยอมรับ และมีความรักความเมตตาทั้งต่อตนเองและผู้อื่น

4.2 การเผชิญกับสภาพความเป็นจริงที่แตกต่างไปจากวิถีปกติ เช่น คนที่โตมาจากสภาพแวดล้อมที่ต่างกัน ได้ประสบกับเหตุการณ์ที่ต่างจากเดิมพบสภาพความเป็นจริงที่ไม่เคยชินที่กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ในแง่มุมใหม่ได้เผชิญกับความขัดแย้งที่เกิดจากความแตกต่าง การเผชิญความจริงเป็นการสร้างประสบการณ์ให้พบกับปัญหาทั้งภายในและภายนอก และหาแนวทาง วิธีแก้ไขปัญหาดังกล่าว ซึ่งเป็นการฝึกทักษะการแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อน

5. ความต่อเนื่อง (Continuity) เป็นสิ่งสำคัญต่อการเรียนรู้เพื่อการปรับเปลี่ยนความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมขึ้นพื้นฐาน จะเกิดจากประสบการณ์ที่สะสมมาเรื่อย ๆ อันจะช่วยสร้างเงื่อนไข

ภายในให้พร้อมที่จะเกิดการเปลี่ยนแปลง โดยความต่อเนื่องนี้จะทำให้เกิดพฤติกรรมที่ตกผลึก สามารถนำไปใช้พัฒนาพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบต่อนหน้าที่หรือใช้ในการบริหารเวลาเพื่อให้ชีวิตดำเนินไปอย่างเป็นระบบและลงตัว

6. ความมุ่งมั่น (Commitment) คือ ความมุ่งมั่นที่จะค้นหาเพื่อความเข้าใจในตนเอง และเปลี่ยนแปลงตนเอง โดยนำกระบวนการที่ได้รับกลับมาใช้ในชีวิตเพื่อการพัฒนาภายในตนเองอย่างต่อเนื่อง เมื่อพัฒนาเป็นประจำแล้วก็จะเข้าใจกายตนเองอย่างถ่องแท้ เห็นข้อดีข้อเสีย และนำไปสู่ความเข้าใจผู้อื่น จนสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

7. ชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Community) เป็นสิ่งสำคัญของจิตตปัญญาศึกษา โดยการที่จะเกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ขึ้นต้องค่อย ๆ ก่อตัวจากกระบวนการอบรม และมีผลงอกเงยออกมาเป็นองค์ประกอบหลักของการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง โดยมีเหตุผลในแง่มุมต่าง ๆ 4 ประการ คือ

7.1 เป็นพื้นที่ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างลุ่มลึกบนพื้นฐานของการเปิดใจ เปิดกว้าง ยอมรับซึ่งกันและกัน

7.2 เป็นพื้นที่แห่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย เกิดทักษะ ความรู้สึก และความจริงที่แตกต่าง

7.3 ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างสมาชิกในกลุ่ม

7.4 มีเป้าหมาย ความสนใจ และอุดมการณ์ร่วมกัน

หลักการดังกล่าวมีแนวทางในการเรียนรู้จากกิจกรรมการตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาดังต่อไปนี้ (สลักจิต ตรีธณโอภาส, มปป.)

1. การเรียนรู้ผ่านการเคลื่อนไหว (Movement practices) เป็นการฝึกสังเกตและมีสติอยู่กับการเคลื่อนไหวร่างกายในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การเดินลีลาศ การเดินจงกรม เป็นต้น

2. การเรียนรู้ผ่านกระบวนการเชิงสร้างสรรค์ (Creation process practices) เป็นการฝึกการสังเกตพิจารณาไตร่ตรองภายในและพัฒนาญาณทัศนะ (Intuition) และความละเอียดอ่อนประณีตผ่านงานสร้างสรรค์ อาทิ การทำงานศิลปะต่าง ๆ เช่น การวาดภาพ การจัดแกะสลัก การแต่งคำประพันธ์ เป็นต้น

3. การเรียนรู้ผ่านการทำกิจกรรมทางสังคม (Activist practices) เป็นการสัมผัสเรียนรู้และพิจารณาไตร่ตรอง เห็นความเชื่อมโยงถึงเหตุและผลของความสุขและความทุกข์ในชีวิตจริง เช่น การเจริญสติในการทำงาน การทำกิจกรรมจิตอาสา

4. การเรียนรู้ผ่านพลังพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์ (Ritual practices) เป็นการสัมผัสพลังหรือจิตวิญญาณของธรรมชาติเป็นญาณทัศนะ (Intuition) และสัมผัสเรียนรู้ตนเอง การปลีกวิเวกสัมผัสธรรมชาติ (Retreat) เพื่อพัฒนาความสงบและละเอียดประณีตภายใน กิจกรรมที่ทำ มีดังนี้

4.1 พิธีกรรมทางศาสนา เช่น การสวดมนต์ ฟังเทศน์หรือคำสอน

4.2 พิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติ เช่น การนิเวศภาวนา (Vision Quest)

4.3 การปลีกวิเวก สัมผัสธรรมชาติ (Retreat)

5. การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมสร้างสรรค์ (Generative practices) เป็นการระลึกถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และการภาวนาเพื่อช่วยเหลือให้ผู้อื่นได้พ้นทุกข์ เช่น การสวดมนต์ การอ่านพระคัมภีร์ การแผ่เมตตา ภาวนา การดูอาร์

6. การเรียนรู้ผ่านความสงบนิ่ง (Stillness practices) มุ่งเน้นพัฒนาความสงบเย็น ความตั้งมั่น ของร่างกายและจิตใจ กิจกรรมที่น่าสนใจ อาทิ การทำสมาธิ การทำใจให้จดจ่ออยู่กับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น การฟังเพลงหรือเสียงที่ได้ยินอย่างตั้งใจ เป็นต้น

7. การเรียนรู้ผ่านกระบวนการเชิงความสัมพันธ์ (Relational practices) เป็นกิจกรรม ที่มุ่งเน้นการฝึกสติ ฝึมองสภาวะภายในตนเอง อาศัยความสัมพันธ์ของผู้อื่นรอบกายอันจะสะท้อน ความเป็นตัวตนซึ่งกันและกัน กิจกรรมที่สามารถนำมาใช้ในด้านนี้ ได้แก่ สนทนาสนทนา (Dialogue) การสะท้อนความคิด (Reflection) การเขียนบันทึก (Journal) การสนทนากับเสียงภายใน (Voice dialogue)

โครงการจิตอาสา (Volunteer Project)

โครงการจิตอาสา (Volunteer project) คือโครงการที่มีกิจกรรมช่วยเหลือ แก้ไขปัญหา หรือพัฒนาสังคมให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่นหรือส่วนรวม เช่น บริจาคอุปกรณ์การเรียนให้โรงเรียนพื้นที่ ห่างไกล พัฒนาพื้นที่ใช้ประโยชน์สาธารณะ บุรณศาสนสถาน ช่วยเหลือผู้ประสบภัย เป็นต้น โดยการ ดำเนินโครงการดังกล่าวจะมีขั้นตอนตามหลักวงจรการบริหารงานอย่างมีคุณภาพ (PDCA) ดังต่อไปนี้

1. ขั้นเตรียมการ (P: Plan)

1.1 ประชุมวางแผน เป็นขั้นตอนสำคัญที่จะทำให้คณะกรรมการดำเนินโครงการทราบเรื่อง และร่วมกันแสดงความคิดเห็นเพื่อการตัดสินใจและหาข้อสรุปในการดำเนินโครงการ

1.2 หาข้อมูล การสืบหา ค้นหาข้อมูลเป็นขั้นตอนที่จะช่วยให้เรื่องที่ยังติดขัด เป็นปัญหา กระจางและคลี่คลายลง ซึ่งต้องใช้ทักษะในการค้นหาข้อมูลที่น่าเชื่อถือได้เพื่อไม่ให้เกิดข้อผิดพลาด ในการดำเนินโครงการ

1.3 กำหนดกิจกรรม/วัตถุประสงค์ การกำหนดกิจกรรมและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนจะทำให้ เห็นภาพรวมของการดำเนินงาน ทราบถึงเป้าหมาย ประโยชน์ และวิธีการประเมินผลการจัดโครงการ ที่เหมาะสม

1.4 กำหนดขอบเขตของการทำงาน ขอบเขตของการทำงานจะทำให้ผู้ดำเนินโครงการ ไม่สับสน รู้ชัดว่าต้องปฏิบัติงาน ที่ไหน เมื่อใด จะได้บริหารเวลาได้ถูกต้อง

1.5 กำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ คือ การกำหนดให้คณะกรรมการ แต่ละคนรับผิดชอบหน้าที่เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งการจัดโครงการจำเป็นต้องมีหลายฝ่ายเพื่อร่วมกันดำเนิน โครงการให้บรรลุเป้าหมาย เช่น ฝ่ายเอกสาร ฝ่ายประชาสัมพันธ์ ฝ่ายการเงิน ฝ่ายสวัสดิการ เป็นต้น โดยแต่ละคนก็จะรับผิดชอบในฝ่ายต่าง ๆ ตามความรู้ความสามารถที่มี

1.6 เขียนโครงการเสนออนุมัติ คือ การชี้แจงรายละเอียดต่าง ๆ เพื่อให้ผู้รับผิดชอบในการอนุมัติโครงการได้ทราบ เช่น บอกถึงเหตุผล วัตถุประสงค์ เป้าหมาย งบประมาณที่ใช้ในการจัดโครงการ การประเมินผลโครงการ เป็นต้น

2. ขั้นตอนปฏิบัติการ (D: DO)

2.1 ติดต่อประสานงาน คือ หน้าที่สำคัญที่จะทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่น ซึ่งต้องใช้ทักษะในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อรับและถ่ายทอดข้อมูลได้ครบถ้วน ถูกต้อง และชัดเจน

2.2 ประชาสัมพันธ์โครงการ บางโครงการจำเป็นต้องมีการประชาสัมพันธ์เพื่อให้บุคคลภายนอกได้รับทราบและดำเนินการตามเป้าประสงค์ของกิจกรรมบางอย่างของโครงการ เช่น การประชาสัมพันธ์ขอรับบริจาคข้าวสารอาหารแห้งเพื่อนำไปให้ผู้ประสบภัย การประชาสัมพันธ์แจ้งเตือนการปิดเส้นทางสัญจรเนื่องจากการปรับสภาพพื้นถนนและภูมิทัศน์โดยรอบ เป็นต้น

2.3 ดำเนินกิจกรรม การดำเนินกิจกรรมเป็นหัวใจสำคัญของการจัดโครงการ ซึ่งจะดำเนินการตามขั้นตอนของแผนที่กำหนดไว้ให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการ

2.4 เก็บข้อมูลในการดำเนินกิจกรรม เป็นการเก็บหลักฐานว่าได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมอะไรบ้าง เกิดเหตุการณ์อะไรขึ้น และผลที่เกิดขึ้นเป็นอย่างไร เพื่อนำไปประเมินผลการจัดทำโครงการ

3. ขั้นตอนตรวจสอบการปฏิบัติการ (C: Check)

3.1 วิเคราะห์ข้อมูล คือ การนำข้อมูลที่เก็บจากการดำเนินกิจกรรมมาเข้าสู่หรือตีความตามแนวคิดทฤษฎีที่สอดคล้อง

3.2 ประเมินผลการจัดกิจกรรม คือ การประเมินผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายหรือไม่ เช่น จัดกิจกรรมอาสา เพื่อสอนการอ่านออกเสียงภาษาไทยให้นักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง โดยตั้งเป้าหมายไว้ว่า นักเรียนจำนวนร้อยละ 80 ผ่านเกณฑ์การทดสอบ และมีความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมากขึ้นไป ถ้าผลการจัดกิจกรรมเป็นไปตามเป้าหมายหรือสูงกว่าถือว่าบรรลุเป้าหมายของกิจกรรม

3.3 หาปัญหาหรือข้อบกพร่อง ซึ่งการจัดกิจกรรมมักจะมีปัญหา อุปสรรค เกิดข้อติดขัดเกิดความบกพร่อง อยู่บ่อยครั้ง คณะกรรมการจัดโครงการต้องชี้แจงสิ่งที่เกิดขึ้นดังกล่าวเพื่อเป็นข้อมูลในการหาแนวทางแก้ไขต่อไป

3.4 สรุปและรายงานผลการจัดโครงการ ซึ่งการสรุปผลมักจัดทำในรูปแบบรายงานวิชาการ คือการจัดทำรายงานสรุปผลการจัดทำโครงการเพื่อเสนอต่อผู้อนุมัติโครงการว่าการจัดโครงการเกิดผลอย่างไรบ้าง

4. ขั้นตอนปรับปรุงแก้ไข (A: Act)

4.1 วิเคราะห์ปัญหาหรือข้อบกพร่อง คือ การหาสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหา เช่น กำหนดการคลาดเคลื่อนเกิดจากสาเหตุใด ผู้เข้าร่วมกิจกรรมต้องเสียเกือบทุกคนเพราะสาเหตุใด เป็นต้น

4.2 หาแนวทางการแก้ไขปัญหาหรือข้อบกพร่อง โดยการหาแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวสาเหตุของปัญหาและอาศัยทักษะการคิดอย่างเป็นระบบเพื่อที่จะได้แก้ปัญหาได้ถูกต้อง ตรงประเด็น และเกิดขึ้นตอนการแก้ไขปัญหานั้นชัดเจน

กระบวนการพัฒนาทักษะซอฟต์แวร์สกีล (Soft Skills) ด้วยการดำเนินโครงการจิตอาสาตามแนวทางจิตตปัญญาศึกษา (Contemplative Education)

กระบวนการพัฒนาทักษะซอฟต์แวร์สกีล (Soft Skills) ด้วยการดำเนินโครงการจิตอาสาตามแนวทางจิตตปัญญาศึกษา (Contemplative Education) คือให้ผู้ดำเนินโครงการได้ปฏิบัติกิจกรรมในโครงการจิตอาสาอันเป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง (Learning by Doing) ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการดังที่ได้อธิบายได้ข้างต้น โดยการจัดกิจกรรมจะคำนึงถึงการเรียนรู้ตามแนวทางจิตตปัญญาศึกษาเพื่อให้ผู้ดำเนินโครงการเข้าใจจิตใจตนเอง ตระหนักรู้ถึงภายในตัวตน และนำไปสู่การพัฒนาเปลี่ยนแปลงเพื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่น เกิดทักษะการทำงานและอยู่ร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีความสุข ที่เรียกว่าทักษะ “ซอฟต์แวร์สกีล” (Soft Skills)

เนื่องจากกระบวนการดังกล่าวมีความซับซ้อนผู้เขียนจึงยก “ตัวอย่าง” กระบวนการพัฒนาทักษะซอฟต์แวร์สกีล (Soft Skills) ด้วยการดำเนินโครงการจิตอาสาตามแนวทางจิตตปัญญาศึกษา (Contemplative Education) เพื่อให้เกิดความชัดเจนและสะดวกต่อการเข้าใจ ดังนี้

สมมติว่าผู้เขียนจะจัดโครงการจิตอาสาพัฒนาวัดบางขวางโดยมีหน้าที่เป็นที่ปรึกษาโครงการ ซึ่งมีคณะกรรมการดำเนินโครงการเป็นเยาวชนจำนวน 10 คน โดยจะพัฒนาพัฒนาทักษะซอฟต์แวร์สกีล (Soft Skills) ตามแนวทางจิตตปัญญาศึกษา (Contemplative Education) ตามกระบวนการซึ่งจะนำเสนอในรูปแบบตาราง ดังนี้

ตารางที่ 1 ตัวอย่างกระบวนการพัฒนาทักษะซอฟต์แวร์สกีล (Soft Skills) ด้วยการดำเนินโครงการจิตอาสาตามแนวทางจิตตปัญญาศึกษา (Contemplative Education)

การดำเนิน	กิจกรรมตามแนว	ผลที่คาดว่าจะเกิดจากกิจกรรม	
โครงการจิตอาสา	จิตตปัญญาศึกษา	ความเปลี่ยนแปลงภายใน	ซอฟต์แวร์สกีล
1. ขั้นเตรียมการ			
ประชุมวางแผน	-ตั้งสมาธิ ทำจิตให้นิ่งก่อนประชุม -เลือกประธาน รองประธาน ฯลฯ -ให้ฟังอย่างใจจดใจจ่อ โดยจะสุ่มถามที่ ประชุมทุกครั้งเมื่อจบประเด็น -ถามคำถามกระตุ้นความคิด -ให้ทุกคนวาดผังข้อมูลที่ได้จากการประชุม -ให้คณะกรรมการพิจารณาใคร่ครวญตนเอง ว่าคิดอะไรไปบ้าง พูดอะไรไปบ้าง ทำอะไรไป บ้างในช่วงเวลาที่เกิดขึ้น	-เกิดการพิจารณาตนเอง อย่างใคร่ครวญ มีสติ มีสมาธิ จิตใจสงบ -เกิดความไว้วางใจและการ ยอมรับ -เกิดมุมมองที่แตกต่าง -เกิดความเข้าใจองค์รวมจาก การเชื่อมโยงสัมพันธ์	-การสื่อสาร -การคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ -การบริหารเวลา -การเป็นผู้นำ

ตารางที่ 1 (ต่อ)

การดำเนิน โครงการจิต อาสา	กิจกรรมตามแนว จิตตปัญญาศึกษา	ผลที่คาดว่าจะเกิดจากกิจกรรม	
		ความเปลี่ยนแปลงภายใน	ซอฟต์แวร์สกล
หาข้อมูล	-ให้คณะกรรมการลงพื้นที่สำรวจ ปัญหาด้านกายภาพในวัดบางขวาง ด้วยตัวเอง โดยที่ปรึกษาเพียงทำ หน้าที่ติดต่อกับทางวัดไว้ล่วงหน้า เท่านั้น -ให้คณะกรรมการพิจารณาใคร่ครวญ ตนเองว่าคิดอะไรไปบ้าง พุดอะไรไป บ้าง ทำอะไรไปบ้างในช่วงเวลาที่ เกิดขึ้น	-เกิดการพิจารณาตนเองอย่างใคร่ครวญ มีสติ -เกิดความรักความเมตตา -เกิดความห่วงใย -เกิดความไว้วางใจและการยอมรับ -เห็นคุณค่าของสรรพสิ่ง เกิดมุมมองที่แตกต่าง -เกิดความเข้าใจองค์รวมจากการเชื่อมโยง สัมพันธ์ -เกิดความกล้าที่จะเปลี่ยน	-การสื่อสาร -การบริหารเวลา -การเป็นผู้นำ -การทำงานเป็นทีม -การปรับตัว
กำหนด กิจกรรม/ วัตถุประสงค์ กำหนดขอบเขต ของการทำงาน	-ให้คณะกรรมการร่วมกันคิดกิจกรรม วัตถุประสงค์ และขอบเขตของการ ทำงานในการพัฒนาวัด และให้ทุกคน พุดอภิปรายถึงแนวคิดในการจัด กิจกรรมดังกล่าว -ให้คณะกรรมการพิจารณาใคร่ครวญ ตนเองว่าคิดอะไรไปบ้าง พุดอะไรไป บ้าง ทำอะไรไปบ้างในช่วงเวลาที่ เกิดขึ้น	- เกิดการพิจารณาตนเองอย่างใคร่ครวญ มีสติ -เกิดความรักความเมตตา -เกิดความไว้วางใจ เข้าใจ และยอมรับ -เกิดความเชื่อมโยงสัมพันธ์ -เผชิญกับความจริงที่ขัดแย้ง หลุดจากกรอบ ความคิดเดิม เกิดมุมมองที่แตกต่าง	-การสื่อสาร -การคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ -การแก้ปัญหาที่ ซับซ้อน -การบริหารเวลา -การทำงานเป็นทีม -การปรับตัว -ความเป็นผู้นำ
กำหนดบทบาท หน้าที่ของ คณะกรรมการ	-ให้ประธานกำหนดบทบาทหน้าที่ของ คณะกรรมการทุกคน พร้อมให้ทุกคน แสดงความคิดเห็นกับบทบาทที่ได้รับ มอบหมายด้วยเหตุผล -ให้คณะกรรมการพิจารณาใคร่ครวญ ตนเองว่าคิดอะไรไปบ้าง พุดอะไรไป บ้าง ทำอะไรไปบ้างในช่วงเวลาที่ เกิดขึ้น	- เกิดการพิจารณาตนเองอย่างใคร่ครวญ มีสติ -เกิดความรักความเมตตา -เกิดความจริงใจ -เกิดความเชื่อมโยงสัมพันธ์ -เกิดความกล้าที่จะเปลี่ยนและกล้าที่จะยอมรับ -เกิดมุมมองที่แตกต่าง -ความไว้วางใจ ความเข้าใจ และการยอมรับ -เห็นคุณค่าของสรรพสิ่ง	-การสื่อสาร -การคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ -การบริหารเวลา -ความเป็นผู้นำ
เขียนโครงการ เสนออนุมัติ	-ให้คณะกรรมการทุกคนศึกษาเอกสาร การยื่นขออนุมัติโครงการในลักษณะ คล้ายคลึงกันคนละ 1 เรื่อง พร้อม นำเสนอความรู้ดังกล่าว -ร่วมกันเขียนโครงการ -ให้คณะกรรมการพิจารณาใคร่ครวญ ตนเองว่าคิดอะไรไปบ้าง พุดอะไรไป บ้าง ทำอะไรไปบ้างในช่วงเวลาที่ เกิดขึ้น	- เกิดการพิจารณาตนเองอย่างใคร่ครวญ มีสติ -เกิดความไว้วางใจ เข้าใจ และยอมรับ -เกิดความเชื่อมโยงสัมพันธ์ -เกิดความกล้าที่จะเปลี่ยน -เห็นคุณค่าของสรรพสิ่ง -เกิดมุมมองที่แตกต่าง	-การสื่อสาร -การคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ -การแก้ปัญหาที่ ซับซ้อน -การบริหารเวลา -การทำงานเป็นทีม -การปรับตัว -ความเป็นผู้นำ

ตารางที่ 1 (ต่อ)

การดำเนิน โครงการจิตอาสา	กิจกรรมตามแนว จิตปัญญาศึกษา	ผลที่คาดว่าจะเกิดจากกิจกรรม	
		ความเปลี่ยนแปลงภายใน	ซอฟต์แวร์สเกล
เขียนโครงการเสนอ อนุมัติ	-ให้คณะกรรมการทุกคนศึกษาเอกสาร การยื่นขออนุมัติโครงการในลักษณะ คล้ายคลึงกันคนละ 1 เรื่อง พร้อม นำเสนอความรู้ดังกล่าว -ร่วมกันเขียนโครงการ -ให้คณะกรรมการพิจารณาโครงการ ตนเองว่าคิดอะไรไปบ้าง พูดอะไรไปบ้าง ทำอะไรไปบ้างในช่วงเวลาที่เกิดขึ้น	- เกิดการพิจารณาตนเอง อย่างใคร่ครวญ มีสติ -เกิดความไว้วางใจ เข้าใจ และยอมรับ -เกิดความเชื่อมโยงสัมพันธ์ -เกิดความกล้าที่จะเปลี่ยน -เห็นคุณค่าของสรรพสิ่ง -เกิดมุมมองที่แตกต่าง	-การสื่อสาร -การคิดริเริ่มสร้างสรรค์ -การแก้ปัญหาที่ซับซ้อน -การบริหารเวลา -การทำงานเป็นทีม -การปรับตัว -ความเป็นผู้นำ
2. ขั้นปฏิบัติการ			
ติดต่อประสานงาน	-ให้คณะกรรมการฝ่ายประสานงาน ติดต่อส่วนที่เกี่ยวข้อง พร้อมรายงาน ให้แก่ประธานและคณะกรรมการทุกคน -ให้กรรมการแต่ละคนหาเครือข่าย มาร่วมทำกิจกรรมอาสาพัฒนาวัดอย่าง น้อย 1 คน -ให้คณะกรรมการพิจารณาโครงการ ตนเองว่าคิดอะไรไปบ้าง พูดอะไรไปบ้าง ทำอะไรไปบ้างในช่วงเวลาที่เกิดขึ้น	- เกิดการพิจารณาตนเอง อย่างใคร่ครวญ มีสติ -เกิดความเชื่อมโยงสัมพันธ์ -เผชิญกับความจริงที่ หลุด จากกรอบความคิดเดิม -เกิดมุมมองที่แตกต่าง -เกิดความสัมพันธ์ที่จริงใจ -เห็นคุณค่าของสรรพสิ่ง	-การสื่อสาร -การบริหารเวลา -การปรับตัว -ความเป็นผู้นำ
ดำเนินกิจกรรมและ เก็บข้อมูลในการ ดำเนินกิจกรรม	-ดำเนินกิจกรรมตามโครงการจิตอาสา พัฒนาวัดบางขวาง -ตั้งใจให้มัน จดจ่ออยู่กับงานที่ทำ -ภาวนาส่งสิ่งที่กำลังทำให้เกิดกุศลผล บุญ เกิดประโยชน์ที่แท้จริง -ก่อนแยกย้ายกลับ นั่งสมาธิ ฟังธรรม เทศนาจากพระผู้ใหญ่ และทำบุญตาม กำลังศรัทธา -ให้คณะกรรมการพิจารณาโครงการ ตนเองว่าคิดอะไรไปบ้าง พูดอะไรไปบ้าง ทำอะไรไปบ้างในช่วงเวลาที่เกิดขึ้น	- มีสติ มีสมาธิ ตระหนักรู้ -เกิดความรักความเมตตา -เกิดความเข้าใจ ไว้วางใจ -เกิดความเชื่อมโยงสัมพันธ์ -เกิดความกล้าพร้อมที่จะ เปลี่ยนแปลง -เผชิญกับความจริงที่ขัดแย้ง หลุดจากกรอบความคิดเดิม -เกิดมุมมองที่แตกต่าง -เกิดความสัมพันธ์ที่จริงใจ	-การสื่อสาร -การคิดริเริ่มสร้างสรรค์ -การแก้ปัญหาที่ซับซ้อน -การบริหารเวลา -การทำงานเป็นทีม -การปรับตัว -ความเป็นผู้นำ
3. ขั้นตรวจสอบ			
วิเคราะห์ข้อมูลและ ประเมินผลการจัด กิจกรรม	-ให้คณะกรรมการทุกคนวิเคราะห์และ ประเมินผลตามวัตถุประสงค์และ เป้าหมายของโครงการ -ให้คณะกรรมการพิจารณาโครงการ ตนเองว่าคิดอะไรไปบ้าง พูดอะไรไปบ้าง ทำอะไรไปบ้างในช่วงเวลาที่เกิดขึ้น	-เกิดความเข้าใจ ไว้วางใจ ยอมรับ -เห็นคุณค่าของสรรพสิ่ง -มีความกล้าที่จะเปลี่ยน -เกิดมุมมองที่แตกต่าง -เกิดความเชื่อมโยงสัมพันธ์	-การสื่อสาร -การแก้ปัญหาที่ซับซ้อน -การบริหารเวลา -การทำงานเป็นทีม -ความเป็นผู้นำ

ตารางที่ 1 (ต่อ)

การดำเนิน โครงการจิต อาสา	กิจกรรมตามแนว จิตตปัญญาศึกษา	ผลที่คาดว่าจะเกิดจากกิจกรรม	
		ความเปลี่ยนแปลงภายใน	ซอฟต์แวร์สกล
สรุปและ รายงานผลการ จัดโครงการ	-ให้คณะกรรมการทุกคนร่วมกันสรุปผลและจัดทำ รูปเล่มรายงาน -ให้คณะกรรมการพิจารณาใคร่ครวญตนเองว่าคิด อะไรไปบ้าง พุดอะไรไปบ้าง ทำอะไรไปบ้างใน ช่วงเวลาที่เกิดขึ้น	-เกิดความเข้าใจ ใ้ใจ ยอมรับ -เห็นคุณค่าของสรรพสิ่ง -มีความกล้าที่จะเปลี่ยน -เกิดมุมมองที่แตกต่าง -เกิดความเชื่อมโยงสัมพันธ์	-การสื่อสาร -การแก้ปัญหาที่ซับซ้อน -การบริหารเวลา -การทำงานเป็นทีม -ความเป็นผู้นำ
4. ขั้นปรับปรุงแก้ไข			
วิเคราะห์ ปัญหาหรือ ข้อบกพร่อง หา แนวทางการ แก้ไข	-ให้คณะกรรมการทุกคนเล่าความประทับใจหรือ ความสุขและปัญหาหรือความทุกข์ที่ได้จากกิจกรรม -ให้คณะกรรมการทุกคนร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาหรือ ข้อบกพร่อง และหาแนวทางการแก้ไข *เมื่อเสร็จสิ้น -ให้ทุกคนปล่อยวางบทบาทหน้าที่ ทำจิตให้ว่าง พิจารณาใคร่ครวญ ว่ากิจกรรมที่ได้ทำไปทำไมจึง ต้องทำ ทำไปจึงต้องไปอยู่ที่แห่งนั้น ทำแล้วเกิด ประโยชน์อันใด ถ้าเราไม่ทำจะเป็นอะไรหรือไม่จะมี ใครทำหรือไม่ ถ้ามีโอกาสจะทำอีกหรือไม่ พิจารณา ในสิ่งที่ทำลงไปให้รอบด้าน จนเห็นภาพของตนเอง และสามารถวิเคราะห์ตนเองได้ว่าเป็นคนอย่างไร	-เกิดการพิจารณาตนเองอย่าง ใคร่ครวญ มีสติ -เกิดความรักความเมตตา -เกิดความเข้าใจ เข้าใจ และยอมรับ -เกิดการเห็นใจ ห่วงใย -เห็นคุณค่าของสรรพสิ่ง -เกิดความเชื่อมโยงสัมพันธ์ -เกิดความกล้าพร้อมที่จะ เปลี่ยนแปลง หลุดจากความคิด เดิม กล้ายอมรับ -เกิดมุมมองที่แตกต่าง -เกิดความสัมพันธ์ที่จริงใจ	-การสื่อสาร -การแก้ปัญหาที่ซับซ้อน -การบริหารเวลา -การทำงานเป็นทีม -ความเป็นผู้นำ

สรุป

ผู้เขียนจะสรุปความจากแผนภาพกรอบความคิดการพัฒนาทักษะซอฟต์แวร์สกล (Soft Skills) ด้วยการดำเนินโครงการจิตอาสาตามแนวทางจิตตปัญญาศึกษา (Contemplative Education) ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบความคิดการพัฒนาทักษะซอฟต์แวร์สกล (Soft Skills)

ด้วยการดำเนินโครงการจิตอาสาตามแนวทางจิตตปัญญาศึกษา (Contemplative Education)

จากภาพที่ 1 กรอบความคิดการพัฒนาทักษะซอฟต์แวร์ (Soft Skills) ด้วยการดำเนินโครงการจิตอาสาตามแนวทางจิตตปัญญาศึกษา (Contemplative Education) แสดงให้เห็นถึงกระบวนการที่มีลักษณะคล้ายกงล้อ โดยมี 3 ชั้น ชั้นที่ 1 แกนกลาง คือกิจกรรมที่เป็นแกนหลักในการขับเคลื่อนไปสู่การพัฒนาหรือเรียกได้ว่าเป็นตัวแปรต้น ชั้นที่ 2 กงล้อชั้นใน คือการตระหนักรู้ตัวตนทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงภายใน และชั้นที่ 3 กงล้อชั้นนอก คือการเปลี่ยนแปลงภายนอกเป็นทักษะที่จะทำให้การทำงานร่วมกับผู้อื่นเกิดประสิทธิภาพและมีความสุข ซึ่งกระบวนการดังกล่าวเปรียบเสมือนกงล้อที่ขับเคลื่อนนำพาปัญญา จิตใจ และพฤติกรรมไปในระดับที่สูงขึ้น ดีขึ้น กล่าวคือการพัฒนาตนโดยให้ดำเนินโครงการจิตอาสาตามแนวทางจิตตปัญญาศึกษา จะทำให้ผู้ดำเนินโครงการตระหนักรู้ถึงตัวตนและคุณค่าของสรรพสิ่งรอบตัว จากนั้นจะนำไปสู่การพัฒนาทักษะซอฟต์แวร์ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความสุข โดยเมื่อหยั่งรู้และเข้าใจตัวเองอย่างถ่องแท้แล้วก็จะเข้าใจผู้อื่น เข้าใจสังคมได้ง่ายขึ้น และถือว่ามีความพร้อมอย่างมากที่จะพัฒนาตนให้อยู่ในสังคมใดก็ได้ อันเป็นผู้ที่ได้ความยอมรับนับถือ เป็นที่รักของผู้อื่น และมีความสุข

แนวคิดและกระบวนการดังกล่าวสอดคล้องกับหลัก สัปปริสธรรม 7 คือ รู้เหตุ รู้ผล รู้ตน รู้ประมาณ รู้กาล รู้ชุมชน และรู้คนอื่น กล่าวคือ เริ่มต้นจากปฏิบัติงานจริงอย่างเป็นระบบ ซึ่งเป็นงานที่ทำเพื่อส่วนรวมไม่เน้นผลประโยชน์เพื่อตนเอง อันต้องผ่านกระบวนการคิด วางแผน ลงมือปฏิบัติ และสรุปผล เหล่านี้เป็นการฝึกฝนความมีเหตุและผล (รู้เหตุ รู้ผล) โดยทุกกิจกรรมผู้ปฏิบัติจะต้องมีสติและตระรู้อยู่เสมอว่าตนนั้นทำอะไรเพื่ออะไร ทำความเข้าใจตนเองอย่างชัดเจน เพื่อให้รู้เท่าทันตนเองและนำไปสู่ความประพฤติที่เหมาะสม (รู้ตน รู้ประมาณ) อันเป็นการปฏิบัติงานผ่านแนวทางจิตตปัญญาศึกษา โดยมีเป้าประสงค์หลักเพื่อให้ผู้ปฏิบัติกิจกรรมเกิดทักษะการสื่อสาร การคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อน การบริหารเวลา การทำงานเป็นทีม การปรับตัวในสังคมที่แตกต่าง และมีความเป็นผู้นำ ซึ่งทักษะเหล่านี้จะทำให้ผู้ปฏิบัติกิจกรรมได้ปรับตัวให้เข้ากับสังคมที่มีระบบได้อย่างเหมาะสมทั้งด้านสถานที่และเวลาหรือที่เรียกกันว่า “กาลเทศะ” (รู้ประมาณ รู้กาล) อันเป็นหัวใจหลักที่ทำให้เกิดซอฟต์แวร์ ที่จะไม่เอาตนเป็นที่ตั้ง เห็นแก่ส่วนรวม ปรับพฤติกรรมให้เหมาะกับคนหมู่มาก บนพื้นฐานของความถูกต้องด้วยความเข้าใจสังคม เข้าใจผู้อื่นเป็นรากฐานที่มั่น (รู้ชุมชน รู้ผู้อื่น) ดังนั้นกระบวนการดังกล่าวนี้จึงสอดคล้องกับหลักของสัปปริสธรรม 7 หรือ หลักที่บ่งบอกถึงคุณสมบัติของคนดี สรุปคือ การพัฒนาทักษะซอฟต์แวร์ด้วยการดำเนินโครงการจิตอาสาตามแนวทางจิตตปัญญาศึกษา เป็น “กระบวนการเสริมสร้างให้คนเป็นคนดี”

เอกสารอ้างอิง

ชนาพร ชันธบุตร. (2560). *สรุปความรู้เรื่องการทำงานเป็นทีม*. สืบค้น 13 พฤศจิกายน 2563. จาก <http://www.libarts.mju.ac.th/LibDocument/KM/Tech>.

- ชลภัทร โชติภักดิ์ และวัลลภา อารีรัตน์. (2560). ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะ Soft Skills เพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25. *วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ฉบับบัณฑิตศึกษา) สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, (5)1, 44-52.
- ธนา นิลชัยโกวิทย์ และคณะ. (2551). *หนังสือรวบรวมบทความการประชุมวิชาการประจำปี 2551 เรื่อง จิตตปัญญาศึกษา การศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นมนุษย์*. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์จิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ปราณี อ่อนศรี. (2557). จิตตปัญญาศึกษา: การศึกษาเพื่อพัฒนามนุษย์ในศตวรรษที่ 21. *วารสารพยาบาลทหารบก*, 15(1), 7-11.
- มนตรี อินตา. (2562). SOFT SKILLS: ทักษะที่จำเป็นสู่ความเป็นมืออาชีพของครูยุคใหม่. *วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์*, 20(1), 153-167.
- วิวัฒน์ เพ็ญภู, เสรี ชัดรัมย์, และพุดิชาดา จันทะคุณ. (2563). การแก้ปัญหาที่ซับซ้อน: ทักษะที่สำคัญอันดับแรกของศักราชมนุษย์ในศตวรรษที่ 21. *วารสารครุศาสตร์สาร : Journal of Educational Studies*, 14(1), 253-267.
- วีระชัย ภักดีจอหอ. (2555). *ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สำคัญอย่างไร*. สืบค้น 13 พฤศจิกายน 2563. จาก <https://www.gotoknow.org/posts/353695>.
- ศูนย์จิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล. (2552). *จิตตปัญญาศึกษา คืออะไร*. นครปฐม: โครงการเอกสารวิชาการการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง ศูนย์จิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สถาบันดำรงราชานุภาพ. (2553). *การบริหารเวลา (Time Management)*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย.
- สมาคมการจัดการธุรกิจแห่งประเทศไทย. (2562). *RETHINKING THE FUTURE*. กรุงเทพมหานคร: สมาคมการจัดการธุรกิจแห่งประเทศไทย.
- สลักจิต ตรีธโนโอส. (มปป.). *จิตตปัญญาศึกษากับการจัดการเรียนรู้*. สืบค้น 13 พฤศจิกายน 2563. จาก <http://edu.psru.ac.th/2011/pdf/Jitta.pdf>.
- สุพรรณิการ์ ชนะนิล, วิภา ชัยสวัสดิ์, พันธุ์ทิพา คนฉลาด, และปิยะธิดา ชนะพันธ์. (2563). การสำรวจความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะ Soft Skills ด้านบุคลิกภาพและศิลปะการพูดของนักศึกษาครู ในศตวรรษที่ 21. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์*, 12(1), 19-36.
- สุเมธ แสงนิมมวล. (2552). *ภาวะผู้นำกับธรรมาภิบาลในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพมหานคร: ส.เจริญ การพิมพ์.

**การพัฒนาสื่อสร้างแรงบันดาลใจด้วยกระบวนการในการพัฒนาบุคลิกภาพ
เพื่อการทำงาน กรณีศึกษา รายการโทรทัศน์ตามรอยพระองค์ท่าน
ผ่านครูสู่ห้องเรียน: สถานีวิทยุโทรทัศน์การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม
CREATIVE MEDIA TO INSPIRATION WITH PERSONALITY DEVELOPMENT
PROCESS, CASE STUDY FOLLOW THE KING'S FOOTSTEPS WITH TEACHER
TO CLASSROOM: DISTANCE LEARNING TELEVISION STATION**

ปริญญ์ ไชยนิชัย, ธนู ทอดแทนคุณ, เรืองสิน ปลื้มปัน, ทรงวุฒิ ไยกะมุข, สมพงษ์ เกษานุช

Parinut Chaiyanich, Thanu Thodthankhun, Ruangsinn Pluempan, Songwut Yaikamuk, Sompong Kesanuch

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi

Email: parinut.c@rmutsb.ac.th

Received April 18, 2021; Revised April 22, 2021; Accepted April 29, 2021

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มุ่งนำเสนอแนวคิดทั้งเบื้องหน้าและเบื้องหลังของการพัฒนาสื่อสร้างแรงบันดาลใจผ่านรายการสารคดีโทรทัศน์ “ตามรอยพระองค์ท่าน ผ่านครู สู่ห้องเรียน” โดยเนื้อหารายการมุ่งให้ผู้ชมทุกเพศทุกวัยเมื่อรับชมแล้วเกิดแรงบันดาลใจให้อยากเป็นครูผู้สืบสานแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ซึ่งตัวสื่อเองได้เชื่อมโยงเทคนิคต่าง ๆ หลายรูปแบบเข้าผสมผสานกัน เพื่อให้เกิดจินตนาการที่ดีและดึงดูดใจผู้ชมได้ อาทิ เรื่องเล่าจากบทสัมภาษณ์ มีการนำเสนอมิติมีเดียที่มีองค์ประกอบทั้ง 5 มากระตุ้นความสนใจของผู้ชม ได้แก่ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว เสียง วิดีโอและตัวอักษร การใช้ดนตรีและเสียงประกอบ ทั้งนี้ก็เพื่อเสริมสร้างความหมายที่สมบูรณ์ให้แก่ภาพและเสียงที่ปรากฏบนจอโทรทัศน์ของมูลนิธิการศึกษาทางไกลในพระบรมราชูปถัมภ์ผ่านดาวเทียมซึ่งสถานีวิทยุโทรทัศน์การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมรับหน้าที่ถ่ายทอดออกอากาศการเรียนการสอนจากโรงเรียนวังไกลกังวล ทั้งหมดก็เพื่อส่งความหมายที่ลึกซึ้งกินใจ และความรู้สึกในทางสร้างสรรค์แก่ผู้ชม สื่อสร้างแรงบันดาลใจดังกล่าวพัฒนาจากกระบวนการในการพัฒนาบุคลิกภาพเพื่อการทำงานตามคุณลักษณะพิเศษของมนุษย์ตามแนวคิดของสตอลทซ์ ในเนื้อหาการรายการจึงมีการเปรียบเทียบชีวิตการทำงานระหว่างอดีตกับปัจจุบันของครูแท้ที่ได้ชื่อว่าเป็นครูผู้สืบสานแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวโดยน้อมนำหลักทศพิธราชธรรมหนึ่งในสิบข้อสู่ห้องเรียน ท้ายสุดการเผยแพร่บทความนี้จะช่วยเปิดพื้นที่ให้กับแนวคิดของการพัฒนาสื่อสร้างแรงบันดาลใจเพื่อการสร้างสรรค์สื่อต่อไป

คำสำคัญ: สื่อ, แรงบันดาลใจ, การพัฒนาบุคลิกภาพ, รายการโทรทัศน์

Abstract

This article focuses on both the foreground and the background of creative media to inspiration with personality development process, “FOLLOW THE KING’S FOOTSTEPS WITH TEACHER TO CLASSROOM”. The program content has a target at audiences of all genders and ages. After viewing, the audiences are inspired to want to be a teacher who inherits the royal initiative of His Majesty King Rama IX, which the media itself has linked various techniques and blended many styles together to create a good imagination and motivate the audience such as stories from interviews. Multimedia media with five elements were introduced to stimulate the audience's interest namely: still images, animation, sound, video and text Using music and sound effects. This is to enhance the meaning of the complete picture and sound that appears on the television screens of the Foundation for Distance Education under the Royal Patronage of the Royal Patronage through satellites, in which the distance education radio and television stations are broadcasting their teaching and learning from Wangklaikangwon School to convey a deeper meaning and creative feelings to the audience. The motivational material evolved from a process of personality development for work based on the unique human traits of Stoltz. In the content of the program therefore there is a comparison of the working life between the past and the present of a true teacher who is known as a teacher who inherits His Majesty the King's ideas by introducing one of the ten ten principles of decay to the classroom. Finally, the publishing of this article will help open up a space for the concept of motivational media development for further media creation.

Keyword: Media, Inspiration, Personality development, Television program

บทนำ

ตามทีสำนักงานการศึกษาทางไกลของแต่ละมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล 9 แห่งร่วมกับมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมในพระบรมราชูปถัมภ์ โดยมีเนื้อหาสาระวิชาการและวิชาชีพชั้นสูงตามหลักสูตรระดับอุดมศึกษาและเป็นการให้บริการวิชาการกับประชาชนทั่วไป ออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สศทท.13 (dltv13) โดยรายการ “ตามรอยพระองค์ท่าน ผ่านครู สู่อห้องเรียน” ถูกพัฒนาขึ้นด้วยรูปแบบรายการสารคดีที่มุ่งเน้นเสนอข้อเท็จจริงผ่านเรื่องเล่า ให้ความรู้จากประวัติชีวิตจริงของครูแท้ (ครูผู้สืบสานแนวพระราชดำริน้อมนำหลักทศพิธราชธรรมซึ่งเป็นหลักธรรมของพระราชมาราสู่ห้องเรียน) ในโลกแห่งการสื่อสารยุคปัจจุบัน

สื่อโทรทัศน์ถือเป็นสื่อที่มีบทบาทในการสร้างแรงบันดาลใจได้อย่างสูงที่ยังติดอันดับแม้จะมีสื่อออนไลน์เข้ามาก็ไม่อาจทดแทนสื่อโทรทัศน์ไปได้ ด้วยเนื้อหาสาระที่สร้างสรรค์ ประกอบกับรูปแบบรายการที่ถูกลงตัวอย่างเหมาะสมจึงได้รับความสนใจในวงกว้างทุกเพศทุกวัย เนื่องจากผู้รับสื่อยังสามารถที่จะสัมผัสได้ถึงคุณภาพของสื่อนั้นได้โดยตรง ซึ่งในการส่งเสริมบุคลิกภาพเพื่อการทำงานให้แก่ผู้รับสื่อ หากเทียบกับรายการด้านความบันเทิงล้วน ๆ จะพบว่า รายการโทรทัศน์ที่จะมีบทบาทในการสร้างคุณค่าให้กับความเป็นมนุษย์ สร้างแรงบันดาลใจให้กับมนุษย์ ไม่แสวงหาผลกำไร จะมีค่อนข้างน้อย ซึ่งบทความนี้กำลังนำเสนอความจำเป็นที่ว่า ควรสร้างนวัตกรรมหรือรูปแบบให้กับรายการโทรทัศน์เพื่อเพิ่มจำนวนผู้ชมที่จะจดจำสื่อให้มากยิ่งขึ้น เช่นการวิจัยเรื่อง “นวัตกรรมรูปแบบรายการโทรทัศน์และการมีส่วนร่วมของคนहुหนวก” มุ่งเน้นศึกษารายการ “ใจเท่ากัน” ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส โดยใช้การสัมภาษณ์เจาะลึก เพื่อศึกษาถึงปัจจัยในการผลิตรายการ กระบวนการผลิตรายการ และการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมของคนहुหนวก ใช้การสนทนากลุ่มเพื่อศึกษาความพึงพอใจและการใช้ประโยชน์ของคนहुหนวกและผู้ชมทั่วไปที่มีต่อรายการ ผลวิจัยพบว่าปัจจัยสำคัญในการผลิตรายการ ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้ส่งสารและเศรษฐกิจ เนื่องจากรายการ “ใจเท่ากัน” ได้รับการสนับสนุนจากองค์กรผู้ผลิตสื่อเพื่อสนองต่อประโยชน์สาธารณะ ไม่แสวงหาผลกำไร ปัจจัยด้านกฎหมายและเทคโนโลยีผลักดันให้เกิดรายการโทรทัศน์ที่ช่วยให้คนहुหนวกมีสิทธิเสรีภาพในการเปิดรับและเข้าถึงสื่อง่ายขึ้น โดยพบว่าปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรมเป็นปัจจัยที่ทำให้รายการโทรทัศน์สำหรับคนहुหนวกในประเทศไทยมีจำนวนน้อย เนื่องจากคนสังคมยังไม่ทราบข้อจำกัดของคนहुหนวก กระบวนการผลิตรายการและการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมของคนहुหนวก พบว่า เป็นการทำงานร่วมกันระหว่างทีมงานคนहुดีและคนहुหนวก โดยคนहुหนวกได้มีส่วนร่วมในฐานะ ผู้ส่งสาร/ผู้ผลิต/ผู้ร่วมผลิต/ผู้แสดง แต่ยังไม่พบการมีส่วนร่วมในระดับบริหาร การศึกษาความพึงพอใจ พบว่า ผู้ชมทั้งสองกลุ่มพึงพอใจรายการที่ให้ความรู้ความบันเทิง เปิดโอกาสให้คนहुหนวกได้แสดงศักยภาพ และปลุกจิตสำนึกคนในสังคม การนำเสนอเนื้อหาด้วยภาษามือและคำบรรยาย เพราะช่วยให้คนहुหนวกรับชมรายการได้อย่างเข้าใจและมีอารมณ์มากขึ้น โดยผู้ชมคนहुหนวกชื่นชอบเนื้อหาที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพเป็นพิเศษ อย่างไรก็ตามพบว่าผู้ชมทั้งสองกลุ่มไม่พึงพอใจวันและเวลาออกอากาศ คำบรรยายมีขนาดเล็ก รวมทั้งไม่รู้จักแฮกซ์รับเชิญที่มาร่วมรายการ การศึกษาการใช้ประโยชน์พบว่า ผู้ชมทั้งสองกลุ่มนำสาระความรู้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน โดยผู้ชมคนहुหนวกใช้เป็นหัวข้อในการสนทนาสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัวและสร้างแรงบันดาลใจ ส่วนผู้ชมทั่วไปใช้ประโยชน์ในการปลุกจิตสำนึกให้เห็นถึงสิทธิความเท่าเทียมกันของคนहुหนวก (พัชรินทร์ ผาภา, 2559)

จากงานวิจัยดังกล่าวจะเห็นว่ารายการไม่แสวงหาผลกำไร แม้จะมีที่ยืนในสังคมน้อยนิด แต่จนแล้วจนรอดก็ไม่อาจหยุดพัฒนารายการด้วยนวัตกรรมต่าง ๆ ได้ เช่นเดียวกับการพัฒนารายการตามรอยพระองค์ท่านผ่านครูสู่ห้องเรียนที่จัดเป็นรายการที่มีแนวทางชัดเจนแน่วแน่ในการร่วมพัฒนาสื่อที่น่าสนใจและสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้คนที่สนใจแนวคิด “ครูผู้สืบสานแนวพระราชดำริ” เพราะเป็นรายการที่ออกแบบวิธีการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ด้วยการเปิดโอกาสให้ครูผู้สืบสานแนวพระราชดำริได้

ร่วมกันถ่ายทอดความคิดและประสบการณ์ความเป็นครูผ่านกระบวนการจัดรายการโทรทัศน์ตามรอยพระองค์ท่านผ่านครูสู่ห้องเรียนด้วยกระบวนการในการพัฒนาบุคลิกภาพเพื่อการทำงาน ดังนั้นสิ่งที่เข้ามาจะมีบทบาทสำคัญต่อกระบวนการดังกล่าว อาจไม่ใช่แค่พิธีกรดำเนินรายการ หรือแขกรับเชิญ แต่เป็นกระบวนการผลิตที่ซ่อนอยู่ในกระบวนการออกแบบวิธีการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ ไม่ว่าจะเป็นความรู้ ความเชื่อ และทัศนคติหรืออีกมากมายในคำว่าบุคลิกภาพทั้ง 7 ลักษณะที่จะนำไปสู่ความสนใจทำงานในสายอาชีพครูผู้สืบสานแนวพระราชดำริด้วยการพัฒนาสื่อสร้างแรงบันดาลใจด้วยกระบวนการในการพัฒนาบุคลิกภาพเพื่อการทำงาน กรณีศึกษา รายการโทรทัศน์ตามรอยพระองค์ท่านผ่านครูสู่ห้องเรียน: สถานีวิทยุโทรทัศน์การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

ความหมายของการพัฒนาบุคลิกภาพเพื่อการทำงานสายอาชีพครูผู้สืบสานแนวพระราชดำริ

เมื่อพูดถึงการพัฒนาบุคลิกภาพเพื่อการทำงานสายอาชีพครูผู้สืบสานแนวพระราชดำริ เป็นครูสอนนักเรียนอย่างเดียวย่อมจำแนกได้ทั่วไป แต่จะหาครูผู้สืบสานแนวพระราชดำริให้เจอ ผู้เขียนชี้ชวนให้ผู้อ่านขบคิดตามว่า หากครูแบบนี้ได้จากที่ไหน หรือหากอยากเป็นต้องพัฒนาบุคลิกภาพของตนเองอย่างไร ก่อนอื่นผู้เขียนคงต้องอธิบายถึงนิยามของบุคลิกภาพที่ไม่ใช่หมายถึงรวมถึงแค่เสื้อผ้า หน้าผม ท่าเดิน การพูดการจา แต่ในทฤษฎีของกิลฟอร์ด (Guilford, 1959; อ้างถึงใน กุลธิดา รังคจิตประภัสร์, 2535) ได้แบ่งลักษณะบุคลิกภาพของบุคคลไว้ 7 ลักษณะพร้อมคำอธิบาย ได้แก่

- 1) ทางด้านความสนใจ (Interests) หมายถึงความปรารถนาของบุคคลที่มีต่อกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การร่วมกิจกรรมได้วาทิ หรือการทำงานฝีมือ ฯลฯ
- 2) ทางด้านความต้องการ (Needs) หมายถึงความปรารถนาที่มีอยู่ตลอดชีวิตของมนุษย์ เช่น มนุษย์ต้องการการให้ผู้อื่นยอมรับนับถือ ต้องการการอำนวยความสะดวก ฯลฯ
- 3) ทางด้านทัศนคติ (Attitudes) หมายถึงความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใด ๆ และความคิดเห็นต่อสิ่งนั้น ๆ เช่น ทัศนคติต่อการระบาดของโรค ทัศนคติต่อการเรียนออนไลน์ ทัศนคติต่อสื่อ เป็นต้น
- 4) ทางด้านความถนัดตามธรรมชาติ (Aptitudes) เป็นเรื่องของความสามารถของบุคคล
- 5) ทางด้านสภาพทางอารมณ์ (Temperament) นำไปสู่พฤติกรรมการแสดงออก เช่น ความมั่นใจในตนเอง เป็นต้น
- 6) ทางด้านสรีระวิทยา เป็นเรื่องของการทำงานของระบบอวัยวะต่าง ๆ เช่น การหายใจ การเผาผลาญอาหารในร่างกาย เป็นต้น
- 7) ด้านรูปร่างภายนอก เช่น ความสูง น้ำหนัก สีผิว

รายการโทรทัศน์ “ตามรอยพระองค์ท่านผ่านครูสู่ห้องเรียน” ผู้ผลิตรายการมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเตรียมข้อคำถามในบทสัมภาษณ์จากการวิเคราะห์ลักษณะบุคลิกภาพของแขกรับเชิญที่เป็นครูแท้ทั้ง 7 ข้อ เพราะสิ่งสำคัญของการสร้างแรงบันดาลใจในสื่อคือการทำให้

แซกรับเชิญกลายเป็นบุคคลต้นแบบที่ผู้ชมอยากติดตามเรื่องราวชีวิตของเขา ประหนึ่งว่าอยากเลียนแบบบุคลิกภาพทั้ง 7 ลักษณะของครูท้อย่างไรอย่างนั้น ในความเห็นของกิลฟอร์ด การพัฒนาบุคลิกภาพเพื่อการทำงาน ไม่ว่าจะเป็นสายอาชีพใด กิลฟอร์ดเรียกมันว่า บุคลิกภาพ 7 ลักษณะ เช่นเดียวกับเรื่องของการผ่องถ่ายระหว่างลักษณะนิสัยกับการพัฒนาบุคลิกภาพในการทำงานมีความสัมพันธ์กันในทฤษฎีของอัลพอร์ท (Allport, 1937 อ้างถึงใน ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2553) เชื่อว่า บุคลิกภาพของมนุษย์ถูกกำหนดด้วยบุคลิกลักษณะนิสัย (Trait) ซึ่งเป็นลักษณะนิสัยหรือความเคยชินเป็นโครงสร้างของระบบจิตประสาท (Neuropsychic Structures) ของแต่ละบุคคลที่สามารถทำให้สิ่งเร้าทำหน้าที่ได้อย่างสมดุลและเป็นตัวเริ่มให้เกิดการปรับตัวให้บุคคลแสดงพฤติกรรมอย่างสมดุล ลักษณะนิสัยของมนุษย์มีมากมายและในแต่ละบุคคลก็ไม่มีบุคลิกลักษณะใดตายตัว แต่จะแสดงลักษณะนิสัยนั้นออกมาตามสิ่งแวดล้อมและความกดดันของสังคมในขณะนั้น ในการเตรียมเนื้อหาของรายการจึงต้องมีบางช่วงบางตอนที่จำเป็นต้องให้แซกรับเชิญหรือครูท้อยได้เล่าเกี่ยวกับลักษณะนิสัยด้วย โดยหลักการตามทฤษฎีของอัลพอร์ทได้แบ่งคุณลักษณะของบุคลิกภาพ เป็น 3 ประเภท คือ

1) คุณลักษณะเด่น (Cardinal trait) เป็นคุณลักษณะที่มีอิทธิพลและควบคุมการแสดงพฤติกรรมของบุคคลแทบทุกด้านเป็นลักษณะเด่นของบุคคลที่ปรากฏออกมาชัดเจนเหนือบุคลิกภาพอื่น เราจะรู้จัก ตัวตนและนึกถึงบุคคลจากคุณลักษณะเฉพาะเหล่านั้น เช่น ความต้องการชื่อเสียงเงินทอง ความเผด็จการ เป็นต้น

2) คุณลักษณะร่วม (Central trait) เป็นลักษณะนิสัยที่พบมากบ้างน้อยบ้างในตัวบุคคลร่วมกันกับบุคคลอื่นหลักรวมเป็นพื้นฐานบุคลิกภาพของแต่ละบุคคล แม้จะไม่มีอิทธิพลต่อบุคคลเท่า Cardinal trait แต่ก็ยังเป็นลักษณะนิสัยหลักที่ใช้ในการอธิบายบุคคลแต่ละคนที่สามารถสังเกตได้อย่างชัดเจน เช่น ความซื่อสัตย์ ความขี้อาย และความวิตกกังวล เป็นต้น

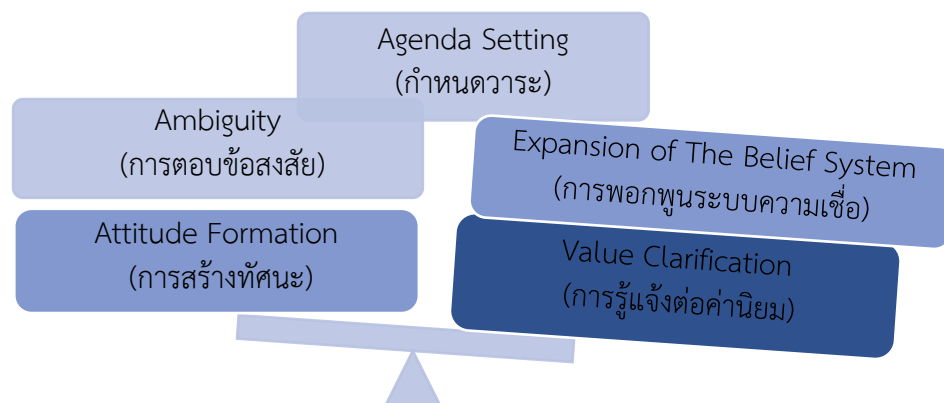
3) คุณลักษณะทุติยภูมิ (Secondary trait) เป็นคุณลักษณะที่มีอยู่ผิวเผินภายในตัวบุคคลซึ่งง่ายต่อการเปลี่ยนแปลง เนื่องจากเป็นทัศนคติหรือความนิยมชมชอบของบุคคลในการตอบสนองต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ภายใต้อิทธิพลเฉพาะซึ่งแม้บุคคลจะมีบุคลิกลักษณะนิสัยเหมือนกันแต่อาจมีระดับความรุนแรงในการแสดงออกในแต่ละสถานการณ์แตกต่าง เช่น ความรู้สึกเครียดเมื่อต้องพูดต่อหน้าชุมชนหรือกระสับกระส่ายเมื่อต่อแถว เป็นต้น

หลายหลักการพัฒนาบุคลิกภาพเพื่อการทำงานดังที่กล่าวข้างต้น ไม่ใช่เพียงการเน้นย้ำให้เข้าใจถึงความหมายของการพัฒนาบุคลิกภาพเพื่อการทำงานสายอาชีพครูผู้สืบสานแนวพระราชดำริ หากแต่เป็นการประกาศก้องเกี่ยวกับการดำรงอยู่ของครูผู้ให้ที่ไม่ใช่เพียงแค่ครูที่ประกอบอาชีพทำมาหากินด้วยการสอนลูกศิษย์เพียงอย่างเดียว

การส่งความรู้อย่างสร้างสรรค์ผ่านรายการโทรทัศน์สร้างแรงบันดาลใจ

รายการโทรทัศน์เป็นสื่อที่มีกระบวนการในการผลิตค่อนข้างซับซ้อน โดยมีขั้นตอนการทำงานที่เป็นระบบ รวมถึงการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ยิ่งเป็นสื่อที่สร้างแรงบันดาลใจและมุ่งพัฒนาบุคลิกภาพเพื่อการทำงานด้วยแล้ว ยิ่งต้องมีขั้นตอนที่มีรายละเอียดเพิ่มมากขึ้นอย่างมากจากที่กล่าวข้างต้น ซึ่งส่วนที่สำคัญที่สุดควรต้องเป็นขั้นตอนก่อนการผลิต หรือ Pre-production ซึ่งขั้นนี้มีความสำคัญต่อการผลิตรายการโทรทัศน์ทุกประเภท ไม่ใช่แค่รายการที่สร้างแรงบันดาลใจเท่านั้น โดยเฉพาะสำหรับการถ่ายทำนอกสถานที่ รายการโทรทัศน์ที่สามารถสร้างแรงบันดาลใจได้ จะต้องสามารถนำเสนอแนวคิดทั้งความรู้ ทัศนคติและพฤติกรรม (บุคลิกภาพทั้ง 7 ลักษณะจากทฤษฎีของกิลฟอร์ด) ได้ ซึ่งรายการที่สามารถถ่ายทอดความรู้ได้นั้น จะต้องนำเสนอข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริง รูปแบบ วิธีการ กฎเกณฑ์ แนวปฏิบัติ สิ่งของ เหตุการณ์ หรือบุคคล ซึ่งได้มาจากการสังเกต ประสบการณ์ หรือจากสื่อต่าง ๆ ประกอบกัน สามารถเชื่อมโยงความคิดของผู้ชมให้เข้ากับเหตุการณ์ที่น่าเสนอได้ บุคคลส่วนมากจะรับรู้เบื้องต้นผ่านประสบการณ์แล้ว จัดระบบเป็นโครงสร้างของความรู้ผสมผสานระหว่างความจำกับสภาพจิตวิทยา ความรู้ที่ว่าจึงเป็นความจำที่เลือกสรรให้สอดคล้องกับสภาพจิตใจของผู้ชม รายการตามรอยพระองค์ท่านผ่านครูสู่ห้องเรียน เป็นรายการที่สร้างสรรค์ขึ้นเพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้ชมเห็นความสำคัญของความเป็นครูและอยากเป็นครูผู้สืบสานแนวพระราชดำริ โดยการนำเสนอความรู้ด้วยการให้ผู้ชมได้สังเกตและรับชมและฟังประสบการณ์ของครูผู้สืบสานแนวพระราชดำริ ด้วยกลวิธีการนำเสนอด้วยความรู้ดังที่กล่าวมาแล้วจะเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้ชมระลึกถึงเหตุการณ์และประสบการณ์ของเขารับเชิญหรือครูแท้ที่เคยพบและผ่านเข้ามาในชีวิต ความรู้ที่ว่าบุคคลส่วนมากที่ได้ชมรายการโทรทัศน์สร้างแรงบันดาลใจ จะได้รับประสบการณ์จากเรื่องเล่าสะท้อนบุคลิกภาพทั้ง 7 ลักษณะ (ตามทฤษฎีของกิลฟอร์ด) โดยเรียนรู้จากการตอบสนองสิ่งเร้า (Stimulus-Response) แล้วจัดระบบเป็นโครงสร้างความรู้ที่ผสมผสานระหว่างความจำ (ข้อมูล) กับสภาพจิตวิทยา โดยความรู้ที่สร้างขึ้นจากผู้ผลิตรายการโทรทัศน์สร้างแรงบันดาลใจ (ชาลิสา มากแผ่นทอง, 2538) จะถูกส่งผ่านกระบวนการสื่อสารจนมีผลกระทบต่อผู้ชม หรือผู้รับสื่อ โดยผู้เขียนขอสรุปรายละเอียดทั้งกล่าวมาแล้วข้างต้นให้เข้าใจแจ่มชัดยิ่งขึ้นจากแผนภาพ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แสดงกระบวนการสื่อสาร

เงื่อนไขที่สำคัญที่สุดของกระบวนการผลิตรายการโทรทัศน์สร้างแรงบันดาลใจคือ การสร้างรูปแบบการถ่ายทอดความรู้ให้เห็นภาพและมีขั้นตอนดังภาพที่ 1 ครบถ้วน มีการสร้างช่องทางให้ผู้ชมสามารถแสวงหาสารสนเทศโดยอาศัยสื่อทั้งหลายเพื่อตอบสนองสัจและควมสับสนของตนเอง มีขั้นตอนการสร้างทัศนคติให้ผู้ชมยอมรับการเผยแพร่นวัตกรรมนั้น ๆ ผู้ผลิตรายการต้องสร้างทัศนคติให้ผู้ชมตระหนักและผูกพันกับประเด็นที่น่าเสนอ และมีการกระจายความเชื่อ ค่านิยมและอุดมการณ์ต่าง ๆ ผ่านกระบวนการสื่อสาร และสุดท้ายต้องทำให้ผู้รับสื่อเข้าถึงค่านิยมเหล่านั้นชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งถ้าชัดเจนในหลายข้อดังกล่าวกระบวนการผลิตรายการโทรทัศน์สร้างแรงบันดาลใจจะสมบูรณ์ได้ไม่ยาก สรุปแนวคิดการส่งความรู้อย่างสร้างสรรค์ผ่านรายการโทรทัศน์สร้างแรงบันดาลใจ เนื่องจากการส่งความรู้อย่างสร้างสรรค์ ความสร้างสรรค์จะเกิดขึ้นได้ ความหมายนี้คงต้องรวมความเป็นรูปธรรมเข้าไปด้วย

การสร้างทัศนคติอย่างสร้างสรรค์ผ่านสื่อด้วยกระบวนการในการพัฒนาบุคลิกภาพเพื่อการทำงาน

ความสร้างสรรค์ดังกล่าวอยู่ที่ว่า ผู้ผลิตรายการสามารถเชื่อมโยงระหว่างความรู้และพฤติกรรมได้หรือไม่ เนื่องจากทัศนคติอย่างสร้างสรรค์คือ ความโน้มเอียงในการประเมินวัตถุประสงค์ แนวคิด บุคคล และสถาบันอย่างสร้างสรรค์ การเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งของมนุษย์ มีการแบ่งไว้ 3 ระดับ ดังนี้ (จุมพล รอดคำดี 2532) 1) การเปลี่ยนแปลงความคิดเห็น เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากการได้รับข้อมูลข่าวสารใหม่ ๆ ซึ่งมาจากสื่อมวลชนและบุคคลอื่น 2) การเปลี่ยนแปลงความรู้สึก การเปลี่ยนแปลงนี้จะมาจากประสบการณ์หรือความประทับใจ หรือสิ่งที่ทำให้เกิดความสะเทือนใจ 3) การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เป็นการเปลี่ยนแปลงวิธีการดำเนินชีวิตในสังคมซึ่งไปมีผลต่อบุคคล ทำให้ต้องปรับพฤติกรรมเสียใหม่

ทั้งหมดที่กล่าวมานี้คือความหมายของทัศนคติที่เมื่อจะทำการสร้างสรรค์ในรายการโทรทัศน์ที่ต้องการสร้างแรงบันดาลใจจะต้องตั้งเป้าหมายว่า ต้องการเปลี่ยนทัศนคติของผู้ชมไปในทิศทางใด รายการตามรอยพระองค์ท่านผ่านครูสู่ห้องเรียน ต้องการเปลี่ยนทัศนคติให้คนไทย ปลุกฝังแนวคิดแห่งครูผู้สืบสานแนวพระราชดำริ และต้องการเพิ่มจำนวนคนที่อยากเป็นครูผู้สืบสานแนวพระราชดำริให้มากขึ้น เพื่อเพิ่มเมล็ดพันธุ์ดีด้วยบุคคลที่จะเป็นต้นแบบในการให้ “การศึกษาตลอดชีวิต” ซึ่งเป็นหนึ่งในพระปณิธานของรัชกาลที่ 9 ได้รับการสานต่อด้วยการเผยแพร่องค์ความรู้ผ่านระบบการศึกษาทางไกลให้ปรากฏบนจอแก้วของทุกบ้านในประเทศไทย

เกี่ยวกับการสร้างทัศนคติอย่างสร้างสรรค์ด้วยรายการโทรทัศน์สร้างแรงบันดาลใจนั้น ควรต้องคำนึงถึงองค์ประกอบของทัศนคติเป็นสำคัญ เพราะเป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพทั้ง 7 ลักษณะตามแนวคิดของกิลฟอร์ด โดยนักจิตวิทยาได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของทัศนคติไว้ 3 ประการ (Zimbardo & Leippe; อ้างถึงใน อรวรรณ ปิรันธน์โอวาท, 2546) อันได้แก่ 1) องค์ประกอบทางอารมณ์ คือความรู้สึกที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น โกรธเกลียด รัก ชอบ ซึ่งเป็นเรื่องที่มีความแตกต่างกัน

ตามบุคลิกภาพของแต่ละคนที่ฟังจะมี ความรู้สึกนี้จะแสดงออกทางสีหน้า ท่าทางเมื่อบุคคลได้พูดหรือคิดถึงสิ่งนั้น ๆ 2) องค์ประกอบด้านความคิด คือความคิดที่เกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อาจเป็นไปได้ทั้งในแง่ดีและร้าย องค์ประกอบนี้ขึ้นอยู่กับค่านิยมที่บุคคลได้กำหนดมาตรฐานไว้ในใจเป็นสำคัญ 3) องค์ประกอบทางพฤติกรรม คือความพร้อมหรือความโน้มเอียงที่บุคคลจะประพฤติดีหรือตอบสนองต่อสิ่งเร้าในทิศทางที่จะสนับสนุนหรือคัดค้าน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความรู้สึกของบุคคลที่ได้จากการประเมินที่แสดงออกมาจะสอดคล้องกับความรู้สึกที่มีอยู่

การสร้างทัศนคติอย่างสร้างสรรค์ด้วยรายการโทรทัศน์สร้างแรงบันดาลใจ ผู้ผลิตรายการต้องคำนึงถึงผู้ชมหรือผู้รับสื่อด้วยว่า ทัศนคติของบุคคลนั้นสามารถถูกทำให้เปลี่ยนแปลงได้หลายวิธี อาจจะโดยวิธีที่บุคคลได้รับข่าวสารนี้อาจมาจากบุคคลอื่น หรือมาจากสื่อประเภทต่าง ๆ ซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงส่วนประกอบของทัศนคติด้านความรู้ หรือการรับรู้ (Cognitive component) ซึ่งเป็นที่เชื่อกันว่าถ้าส่วนประกอบส่วนใดส่วนหนึ่งเปลี่ยนแปลง ส่วนประกอบอื่นก็จะมีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงด้วยเช่นกัน เช่น ถ้าส่วนประกอบของทัศนคติด้านความรู้เปลี่ยนแปลง ก็จะมีแนวโน้มทำให้ส่วนประกอบด้านอารมณ์ (Affective Component) และส่วนประกอบทางด้านปฏิบัติ (Behavioral Component) เปลี่ยนแปลงได้

กระบวนการเปลี่ยนแปลงทัศนคติประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ 3 ขั้นตอน คือ (สุตชาติ วงษ์หุ่น, 2538) ดังนี้

1) ขั้นการยินยอม (Compliance) จะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลยอมรับสิ่งที่มีอิทธิพลต่อเขาและมุ่งหวังให้เกิดความพึงพอใจแก่บุคคลที่มีอิทธิพลนั้น คนเราจะยอมกระทำตามสิ่งที่อยากให้นั้น เพราะเขาคาดหวังว่าเขาจะได้รับรางวัลหรือการยอมรับ ทัศนคติที่เกิดขึ้นจากกระบวนการยินยอมนี้ อธิบายในแง่ของการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมในสังคมนั่นเอง ในขั้นนี้รายการตามรอยพระองค์ท่านผ่านครูสู่ห้องเรียนได้นำไปใช้ช่วงกำหนดกลุ่มเป้าหมายของรายการว่าเป็นบุคคลที่อยากเป็นครูหรือเป็นครูอยู่แล้วและเมื่อผู้ผลิตรายการนำเสนอรายการ ผู้ผลิตรายการได้นำเสนอข้อมูลที่บุคคลจะยอมรับและเป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อเขานั้นคือประสบการณ์การเป็นครู ผ่านช่วงกาลครั้งหนึ่งก่อนเป็นครู

2) ขั้นการเลียนแบบ (identification) เป็นภาวะที่เกิดขึ้นเมื่อบุคคลยอมรับสิ่งเร้าหรือกระตุ้นและเป็นผลมาจากการที่คนเราต้องการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีหรือที่พึงพอใจระหว่างตัวเขากับบุคคลหรือกลุ่มอื่น ความสัมพันธ์นี้อาจออกมาในรูปการณ์รับเอาบทบาททั้งหมดของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลมาเป็นของตนเอง โดยทัศนคติของบุคคลจะเปลี่ยนไปมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับสิ่งเร้าที่ทำให้เกิดการเลียนแบบขึ้น ในขั้นนี้รายการตามรอยพระองค์ท่านผ่านครูสู่ห้องเรียนได้นำไปใช้เป็นเทคนิคการนำเสนอรายการ การมีตัวแบบ มีคนมาถ่ายทอดประสบการณ์ความเป็นครูให้ได้เลียนแบบ เพื่อกระบวนการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ

3) ขั้นความต้องการที่อยากเปลี่ยน (Internalization) เกิดขึ้นเมื่อคนเรายอมรับสิ่งที่มีอิทธิพลเหนือกว่า ซึ่งรายการตามรอยพระองค์ท่านผ่านครูสู่ห้องเรียน มีความเชื่อว่า ครูที่มาให้สัมภาษณ์ในรายการเป็นครูที่มีประสบการณ์ที่เหนือกว่าผู้รับสื่อ หากจะเปลี่ยนทัศนคติก็ไม่ใช่เรื่องยาก

ฉะนั้น แนวคิดของการสร้างทัศนคติอย่างสร้างสรรค์ด้วยรายการโทรทัศน์สร้างแรงบันดาลใจ หากคำนึงถึงกระบวนการเปลี่ยนแปลงทัศนคติซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาบุคลิกภาพเพื่อการทำงาน เป็นสำคัญ ว่าทุกขั้นตอนควรต้องใส่ใจและมุ่งมั่นที่จะสอดแทรกเข้าไปในรายการ หากทำเช่นนั้น การสร้างทัศนคติอย่างสร้างสรรค์ด้วยรายการโทรทัศน์สร้างแรงบันดาลใจก็จะประสบผลสำเร็จอย่างเห็นได้ชัด

พฤติกรรม的开รับสารจากสื่อสร้างแรงบันดาลใจสู่การวิเคราะห์คุณลักษณะพิเศษของมนุษย์ตามแนวคิดของสตอลท์ซ์

ก่อนที่ผู้ผลิตรายการจะสร้างสรรค์รายการโทรทัศน์อย่างมีคุณภาพได้นั้น ผู้ผลิตรายการต้องยืนอยู่บนฐานคิดแห่งการวิเคราะห์คุณลักษณะพิเศษของมนุษย์ก่อน เพื่อออกแบบรายการให้สอดคล้องกับพฤติกรรม的开รับสารจากสื่อที่ตนเองผลิตได้ เมื่อเป็นเช่นนี้ผู้เขียนจึงต้องการพาผู้อ่านเข้าใจโลกของคุณลักษณะพิเศษของมนุษย์ตามแนวคิดของสตอลท์ซ์ (Stoltz, 1997) แนวคิดดังกล่าวนำเสนอโลกอีกด้านของธรรมชาติมนุษย์ไว้อย่างน่าอัศจรรย์ สตอลท์ซ์เปรียบเทียบชีวิตคนในการพัฒนาบุคลิกภาพเพื่อการทำงานคล้ายการปีนเขา คนที่จะประสบความสำเร็จสามารถขึ้นไปสู่ยอดเขาได้ต้องมีความมุ่งมั่นและอดทนเพราะบางครั้งอาจปีนช้าและอาจเจ็บป่วยเหนื่อยล้า ซึ่งสามารถเปรียบเทียบกับทีมงานและองค์การที่ต้องการพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพขององค์การให้ก้าวหน้าต่อไป สตอลท์ซ์แบ่งบุคคลทีมงานและองค์การออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1) ผู้ยอมแพ้ (The Quitter) คือ หลีกเลียงการปีนเขา ยอมแพ้ง่าย ๆ ไม่ยอมรับคำแนะนำหรือคำเตือนของผู้อื่น ไม่กล้าเสี่ยงหรือเผชิญอุปสรรค ใช้ชีวิตไปวัน ๆ เห็นความสำคัญต่อการลงทุนเวลา เงินและแรงใจในการพัฒนาตนเองเพียงเล็กน้อย ยกเว้นว่าสิ่งดังกล่าวจะทำให้เขาสามารถหลีกเลียงความยากลำบากได้ ไม่กระตือรือร้น ชอบความสบายเรียบง่าย ไม่ชอบสร้างความสัมพันธ์ลงทุนลงแรงในการทำงานให้น้อยที่สุดเท่าที่สามารถเป็นไปได้ มักซึมเศร้า หดหู่ มองโลกในแง่ร้าย ถือเป็นตัวถ่วงความเจริญในองค์การ

2) ผู้พักแรม (The Camper) คือคนที่จำกัดระยะทางในการปีนเขา เมื่อเดินไปได้สักระยะหนึ่งหรือพบเจออุปสรรคจะหยุดกลางทาง พยายามหาหนทางที่เรียบง่ายกว่าเพื่อใช้ชีวิตที่เหลืออย่างสงบนิ่ง อาจมีความคิดว่า “เรามาได้ไกลที่สุดเท่าที่จะทำได้แล้ว” ความพยายามเพียงระยะสั้นนี้ทำให้คนส่วนใหญ่หลงผิดคิดว่าได้ประสบความสำเร็จแล้ว แต่ความเป็นจริงเป็นเพียงความสำเร็จในวงจำกัดเท่านั้น ยังมีใช้ความสำเร็จที่แท้จริง คนกลุ่มนี้อาจเคยเป็นคนที่ประสบความสำเร็จมาก่อน แต่เมื่อต้องเผชิญกับการทดสอบหรือความท้าทายใหม่ จะขาดความกล้าหาญและความมุ่งมั่นที่จะเผชิญหน้าและเอาชนะอุปสรรคอีกครั้ง เปรียบเทียบว่า ผู้พักแรม เหมือนบุคคลที่ทำงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบเท่านั้น ไม่เพิ่มความพยายามเพื่อทำงานให้ดีขึ้นทั้งที่ยังสามารถทำเพิ่มได้อีก

3) นักปีนเขา (The Climber) คือคนที่พยายามปีนให้ถึงยอดเขา ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคมุ่งมั่นปีนป่ายอย่างไม่หยุดยั้ง ชอบความท้าทายไม่ว่าจะพบอุปสรรคหรือความยากลำบากมากเท่าไรก็ยัง

มุ่งหน้าต่อไปไม่ลดละพัฒนาตนเองตลอดเวลา มีความเชื่อมั่นและศรัทธาในชีวิตและอนาคต มีชีวิตที่กระตือรือร้นพร้อมเผชิญกับอุปสรรค มีวิสัยทัศน์กว้างไกลและมีแรงบันดาลใจสูง สามารถสร้างความสัมพันธ์ได้กับคนทุกระดับชีวิตจึงประสบความสำเร็จสูง

ผู้ผลิตรายการจะไม่สามารถเข้าใจอะไรได้เลยหากปราศจากการวิเคราะห์ในส่วนนี้ไป ศาสตร์แห่งการสร้างแรงบันดาลใจด้วยสื่ออยู่ที่ว่า ผู้ผลิตรายการจะสร้างแรงกระตุ้นให้ผู้ชมกลายเป็นคนที่มีความพยายามจะเป็นนักบินเขาได้หรือไม่ และทั้งหมดนี้คือความเป็นไปได้ที่จะทำให้มนุษย์ซึ่งก็คือผู้ชมรายการกลับพัฒนาบุคลิกภาพของตนเองให้มีคุณลักษณะพิเศษ ขึ้นอยู่ที่ว่าผู้ชมจะเลือกที่จะหันหลังกลับให้ประสิทธิภาพของตนเองหรือไม่ ข้อใหญ่ใจความของคุณลักษณะพิเศษของมนุษย์คือการศึกษาเกี่ยวกับลักษณะของแต่ละบุคคล รวมไปถึงการเลือกรับผิดชอบในแบบใด ผู้ผลิตรายการควรออกแบบรายการให้มีการนำเสนอเนื้อหาเรื่องนี้ด้วยเช่นเดียวกับการพัฒนาสื่อสร้างแรงบันดาลใจด้วยกระบวนการในการพัฒนาบุคลิกภาพเพื่อการทำงาน กรณีศึกษา รายการโทรทัศน์ตามรอยพระองค์ท่านผ่านครูสู่ห้องเรียน: สถานีวิทย์โทรทัศน์การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

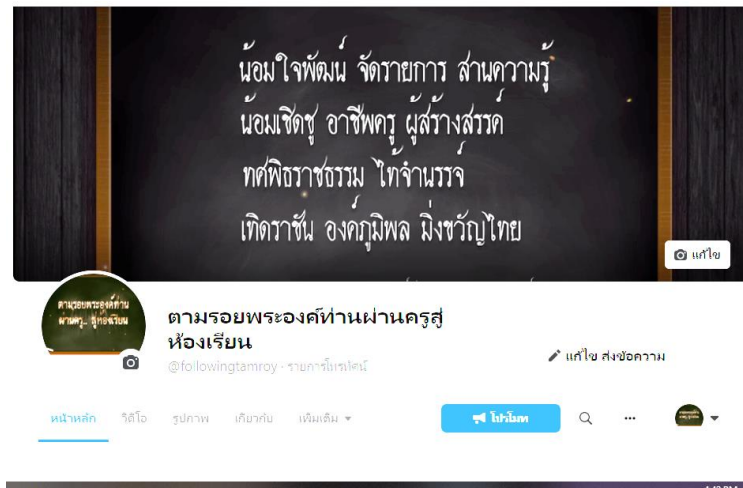
อนึ่ง การที่มนุษย์คนหนึ่งจะมีแรงบันดาลใจได้ จะต้องมีความที่ทรงพลังก่อน ซึ่งตัวแบบที่ทรงพลังในรายการตามรอยพระองค์ท่านผ่านครูสู่ห้องเรียนนั้น คือหลักธรรมของรัชกาลที่ 9 ทศพิธราชธรรม 10 ประการ พฤติกรรมส่วนใหญ่เป็นการแสดงออกของบุคคลโดยมีพื้นฐานที่มาจากความรู้และทัศนคติของบุคคล การที่บุคคลที่พฤติกรรมแตกต่างกัน ก็เนื่องมาจากที่ความรู้และทัศนคติแตกต่างกัน ซึ่งความแตกต่างที่วุ่นนี้เกิดจากพฤติกรรมที่เปิดรับสื่อและความแตกต่างในการแปลสารที่ตนเองได้รับ ทำให้เกิดประสบการณ์สิ่งสมที่แตกต่างกัน ซึ่งการโน้มน้าวพฤติกรรมในทุกระดับของสื่อสารสังคมอาจผ่านสื่อโดยอาศัยวิธีการเช่น 1) การปลุกเร้าอารมณ์ (emotion arousal) เพื่อให้เกิดความตื่นเต้นเร้าใจในการติดตามไม่ว่าด้วยภาพหรือเสียง 2) ความเห็นอกเห็นใจ (empathy) ด้วยการแสดงความอ่อนโยน เสียสละ และความกรุณาปรานี ยอมแพ้เพื่อความเป็นพระก็อาจโน้มน้าวผู้คนให้การยอมรับได้ 3) การสร้างแบบอย่างขึ้นในใจ (inter) เป็นการสร้างมาตรฐานอย่างหนึ่งขึ้น เพื่อให้มาตรฐานนั้นปลูกศรัทธาและเป็นตัวอย่างแก่ผู้รับสารที่จะจ้องปฏิบัติตาม 4) การให้รางวัล (reward) เช่น การลด แลก แจก และแถม ในการโฆษณาเพื่อเป็นการจูงใจให้ซื้อสินค้ายี่ห้อ นั้น ๆ (สุรพงษ์ โสธนะเสถียร, 2533)

กระบวนการพัฒนาสื่อสร้างแรงบันดาลใจด้วยกระบวนการในการพัฒนาบุคลิกภาพเพื่อการทำงาน

สื่อสร้างแรงบันดาลใจอย่างรายการตามรอยพระองค์ท่านผ่านครูสู่ห้องเรียนนั้นจะเป็นรายการที่จะสร้างแรงบันดาลใจได้ จำต้องมีการวางแผนก่อนการผลิต ดังนั้นขั้นตอนก่อนการผลิต หรือ Pre-production ต้องอาศัยประสบการณ์ที่มีอยู่ทั้งนั้น ซึ่งก่อนการถ่ายทำเริ่มต้นด้วย 3 ส่วน คือ Developing Concept, Surveying, Production Meeting ในขั้น Developing Concept ซึ่งผู้ผลิตรายการได้เริ่มที่การพัฒนาความคิดรวบยอดก่อนโดยตกตะกอนจากความรักและศรัทธาที่มีต่อพระองค์

ท่านและคำพอสอน จากนั้นนำมาผนวกกับอาชีพความเป็นครู ได้ข้อสรุปว่า หากเราจะถ่ายทอดเรื่องราวความรักที่พระองค์ท่านมีต่อพวกเรา พวกเราคงต้องน้อมนำสิ่งที่พระองค์ได้ฝากไว้ให้มาปรับใช้เช่นกัน แล้ววางแผนคิดว่า เป็นรายการที่สร้างคนให้เป็นครูผู้สืบสานแนวพระราชดำริ พร้อมวางวัตถุประสงค์และศึกษาลักษณะของเรื่องหรือเหตุการณ์ที่จะถ่ายทอดในแต่ละครั้ง การทำให้ผู้รับสื่อมีส่วนร่วมในวงกว้างผ่านสื่อออนไลน์ ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 แสดงแผนเพจรายการ

แนวคิดของพฤติกรรมกรรมการเปิดรับสารจากสื่อสร้างแรงบันดาลใจ หากคำนึงถึงการสร้างแบบอย่างขึ้นในใจ การปลูกเร้าทางอารมณ์ งานที่ออกมาจะมีมาตรฐานไม่ต่ำจะมีการนำเสนอเป็นแค่ภาพหรือเสียงหรือภาพและเสียงเลยก็ตาม การพัฒนาสื่อสร้างแรงบันดาลใจด้วยกระบวนการในการพัฒนาบุคลากรภาพเพื่อการทำงาน กรณีศึกษา รายการโทรทัศน์ตามรอยพระองค์ท่านผ่านครูสู่ห้องเรียน: สถานีวิทยุโทรทัศน์การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมมีกระบวนการพัฒนาสื่อสร้างแรงบันดาลใจด้วยกระบวนการในการพัฒนาบุคลากรภาพเพื่อการทำงาน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 กระบวนการพัฒนาสื่อสร้างแรงบันดาลใจด้วยกระบวนการในการพัฒนาบุคลากรภาพเพื่อการทำงาน กรณีศึกษา รายการโทรทัศน์ตามรอยพระองค์ท่านผ่านครูสู่ห้องเรียน: สถานีวิทยุโทรทัศน์การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

ขั้นตอนก่อนการถ่ายทำ (pre-production)	ขั้นถ่ายทำ (production)	ขั้นหลังการถ่ายทำ (post-production)
Developing Concept: พัฒนาความคิด รวบยอดก่อนโดยตกตะกอนจากความรักและ ศรัทธาที่มีต่อพระองค์ท่านและคำพอสอน	Production: บันทึกภาพและเสียงจาก เรื่องเล่าชีวิตการสอนจริง	Edit: ตัดต่อและบันทึกเสียง

ขั้นตอนก่อนการถ่ายทำ (pre-production)	ขั้นถ่ายทำ (production)	ขั้นหลังการถ่ายทำ (post-production)
จากนั้นนำมาผนวกกับอาชีพความเป็นครูด้วย การศึกษาเอกสารและสื่อที่เกี่ยวข้อง	จากสถานที่และเหตุการณ์ จริง (ที่ถือเป็นหัวใจการ สร้างแรงบันดาลใจ) เพื่อ	Effect: สร้างภาพพิเศษบางอย่าง เพื่อสร้างแรงบันดาลใจ
Surveying: สำรวจหาแขกรับเชิญซึ่งเป็นครูผู้ สืบสานแนวพระราชดำริ (ครูแท้) ด้วยวิธีการ สุ่มแบบแนะนำปากต่อปาก (snowball) จาก ประสบการณ์การสอนของครูแท้	สะท้อนให้เห็นถึงบุคลิกภาพ ในการทำงานของแขกรับ เชิญซึ่งเป็นครูผู้สืบสานแนว	
Production Meeting: ประชุมทำความเข้าใจกับทีมงานและแขกรับเชิญ (1 ข้อ ทศพิธราชธรรม 1 แขกรับเชิญ) เพื่อพัฒนา บทสัมภาษณ์ที่พัฒนาจากแนวคิดการพัฒนา บุคลิกภาพเป็นฐาน เพื่อสร้างแรงบันดาลใจ ด้วยกระบวนการในการพัฒนาบุคลิกภาพเพื่อ การทำงาน	พระราชดำริ (ครูแท้) ณ สถานที่จริงที่ใช้ในชีวิต การสอน	Publish: เผยแพร่ผ่านช่องรายการ และสื่อต่าง ๆ

จากตารางที่ 1 อธิบายได้ว่า ผลที่ได้กระบวนการพัฒนาสื่อสร้างแรงบันดาลใจด้วยกระบวนการในการพัฒนาบุคลิกภาพเพื่อการทำงาน กรณีศึกษา รายการโทรทัศน์ตามรอยพระองค์ท่านผ่านครูสู่ห้องเรียน: สถานีวิทยุโทรทัศน์การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ผลการพัฒนาในรูปแบบนี้จะเห็นได้ว่าฐานที่สำคัญสำหรับการพัฒนาสื่อในลักษณะดังกล่าวอยู่ที่ขั้นตอนก่อนการถ่ายทำ (pre-production) ผู้ผลิตรายการและผู้ชมจะสามารถสื่อถึงกันผ่านเนื้อหารายการได้มากน้อยเพียงใด จะขึ้นอยู่กับขั้นตอนนี้ เพราะหากขาดข้อใดข้อหนึ่งไป ผลลัพธ์ของรายการที่ต้องการพัฒนาสื่อสร้างแรงบันดาลใจด้วยกระบวนการในการพัฒนาบุคลิกภาพเพื่อการทำงานจะไม่สมบูรณ์ โดยการพัฒนาความคิดรวบยอดก่อนพบว่า ทำให้ผู้ผลิตรายการเห็นถึงปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรมที่เอื้อต่อความรักและศรัทธาที่มีต่อพระองค์ท่านและคำพ่อสอนของคนไทยที่ให้ความสำคัญกับความเป็นครู ส่วนวิธีการสุ่มแบบแนะนำปากต่อปาก (snowball) พบว่า ทำให้ได้แขกรับเชิญที่เป็นครูแท้อย่างแท้จริงไม่ใช่จัดตั้ง อย่างไรก็ตามวิธีนี้มีอุปสรรคตรงที่ว่าใช้เวลานานเพราะไม่รู้จักแขกรับเชิญที่มาร่วมรายการ ต้องใช้วิธีการแนะนำแบบปากต่อปาก ทำให้ใช้เวลาค่อนข้างนาน ขึ้นประชุมทำความเข้าใจกับทีมงานพบว่า มีการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมร่วมกันไม่ว่าจะเป็น แขกรับเชิญ ทีมงานเบื้องหน้าเบื้องหลัง ทีมพัฒนาบทสัมภาษณ์ที่พัฒนาจากแนวคิดการพัฒนาบุคลิกภาพเป็นฐาน การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมทำให้พบว่า การคุยกันของทุกฝ่ายทำให้เกิดความรู้ใหม่ที่จะนำไปต่อยอดรูปแบบการพัฒนารายการโทรทัศน์ตามรอยพระองค์ท่านผ่านครูสู่ห้องเรียน ส่งผลให้ขั้นตอนต่าง ๆ ในลำดับต่อไปราบรื่น

สรุป

โลกแห่งการสื่อสารในโครงสร้างสังคม ที่แม้สื่ออื่นจะแย่งชิงแข่งขันกันเข้ามามีบทบาทในชีวิตของมนุษย์อย่างมากแล้วก็ตาม แต่ฐานคิดที่หนักแน่นและการวิเคราะห์ที่ล้าลึกของผู้ผลิตสื่อหรือผลิตรายการที่ไม่คำนึงถึงการแสวงหากำไรที่มากเกินไป สิ่งนั้นต่างหากคือวัชชีนสำคัญของการพัฒนาสื่อสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้คนที่สนใจสื่อไม่ว่าจะนำเสนอแนวคิด “ครูผู้สืบสานแนวพระราชดำริ” หรือแนวคิดใด ๆ ในโลกใบนี้ก็ตาม สำหรับสื่อสร้างแรงบันดาลใจอย่างรายการตามรอยพระองค์ท่านผ่านครูสู่ห้องเรียนนั้นถือเป็นเพียงกรณีศึกษาหนึ่งในล้านในโลกที่ผู้เขียนหยิบยกมาฉายให้เห็นบางมุมมองของการผลิตสื่อเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพเพื่อการทำงานเท่านั้น เนื่องจากผู้เขียนไม่ต้องการเห็นกลไกของการบิดเบือน ปิดบัง อำพรางและปิดกั้นขั้นตอนการผลิตสื่อที่ละเมียดละไม การผลิตที่หยดยื่นบนฐานคิดของการพัฒนาสื่อสร้างแรงบันดาลใจด้วยกระบวนการในการพัฒนาบุคลิกภาพเพื่อการทำงานจะทำให้สื่อและผู้ผลิตสื่อมีรูปแบบและเนื้อหาที่ซ้ำซ้อน อีกทั้งผู้เขียนเชื่อว่ายังมีอีกหลายแนวคิดที่น่าสนใจเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลิกภาพที่ผู้เขียนยังไม่ได้นำเสนอ แต่ไม่ว่าจะเป็นความหมายของการพัฒนาบุคลิกภาพเพื่อการทำงานสายอาชีพครูผู้สืบสานแนวพระราชดำริ การส่งความรู้อย่างสร้างสรรค์ผ่านรายการโทรทัศน์สร้างแรงบันดาลใจ การสร้างทัศนคติอย่างสร้างสรรค์ผ่านสื่อด้วยกระบวนการในการพัฒนาบุคลิกภาพเพื่อการทำงาน และพฤติกรรม的开รับสารจากสื่อสร้างแรงบันดาลใจสู่การวิเคราะห์คุณลักษณะพิเศษของมนุษย์ตามแนวคิดของสตอลท์ซ์ ปิดท้ายที่กระบวนการพัฒนาสื่อสร้างแรงบันดาลใจ ด้วยกระบวนการในการพัฒนาบุคลิกภาพเพื่อการทำงาน เหล่านี้คงพอที่จะทำให้ผู้อ่านเห็นความสำคัญและพร้อมที่จะติดตามประเมินค่าสื่อสร้างแรงบันดาลใจ เพื่อเปิดพื้นที่ให้กับการผลิตสื่อในปัจจุบันด้วยมิติที่เติมเต็มไปด้วยฐานคิดแห่งกระบวนการในการพัฒนาบุคลิกภาพสร้างที่ยืนให้กับสื่อดี และผู้ผลิตรายการเพื่อสังคมยั่งยืนร่วมกันต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กุลธิดา รงค์จิตประภัสร์. (2535). *การสร้างเกณฑ์ปกติของแบบทดสอบบุคลิกภาพ 16PF (ฟอร์ม A) ในนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย ในเขตกรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ).* กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- จุมพล รอดคำดี. (2532). *สื่อมวลชนเพื่อการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- ชาลีสา มากแผ่นทอง. (2538). *การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการผลิตรายการสารคดีทางโทรทัศน์ชุด ทุ่งแสงตะวัน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ).* กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พัชรินทร์ ผากา. (2559). *นวัตกรรมรูปแบบรายการโทรทัศน์และการมีส่วนร่วมของคนหูหนวก. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา, 5(2), 81-101.*
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2553). *ทฤษฎีจิตวิทยาบุคลิกภาพ. กรุงเทพมหานคร: หอมชาวบ้าน.*

- สุดชาติ วงษ์หุ่น. (2538). ประเมินผลการรณรงค์การใช้น้ำมันเบนซินไร้สารตะกั่วของรัฐบาลในปี พ.ศ. 2538: ศึกษาเฉพาะกรณีประชาชนในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุรพงษ์ โสธนะเสถียร. (2533). การสื่อสารกับสังคม. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรรธรณ ปิรันธน์โอวาท. (2546). การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัย รามคำแหง.
- Stoltz, P.G. (1997). *Adversity Quotient: Turning obstacles into opportunities*. New York: John Wiley & Son, Inc.

ความสำคัญของครูบรรณารักษ์ในห้องสมุดโรงเรียนระดับประถมศึกษา

THE IMPORTANCE OF TEACHER LIBRARIANS

IN ELEMENTARY SCHOOL LIBRARY

สุภาวดี เพือกพัก

Supawadee Pheukfak

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi

E-mail : Nongfuk_suphan@hotmail.com

Received April 22, 2021; Revised April 25, 2021; Accepted April 29, 2021

บทคัดย่อ

บทความนี้นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับความสำคัญของครูบรรณารักษ์ในห้องสมุดโรงเรียนระดับประถมศึกษา จากการทำงานในห้องสมุดมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ศูนย์สุพรรณบุรี ผลจากการเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการระบบหนังสือและจัดห้องสมุดโรงเรียนระดับประถมหลาย ๆ แห่ง พบปัญหาของห้องสมุดโรงเรียนในระดับประถมศึกษาที่ไม่มีบรรณารักษ์ ทำให้งานบริการหรืองานห้องสมุดไม่สามารถดำเนินได้อย่างมีประสิทธิภาพ นักเรียนไม่มีโอกาสใช้ห้องสมุด กิจกรรมต่าง ๆ ที่ห้องสมุดจัดให้นักเรียน เช่น กิจกรรมรักการอ่าน กิจกรรมเล่านิทาน การได้วาดภาพ การแสดงละครหุ่นมือ เป็นต้น

ดังนั้นการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับความหมายห้องสมุดโรงเรียน คุณสมบัติครูบรรณารักษ์ ห้องสมุดโรงเรียน ความสำคัญของครูบรรณารักษ์ในห้องสมุดโรงเรียน การเตรียมความพร้อมสำหรับครูบรรณารักษ์ กิจกรรมของห้องสมุดโรงเรียน ซึ่งเนื้อหาดังกล่าวมีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อห้องสมุดโรงเรียนระดับประถมที่ขาดครูบรรณารักษ์

คำสำคัญ: บรรณารักษ์, ห้องสมุดโรงเรียน, ประถมศึกษา

Abstract

This article is to present the importance of teacher librarians in elementary school libraries. From working in the library at Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi, Suphanburi Center and the results from participating in the management of the book system and organized several elementary school libraries, it was found that the school libraries in elementary school has no a librarian, causing service work or library work cannot be performed efficiently that students do not have the opportunity to use

the library and attend the activities organized by the library for students such as enjoy reading activities, storytelling activities,debate, hand puppet theater performances, etc.

Therefore, the article is the presentation of contents about the meaning of the school library, teacher qualifications for school library librarians, the importance of teacher librarians in school libraries, preparing for teacher librarians and school library activities. These contents are important and useful for elementary school libraries that lack teacher librarians.

Keywords: Librarian, School Library, Elementary

บทนำ

ห้องสมุดเป็นแหล่งรวบรวมวิทยากรทุกแขนง ทำหน้าที่จัดหาจัดเก็บ บริการสิ่งต่าง ๆ ให้ผู้ใช้ได้รับความรู้ มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้ใช้เพิ่มความรู้ความสามารถ ห้องสมุดแบ่งออกเป็น 5 ประเภท คือ ห้องสมุดประชาชน ห้องสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย ห้องสมุดเฉพาะ หอสมุดแห่งชาติ และห้องสมุดโรงเรียน ทั้ง 5 ประเภท มีความสำคัญและทำหน้าที่บริการความรู้ ตลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ ห้องสมุดที่เป็นรากฐานและมีความสำคัญปลูกฝังให้รักการอ่าน และเป็นรากฐานของการจัดการศึกษา คือ ห้องสมุดโรงเรียน ทำหน้าที่จัดหาทรัพยากรสารสนเทศ ซึ่งประกอบด้วย สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศน สื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่สอดคล้องกับหลักสูตรในปัจจุบัน เพื่อเป็นการส่งเสริมการเรียนการสอนของครูและนักเรียนในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ เป็นสถานที่เลือกอ่านหนังสือ ปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และกิจกรรมที่ห้องสมุดโรงเรียนจัดเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมด้านการอ่าน ปลูกฝังให้นักเรียนรักการอ่าน รวมทั้งกิจกรรมอื่น ๆ ที่สอดคล้องกับหลักสูตร โดยใช้ห้องสมุดเป็นศูนย์กลาง ห้องสมุดโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของระบบการสอนที่ส่งเสริมการหาความรู้ เพราะการสอนในห้องเรียนไม่เพียงพอกับความต้องการของนักเรียน เมื่อห้องสมุดโรงเรียนระดับประถมศึกษาเผชิญปัญหาที่ขาดบรรณารักษ์ที่มีความรู้ ความสามารถเฉพาะวิชาชีพแล้วนั้นการดำเนินการขาดคุณภาพ ห้องสมุดปิดประตูนักเรียนไม่มีโอกาสใช้ห้องสมุด จากประสบการณ์ของผู้เขียนมีโอกาสได้ช่วยจัดการห้องสมุดขนาดเล็กหลาย ๆ แห่ง พบปัญหาที่เหมือน ๆ กันก็คือขาดบรรณารักษ์ จะให้คุณครูทำหน้าที่เป็นบรรณารักษ์แทนทำให้เกิดปัญหาการจัดการด้านการบริการ ด้านการบริหาร ด้านงานเทคนิคต่าง ๆ บทความนี้จึงนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับความสำคัญของบรรณารักษ์ในห้องสมุดโรงเรียนระดับประถมศึกษาที่เป็นประโยชน์กับห้องสมุดโรงเรียนและคุณครูผู้ทำหน้าที่แทนบรรณารักษ์

ห้องสมุดโรงเรียน (School Libraries)

ห้องสมุดโรงเรียนเป็นสถานที่รวบรวมความรู้ ตั้งขึ้นในโรงเรียนตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงระดับมัธยมศึกษา รวบรวมทรัพยากรสารสนเทศที่สอดคล้องกับหลักสูตร รวมทั้งมีทรัพยากรสารสนเทศอื่น ๆ

ที่มีประโยชน์กับนักเรียน คณะครูอาจารย์ เพื่อให้ความรู้กับนักเรียน เสริมสร้างนิสัยรักการอ่าน และใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

ห้องสมุดโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของระบบสารสนเทศที่จะสนับสนุนส่งเสริมความต้องการในการศึกษาหาความรู้ ปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน ดังนั้นห้องสมุดโรงเรียนเป็นหัวใจสำคัญของโรงเรียน ทำให้นักเรียนได้เพิ่มพูนความรู้ มีทักษะต่าง ๆ มากขึ้น บุคคลที่จะดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนมีส่วนสำคัญในการจัดหา จัดเก็บ รวบรวม แนะนำทรัพยากรสารสนเทศ พร้อมทั้งจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียน คือ บรรณารักษ์ ห้องสมุดโรงเรียนขนาดเล็กจำนวนมากที่ขาดบรรณารักษ์ ทำให้การดำเนินงานของห้องสมุดล้มเหลว ห้องสมุดปิดตาย นักเรียนมองเห็นห้องสมุดเป็นห้องที่มีหนังสือแต่ไม่ได้ใช้ ไม่เคยสัมผัสขาดทักษะ ไม่มีนิสัยรักการอ่าน เป็นปัญหาที่ผู้บริหารโรงเรียนควรสนับสนุนให้คณะครูอาจารย์อบรมหรือได้รับความรู้ในเรื่องการจัดการงานห้องสมุดหากจำเป็นที่ไม่สามารถมีบรรณารักษ์ได้ ซึ่งบรรณารักษ์เป็นองค์ประกอบของห้องสมุดโรงเรียน และนอกจากบรรณารักษ์ องค์ประกอบของห้องสมุดในส่วนอื่น ๆ ที่สำคัญมีดังนี้

ห้องสมุดโรงเรียนมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ 1) ครูบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ บรรณารักษ์เป็นผู้ที่มีความรู้ทางด้านการดำเนินงานห้องสมุด จบทางด้านสาขาบรรณารักษ์ มีความรู้ทางด้านวิชาการ ด้านบริหาร ด้านบริการ ด้านประชาสัมพันธ์ และด้านเทคนิคห้องสมุด เจ้าหน้าที่เป็นบุคคลที่มีส่วนช่วยดำเนินงานของห้องสมุดโรงเรียน 2) อาคารสถานที่ เป็นห้องหรือเป็นสถานที่จัดเก็บทรัพยากรสารสนเทศ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศน สื่ออิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ เพื่อให้นักเรียนและคณะครูอาจารย์ได้รับความสะดวกสบาย 3) ทรัพยากรสารสนเทศ วัสดุที่ห้องสมุดโรงเรียนจัดหามาไว้เพื่อบริการแยกเป็น 3 ประเภท คือ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศน สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และ 4) งบประมาณ ห้องสมุดโรงเรียนได้รับงบประมาณจากเงินบำรุงการศึกษา โดยทั้ง 4 องค์ประกอบมีความสำคัญทุกองค์ประกอบเมื่อองค์ประกอบของห้องสมุดครบ การดำเนินงานของห้องสมุดโรงเรียนเกิดประสิทธิภาพ สามารถวางกรอบการทำงานและมีวัตถุประสงค์ที่สอดคล้องกับการดำเนินงานของห้องสมุดโรงเรียนต่าง ๆ ดังนี้ (กุหลาบ ปั่นลายนาค, ม.ป.ป)

1. วัตถุประสงค์ของห้องสมุดโรงเรียน ประกอบด้วย 1.1) เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนการสอนตามหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ สามารถตอบสนองความต้องการของครูและนักเรียนได้ 1.2) เพื่อช่วยให้นักเรียนและครูเลือกหนังสือ และวัสดุอื่น ๆ ได้ตรงกับความต้องการโดยสอดคล้องกับหลักสูตร 1.3) เพื่อให้นักเรียนสามารถหาความรู้ในเรื่องราวต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนเพิ่มพูนความสนใจ และรู้จักแสวงหาความรู้จากวิทยาการใหม่ ๆ 1.4) เพื่อจัดประสบการณ์ใช้ห้องสมุดให้นักเรียน ซึ่งจะเป็นแนวทางการพัฒนาความสนใจและความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้ 1.5) เพื่อช่วยให้นักเรียนมีทักษะในการใช้ห้องสมุดตลอดจนวัสดุสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ 1.6) เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนสนใจในการอ่าน มีนิสัยรักการอ่านจนอาจพัฒนาการอ่านของตนให้สามารถวิเคราะห์วิจารณ์ได้อย่างลึกซึ้ง 1.7) เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเกิดทักษะในการใช้หนังสือ จนสามารถทำงานร่วมกับครูในการเลือกและใช้อุปกรณ์ทุกชิ้นในห้องสมุดให้เกิดประโยชน์ 1.8) เพื่อแนวทางให้นักเรียนได้ใช้ความรู้

เบื้องต้นก้าวไปสู่การใช้ห้องสมุดประเภทอื่น ๆ เช่น ห้องสมุดประชาชน ห้องสมุดวิทยาลัย หรือมหาวิทยาลัยได้ เป็นต้น และ 1.9) เพื่อเป็นการพักผ่อนหย่อนใจช่วงว่าง ห้องสมุดโรงเรียน จะจัดหาสิ่งพิมพ์ประเภทเบาะสมองสนุกขบขัน และให้ความรู้ทั่ว ๆ ไป เช่น วารสาร หนังสือเกี่ยวกับ ปรินคิปัลทาย หรือการเล่นเกม ตลอดจนสารคดีอื่น ๆ เป็นต้น สิ่งพิมพ์เหล่านี้จะให้ความเพลิดเพลิน และช่วยให้นักเรียนได้รับการพักผ่อนหย่อนใจได้ในยามว่างหรือช่วงพักกลางวัน เป็นการส่งเสริม ให้นักเรียนรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์อีกด้วย ดังจะเห็นได้ว่าห้องสมุดโรงเรียน นอกจากจะให้ความรู้ยังได้รับประโยชน์ในรูปแบบต่าง ๆ

2. ประโยชน์ของห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดโรงเรียนจัดเป็นแหล่งวิทยาการที่ใกล้ชิดตัวนักเรียน มากที่สุด เป็นสถานที่ซึ่งนักเรียน มีสิทธิจะเข้าใช้ได้โดยสะดวก ประโยชน์ที่นักเรียนจะได้รับจากการใช้ ห้องสมุดมีมากมาย นอกจากจะได้รับความรู้เกี่ยวกับบทเรียนแล้ว นักเรียนยังได้รับประโยชน์อื่น ๆ ได้แก่ 2.1) สามารถติดตามข่าวสารเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งภายในและภายนอกประเทศ ซึ่งเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว ปัจจุบันมีเทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น อินเทอร์เน็ต ฐานข้อมูลออนไลน์ เป็นต้น 2.2) ได้รับความรู้ลึกซึ้ง และได้มีโอกาสศึกษาความก้าวหน้าทางวิชาการอยู่เสมอ 2.3) เกิดความคิดริเริ่มใหม่ ๆ มีทัศนคติกว้างขวาง 2.4) ช่วยให้เป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม 2.5) ใช้หนังสือให้สอดคล้องกับความต้องการของตน ทั้งในด้านความรู้ และในด้านให้ความเพลิดเพลิน และ 2.6) ใช้ความรู้จากห้องสมุดโรงเรียนช่วยพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าตามแต่ภาระหน้าที่ของแต่ละบุคคล

3. หน้าที่ของห้องสมุดโรงเรียน ได้แก่ 1.1) เป็นศูนย์กลางการอ่าน การเปิดโอกาสให้นักเรียน ได้อ่านหนังสือโดยเสรีจะสามารถพัฒนาทักษะได้เป็นอย่างดี 1.2) เป็นศูนย์ปฏิบัติการในโรงเรียน เพื่อศึกษาและวิจัยเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ค้นคว้าหาความรู้ตามลำพัง หรือทำงานเป็นกลุ่ม 1.3) เป็นศูนย์กลางวัสดุ รวบรวมวัสดุสิ่งพิมพ์ และวัสดุไม่ตีพิมพ์ สำหรับบริการครูและนักเรียนของโรงเรียน 1.4) เป็นศูนย์กลางแนะแนวการอ่าน บริการแนะแนวการอ่าน เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้รับ คำแนะนำเป็นรายบุคคลในเรื่องต่าง ๆ เช่น ด้านสังคม การศึกษาและอาชีพ เป็นต้น 1.5) เป็นศูนย์กลาง การสอน การสอนโดยใช้วัสดุอุปกรณ์ในห้องสมุดจะช่วยให้เด็กนักเรียนได้รับความรู้กว้างขวางขึ้น เป็นการ ปรับปรุงคุณภาพในการเรียนการสอนของครู โดยห้องสมุดจัดหนังสือไว้ตามที่ครูต้องการใช้ในการสอน วิชาต่าง ๆ และ 1.6) เป็นศูนย์กลางการกิจกรรม เป็นการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ปลุกฝังนิสัยรักการอ่าน กิจกรรมที่สอดคล้องกับหลักสูตรและวัตถุประสงค์ของห้องสมุด

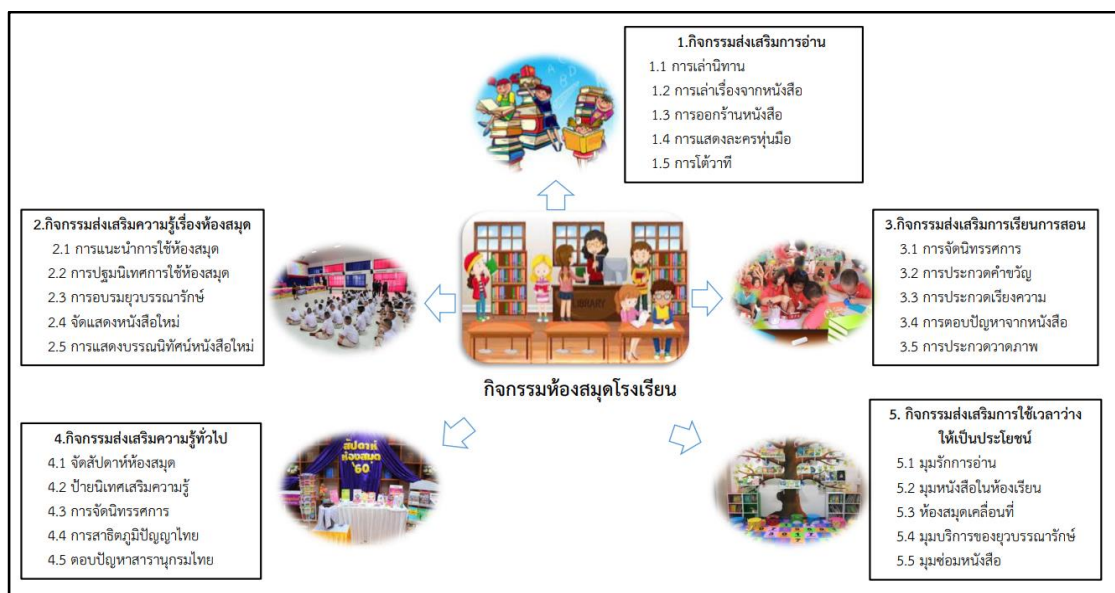
อย่างไรก็ตาม การศึกษาในปัจจุบันถือว่านักเรียนแต่ละคนมีความต้องการ ความสามารถ ความสนใจ แตกต่างกันแต่ละบุคคล โรงเรียนจึงควรจัดสิ่งที่เหมาะสมกับความต้องการและความสามารถ โดยจัดกิจกรรมใหม่ ๆ และหากวิธีในการสอนที่จะให้เด็กเข้าใจ ห้องสมุดโรงเรียนจึงควรจัดหาวัสดุและ จัดบริการต่าง ๆ ให้กับนักเรียนโดยคำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ ทั้ง 1) ให้นักเรียนมีพัฒนาการในการอ่าน มีนิสัย รักการอ่าน และอ่านได้นาน 2) จัดทรัพยากรสารสนเทศที่เหมาะสมกับความต้องการของนักเรียนแต่ละ คน และเหมาะกับวุฒิภาวะความสามารถของนักเรียนภายในขอบเขตของหลักสูตร 3) ให้นักเรียนมี

ความเจริญและพัฒนาการในด้านความสามารถที่จะทำและคิดอย่างอิสระ 4) ช่วยในการพัฒนาความสามารถที่จะเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ 5) ช่วยหาข่าวสารใหม่ ๆ และทันสมัยที่อยู่ในขอบเขตของหลักสูตร 6) เพื่อช่วยในการพัฒนาทัศนคติในการตัดสินใจในการอ่านและการใช้สื่อมวลชนอื่น ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ 7) เพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถตัดสินใจในการเรียน 8) ช่วยให้นักเรียนมีความสามารถในการสำรวจ อยากรู้อยากเห็น และสนใจในสิ่งต่าง ๆ 9) ทำให้นักเรียนมีความสามารถนำตนเองในการเรียนทุกสาขาวิชา และ 10) เพื่อช่วยแก้ปัญหาในการเลือกการศึกษาและอาชีพ

ห้องสมุดโรงเรียนนับว่ามีประโยชน์ นอกจากเป็นสถานที่ที่รวบรวมวิทยากรแขนงต่าง ๆ สามารถติดตามข่าวสารเหตุการณ์บ้านเมือง ได้มีโอกาสศึกษาหาความรู้ด้านวิชาการ ได้รับความรู้ตามที่ต้องการ ใช้สมบัติสาธารณะร่วมกับนักเรียนคนอื่น ๆ มีความรับผิดชอบต่อทรัพยากรสารสนเทศใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ นำความรู้ที่ได้จากห้องสมุดนำไปพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าตามภาระหน้าที่ของนักเรียน นอกจากได้รับประโยชน์จากห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้กับนักเรียน ดังจะเห็นได้ว่ากิจกรรมของห้องสมุดที่จัดให้กับนักเรียนมีความสำคัญและได้ประโยชน์ฝึกทักษะด้านต่าง ๆ ได้ความรู้ ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์จากการอ่านและกิจกรรมอื่น ๆ

4. กิจกรรมของห้องสมุดโรงเรียน เป็นงานที่ห้องสมุดจัดขึ้นเพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมร่วมกัน โดยมีวัตถุประสงค์ให้นักเรียนรักการอ่าน เข้าใช้ห้องสมุดโรงเรียนมากขึ้น กิจกรรมควรเน้นหลักสูตร และกิจกรรมที่ห้องสมุดโรงเรียนจัดเพื่อให้นักเรียนรู้จักแหล่งค้นคว้าประกอบด้วยกิจกรรมดังนี้ (มะลิวัลย์ จันทนการ, 2563)

ภาพที่ 1 กิจกรรมห้องสมุดโรงเรียน

บรรณารักษ์

บุคคลที่รับผิดชอบในการบริหารและดำเนินงานในห้องสมุด ครูบรรณารักษ์ควรมีความรู้ด้านวิชาการ ด้านการบริหาร ด้านการบริการ ด้านการประชาสัมพันธ์ และด้านงานเทคนิค ครูบรรณารักษ์รุ่นใหม่ต้องเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ ควรต้องได้รับการอบรมในเรื่องเทคโนโลยีสมัยใหม่ ที่นำมาประยุกต์ใช้กับห้องสมุดโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนได้รับความรู้และกิจกรรมครบตามหลักสูตร ครูบรรณารักษ์ควรศึกษา ได้แก่ 1) การเตรียมความพร้อมของครูบรรณารักษ์ ครูบรรณารักษ์ต้องพัฒนาตนเองตลอดเวลาให้ทันกับสื่อสารสนเทศ เทคโนโลยีสมัยใหม่ และการสื่อสารรูปแบบต่าง ๆ ควรมีการฝึกภาษาอังกฤษและภาษาที่สาม รูปแบบการศึกษาที่ปรับเปลี่ยน 2) การเข้าถึงสารสนเทศ ครูบรรณารักษ์ควรเรียนรู้ปรับแนวคิดจากการให้บริการรูปแบบเดิมจากการใช้วัสดุสิ่งพิมพ์ กับวัสดุไม่ตีพิมพ์ ปรับมาใช้สื่อรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ ออนไลน์ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และ 3) การพัฒนาความรู้และทักษะทางวิชาชีพของครูบรรณารักษ์ นอกจากทักษะเดิมที่ครูบรรณารักษ์ต้องรู้และมีเทคโนโลยีสารสนเทศ การสืบค้นข้อมูลจากฐานข้อมูลต่าง ๆ ครูบรรณารักษ์ต้องพัฒนาตนเอง เพื่อการปฏิบัติงานได้สอดคล้องกับยุคสมัยใหม่

1. หน้าที่ของครูบรรณารักษ์ ครูบรรณารักษ์ของห้องสมุดโรงเรียนมีภาระหน้าที่อย่างกว้างขวาง หน้าที่ของครูบรรณารักษ์มิใช่เพียงแต่รับผิดชอบในการเลือก และจัดวัสดุให้เพียงพอในการให้บริการเท่านั้น ครูบรรณารักษ์จะต้องทำกิจกรรมต่างๆ ของห้องสมุดโดยตรงและร่วมกับบุคคลอื่น ๆ ได้แก่ ผู้บังคับบัญชา หัวหน้าหมวดวิชา ตลอดจนบุคลากรทุกคนในโรงเรียน เนื่องจากโดยทั่วไปแล้วบุคลากรของห้องสมุดโรงเรียน มีจำนวนน้อย เมื่อเทียบกับงานซึ่งค่อนข้างละเอียดอ่อนมีขั้นตอนมากมาย ย่อมเป็นการยากที่จะจำกัดขอบเขตแน่นอนในแต่ละวันว่าจะทำให้เสร็จในวันเวลาที่กำหนด อย่างไรก็ตาม หน้าที่ของครูบรรณารักษ์ของห้องสมุดโรงเรียนจะต้องทำหน้าที่ 3 ประการ คือ (กุหลาบ ปันยานาค, ม.ป.ป)

1.1 หน้าที่ของครูบรรณารักษ์ด้านบริหาร ได้แก่ การดำเนินงานทุกอย่างให้เป็นไปตามนโยบายของห้องสมุด รวมทั้งการปรับปรุงส่งเสริมให้มีการค้นคว้าในห้องสมุด เพื่อการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพซึ่งจะต้องมีการวางแผนงานที่จะดำเนินงาน หรือปรับปรุงในเรื่องต่าง ๆ คือ 1) ระเบียบการบริหารงานห้องสมุดที่ปฏิบัติเป็นประจำ 2) จัดห้องสมุดให้ดึงดูดใจผู้เข้าใช้ 3) วิธีจัดหาหนังสือและอุปกรณ์เพื่อสนองความต้องการของครูและนักเรียน 4) จัดสรรเงินงบประมาณของห้องสมุด 5) ทำโครงการประจำปีของห้องสมุด 6) จัดบริการต่าง ๆ ในห้องสมุด 7) จัดกิจกรรมห้องสมุด 8) จัดนักเรียนช่วยงานห้องสมุด 9) จัดทำแบบเก็บสถิติต่างๆ ของห้องสมุด 10) วางแผนติดตามผลการงานของบุคลากรในห้องสมุด และ 11) จัดทำรายงานเสนอผู้บังคับบัญชา

1.2 หน้าที่ของครูบรรณารักษ์ทางด้านเทคนิค หมายถึง การดำเนินงานต่าง ๆ ที่อยู่เบื้องหลังการให้บริการแก่ผู้ใช้โดยตรง ได้แก่ 1) จัดหาและคัดเลือกวัสดุสิ่งพิมพ์เข้าห้องสมุด โดยให้สอดคล้องกับหลักสูตร 2) จัดทำทะเบียนวัสดุสิ่งพิมพ์และเก็บรักษาไว้เป็นอย่างดี 3) จัดหมวดหมู่หนังสือ

4) จัดบัตร์รายการของหนังสือเพื่อสะดวกแก่ผู้ใช้ 5) จัดเตรียมหนังสือให้พร้อมที่จะนำออกบริการ
6) จัดทำรายชื่อหนังสือใหม่ 7) จัดทำบรรณนิทัศน์ บรรณานุกรม 8) จัดทำบรรณชีวะสาร 9) ดูแล
หนังสือและซ่อมหนังสือ และ 10) สำรวจสื่อสิ่งพิมพ์ เพื่อให้ทะเบียนของทรัพยากรห้องสมุดทันสมัยอยู่
เสมอ

1.3 หน้าที่ของครูบรรณารักษ์ด้านบริการ หมายถึง การดำเนินการใด ๆ ด้วยวิธีใด ๆ ในอันที่จะทำ
ให้ผู้ใช้ห้องสมุดได้มีโอกาสได้รับประโยชน์จากหนังสือสิ่งพิมพ์ ตลอดจนโสตทัศนวัสดุของห้องสมุดอย่าง
เต็มที่ โดยมีบรรณารักษ์ หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุดอำนวยความสะดวกให้ มีสซิส ดักลาส ได้กล่าวถึงหน้าที่
ของบรรณารักษ์ที่พึงมีต่อครู และนักเรียนไว้ในหนังสือ ซึ่งสรุปได้แก่ 1) ครูบรรณารักษ์ มีหน้าที่ช่วยให้
นักเรียนให้มีความรู้สึกเพลิดเพลินในการอ่าน รู้จักพิจารณาว่าหนังสือใดดีหรือไม่ดี รู้จักใช้ห้องสมุดและ
อุปกรณ์ของห้องสมุด ให้รู้จักเคารพสิทธิของผู้อื่นในอันที่จะใช้สาธารณสมบัติ การที่จะทำหน้าที่ดังกล่าว
ได้สมบูรณ์ ครูบรรณารักษ์มีความจำเป็นต้องเข้าใจเด็ก มีความรู้ความสามารถในการจัดห้องสมุด
รู้จักหนังสือทุกประเภท รู้จักวิธีสอน และหลักสูตรของโรงเรียน สามารถเฝ้าความสนใจนักเรียนและครู
รู้วิธีสอนให้รู้จักใช้ห้องสมุดและอุปกรณ์ต่าง ๆ ของห้องสมุดและอุปกรณ์ต่าง ๆ ของห้องสมุดเป็นอย่างดี
และ 2) หน้าที่ของครูบรรณารักษ์ต่อครูในโรงเรียน ได้แก่ การจัดหาหนังสือ สิ่งพิมพ์ ตลอดจน
โสตทัศนวัสดุตามความต้องการของครู เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน ครูบรรณารักษ์จะต้องทำหน้าที่
เชื่อมโยงระหว่างครูวิชาต่าง ๆ กับห้องสมุด เพื่อให้ นักเรียนทุกคนได้เข้าใช้ห้องสมุดไม่ว่าจะเป็นการฝึก
การใช้ห้องสมุด หรือเป็นการทำงานโดยอาศัยห้องสมุด

2. คุณสมบัติของครูบรรณารักษ์ห้องสมุด เนื่องจากครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนเป็นผู้มี
ภาระหน้าที่หลายด้านดังกล่าวมาแล้วข้างต้น เป็นเครื่องจักรสำคัญที่จะให้งานห้องสมุดโรงเรียนดำเนิน
ไปอย่างเรียบร้อยบรรลุตามวัตถุประสงค์ของห้องสมุดโรงเรียน ฉะนั้นผู้ที่ทำหน้าที่ครูบรรณารักษ์ควร
มีคุณสมบัติที่สำคัญ 12 ประการ คือ (แม้นมาส ขวลิต, 2504) 1) มีความรู้วิชาบรรณารักษศาสตร์
เพราะครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนต้องมีความรู้ความเข้าใจหลักสูตรการสอน ตลอดจนรู้จักวิธีที่จะจัด
ทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดให้แก่ผู้ใช้ และตรงตามหลักสูตร 2) มีความสนใจในอาชีพบรรณารักษ์
เพราะการทำงานที่ผู้ทำมีใจรักและชอบในการบริการและมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพของตน จะทำงานได้
อย่างมีความสุข ฉะนั้นถ้าบรรณารักษ์มีทัศนคติที่ดีและสนใจในอาชีพ ย่อมทำให้งานก้าวหน้าไปได้
อย่างดี 3) มีนิสัยรักการอ่าน มีความสามารถในการอ่าน มีวิจารณ์ และเป็นผู้ที่มีความสนใจใฝ่หาความรู้
อยู่เสมอ เพื่อนำสิ่งแปลกใหม่มาเสนอต่อผู้ใช้ห้องสมุด 4) มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความรู้และเข้าใจในเรื่อง
จิตวิทยา ธรรมชาติของมนุษย์ สนใจศึกษาลักษณะความต้องการของมนุษย์ 5) มีความสามารถ
ในการจัดบริการและประชาสัมพันธ์ 6) มีน้ำใจเป็นนักประชาธิปไตย รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนออันเป็น
ประโยชน์และชอบด้วยเหตุผล 7) พยายามสร้างบุคลิกภาพที่ดี รู้จักวางตนทำตนเป็นที่นับถือและไว้วางใจ ประจักษ์
ตนเองให้ทันสมัยอยู่เสมอ 8) มีความสามารถและความคิดริเริ่มที่ดี เช่น รู้จักดัดแปลงห้องสมุดให้มีลักษณะเชิญ
ชวนอยู่เสมอ พยายามจัดกิจกรรมที่น่าสนใจแก่ผู้ใช้ห้องสมุด 9) มีปฏิภาณดี มีไหวพริบ สามารถ
แก้ปัญหาเฉพาะหน้าอย่างฉับไว มีการตัดสินใจที่ถูกต้อง 10) มีความจำดี บรรณารักษ์ที่มีความจำดีจะ

ช่วยให้การทำงานรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพดีขึ้นเพราะงานบางอย่าง เช่น การจัดหมู่ การทำบัตร บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า ฯลฯ ถ้าอาศัยความจำด้วยแล้วจะทำให้รวดเร็วขึ้น 11) เป็นผู้มีความรับผิดชอบและตรงเวลา และ 12) เป็นผู้มีความอดทน มีระเบียบ รอบคอบ และขยันหมั่นเพียรในการปฏิบัติหน้าที่

3. จรรยาบรรณบรรณารักษ์ พุทธศักราช 2552 สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยได้กำหนดจรรยาบรรณของบรรณารักษ์เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานห้องสมุด ไว้ว่า ห้องสมุดเป็นสถาบันที่มีเกียรติ เป็นบริการความรู้ที่เป็นคุณแก่สังคม เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาห้องสมุด เพื่อสร้างความมั่นคงแก่สถาบันห้องสมุด และเพื่อให้สถาบันห้องสมุดเป็นที่เชื่อถือและยอมรับของประชาชน สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เห็นสมควรกำหนดจรรยาบรรณสำหรับบรรณารักษ์ และผู้ปฏิบัติงานห้องสมุด ทุกตำแหน่งไว้ดังต่อไปนี้ (สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, 2552)

ภาพที่ 2 จรรยาบรรณสำหรับบรรณารักษ์

ปัจจุบันโลกโซเซียลเข้ามามีบทบาทกับทุกหน่วยงาน รวมทั้งวงการการศึกษาซึ่งมีผลกระทบอย่างมาก เช่น รูปแบบการเรียนการสอน ต้องปรับเปลี่ยนให้ทันสมัย ต้องมีอุปกรณ์การสอนเป็นเทคโนโลยี ไม่ใช่มีเพียงกระดานดำ ปากกา ชอล์ก เปลี่ยนการสอนเป็นรูปแบบออนไลน์ ค้นคว้าหาข้อมูลรูปแบบออนไลน์ โดยใช้สัญญาณอินเทอร์เน็ตเมื่อรูปแบบการเรียนการสอนเปลี่ยน หนึ่งในสถานที่ที่ให้ความรู้ในโรงเรียนอีกสถานที่คือ ห้องสมุดโรงเรียน ต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริการ รวมทั้งทรัพยากรสารสนเทศและที่สำคัญผู้ดูแลห้องสมุดโรงเรียนคือครูบรรณารักษ์ที่มีความสำคัญ ต้องเรียนรู้การเปลี่ยนแปลงที่ทำให้ห้องสมุดโรงเรียนพัฒนาขึ้น

4. ความสำคัญของครูบรรณารักษ์ในห้องสมุดโรงเรียน ครูบรรณารักษ์คือคนที่รับผิดชอบในการบริหารและดำเนินการในห้องสมุดโรงเรียน เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ครูบรรณารักษ์มีบทบาทในการสอนการรู้สารสนเทศ แต่มี

ปัญหาครูบรรณารักษ์ไม่ได้สำเร็จการศึกษาสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์โดยตรง ไม่มีความเข้าใจในเรื่อง การรู้สารสนเทศอย่างถ่องแท้หรือมีความรู้ที่น้อย และมีภาระหน้าที่การสอนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่งาน ห้องสมุดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ห้องสมุดโรงเรียนจึงปิด ขาดการพัฒนา ผู้บริหารไม่ได้สนับสนุน โรงเรียนระดับประถมศึกษาควรแยกความสำคัญของครูบรรณารักษ์และครูผู้สอนให้ชัดเจน เพื่อนักเรียน จะได้รับประโยชน์จากห้องสมุดในโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งครูบรรณารักษ์เน้นบทบาทการพัฒนา ห้องสมุดและนักเรียนให้มีทักษะการรู้สารสนเทศในฐานะครูบรรณารักษ์ผู้รับผิดชอบการบริหาร จัดการห้องสมุด และครูผู้สอนรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศหรือรายวิชาใน กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ โดยเน้นการพัฒนาห้องสมุดให้เป็นห้องสมุดดิจิทัลและแหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัย การจัดการโครงการ กิจกรรมห้องสมุด และการสอนการรู้สารสนเทศ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการรู้ สารสนเทศ และทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นผู้เรียนรู้ด้วยตนเองและเรียนรู้ตลอดชีวิต การพัฒนา ความร่วมมือระหว่างครูบรรณารักษ์ในด้านการรู้สารสนเทศและทักษะที่เกี่ยวข้อง และการจัดการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมการเรียนรู้สารสนเทศและให้นักเรียนเป็นผู้รู้สารสนเทศ ส่วนครูผู้สอน เน้นบทบาทของครูผู้สอน ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและเหมาะสมสำหรับผู้เรียนยุคดิจิทัล การพัฒนาและส่งเสริม ผู้เรียนให้มีทักษะการรู้สารสนเทศและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นผู้เรียนรู้ด้วยตนเองและเรียนรู้ ตลอดชีวิต การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ การเรียนรู้แบบอิง แหล่งวิทยาการ การเรียนรู้แบบโครงงาน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอน และเทคนิคการสอน สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเป็นผู้รู้สารสนเทศ อันพึงประสงค์ บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ซึ่งเป็นเป้าหมายที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐานกำหนดนโยบายส่งเสริมสนับสนุนการสอนการรู้สารสนเทศในโรงเรียน ให้การรู้สารสนเทศเป็นหนึ่งใน นโยบายสำคัญของโรงเรียน และมีแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจน

การพัฒนาครูบรรณารักษ์ให้มีความรู้ ความเข้าใจ แนวคิดการรู้สารสนเทศบนฐานเดียวกัน ให้โรงเรียนมีนโยบายการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือระหว่างครูบรรณารักษ์ และครูผู้สอนในโรงเรียน เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกฝนและพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศอย่างแท้จริง หากห้องสมุดโรงเรียน ขาดบรรณารักษ์ที่มีความรู้ทางวิชาชีพบรรณารักษ์อย่างแท้จริง ห้องสมุดปิดตาย ให้ครูบรรณารักษ์มีหน้าที่ คือสอน ประเทศไทยกำลังพัฒนาเด็กที่กำลังจะเป็นอนาคตของชาติได้อย่างไร การศึกษา การค้นคว้า หาความรู้ระดับประถมศึกษามีความสำคัญและเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ควรส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้ ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์จากห้องสมุดที่มีครูบรรณารักษ์คอยส่งเสริม และจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะ อย่างมีประสิทธิภาพ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 22 ได้กำหนดว่าการจัดการศึกษา ต้องยึดหลักที่ว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญมากที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ จำเป็นอย่างยิ่งที่สถานศึกษา จะต้องพัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ เพื่อให้ครูและนักเรียนได้ใช้ประโยชน์สูงสุดในการเรียนรู้ด้วยตนเอง

(กระทรวงศึกษาธิการ, 2545 : 44) ห้องสมุดโรงเรียนจึงมีบทบาทสำคัญต่อการศึกษาของนักเรียน ผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคคลสำคัญที่จะทำให้การดำเนินงานของห้องสมุดโรงเรียนสามารถดำเนินไปได้ด้วยดี ผู้บริหารต้องสนับสนุนและส่งเสริมครูบรรณารักษ์ จะทำให้การดำเนินงานของห้องสมุดประสบความสำเร็จ ผู้บริหารควรจัดหาครูบรรณารักษ์ที่มีวุฒิการศึกษาสาขาบรรณารักษ์หรือบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์โดยตรง เพื่อให้สามารถบริหารจัดการห้องสมุดได้อย่างมีประสิทธิภาพ กำหนดบทบาทของครูบรรณารักษ์ให้ชัดเจน ให้ครูบรรณารักษ์มีเวลาทำงานในห้องสมุดอย่างเต็มที่ ส่งเสริมการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาคุณภาพของครูบรรณารักษ์ สนับสนุนงานห้องสมุดให้เท่าเทียมกับงานวิชาการ ตลอดจนให้ขวัญและกำลังใจ ความดีความชอบของครูบรรณารักษ์ทัดเทียมกับครูผู้สอนในโรงเรียน

ครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนเป็นผู้ที่มีหน้าที่ในการวางแผนและจัดดำเนินการให้ห้องสมุดมีศักยภาพในการส่งเสริมการเรียนรู้การสอน รวมทั้งจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ สำหรับครูและนักเรียนตลอดจนชุมชนตามวัตถุประสงค์ของห้องสมุด (วินัย กองสิน, 2542 : ออนไลน์) ซึ่งภาระของครูบรรณารักษ์มิใช่เพียงแต่รับผิดชอบในการคัดเลือก ให้บริการสื่อหรือวัสดุสารสนเทศ หรือเพียงแค่จัดหาเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินงานห้องสมุด ครูบรรณารักษ์จะต้องจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการใช้ห้องสมุดและการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทั้งกิจกรรมที่จัดโดยห้องสมุดและจัดร่วมกับบุคลากรในโรงเรียน ซึ่งได้แก่ ผู้บังคับบัญชา หัวหน้ากลุ่มบริหาร หัวหน้างาน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ตลอดจนหน่วยงานอื่น ๆ ภายนอกโรงเรียน (กุหลาบ ปั่นลายนาค, 2544 : 7) ได้สรุปภาระงานหลักของครูบรรณารักษ์ 3 ประการ ได้แก่

1. บทบาทด้านบริหารจัดการ ได้แก่ การดำเนินงานทุกอย่างให้เป็นไปตามนโยบายและวิสัยทัศน์ของห้องสมุด ได้แก่ กำหนดรายละเอียดและระเบียบการปฏิบัติงานด้านเทคนิค นโยบายการจัดหาหนังสือ สื่อสิ่งพิมพ์ และวัสดุอุปกรณ์สารสนเทศให้สอดคล้องกับหลักสูตร การจัดทำโครงการประจำปี แผนการจัดกิจกรรมห้องสมุด การติดตามงาน การประเมินผลงานของบุคลากร และจัดทำรายงานการปฏิบัติงานเสนอต่อผู้บริหารโรงเรียน

2. บทบาทด้านงานเทคนิค หมายถึง การดำเนินงานต่าง ๆ ที่อยู่เบื้องหลังการให้บริการ เช่น การคัดเลือกและการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ การลงทะเบียนหนังสือ การจัดหมวดหมู่หนังสือ การสร้างฐานข้อมูล การดูแลซ่อมแซมและการสำรวจทรัพยากรห้องสมุดให้เป็นปัจจุบันและทันสมัยอยู่เสมอ พร้อมทั้งจะให้บริการ เป็นต้น

3. บทบาทด้านงานบริการ ครูบรรณารักษ์จะต้องดำเนินการด้วยวิธีใด ๆ ก็ตามในอันที่ผู้ใช้บริการได้รับประโยชน์จากการใช้ทรัพยากรห้องสมุดอย่างเต็มที่ งานบริการถือเป็นหัวใจของห้องสมุดหรืองานหลักของห้องสมุด การจะประเมินความสำเร็จในการดำเนินงานของห้องสมุดว่าบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ขึ้นอยู่กับงานบริการเป็นสำคัญ โดยมีครูบรรณารักษ์เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าแก่ครูอาจารย์ นักเรียนและผู้ใช้บริการทั่วไป ซึ่งทุกฝ่ายต่างให้ความเชื่อถือยอมรับว่าครูบรรณารักษ์เป็นผู้ที่ทำหน้าที่นี้ได้ดีที่สุดและเหมาะสมที่สุด เนื่องจากครูบรรณารักษ์

เป็นผู้ที่ทำงานอยู่ท่ามกลางสารสนเทศและมีความเชี่ยวชาญในการสืบค้นสารสนเทศตรงความต้องการของผู้ใช้ได้อย่างถูกต้องแม่นยำในเวลาอันรวดเร็ว (สุพัฒน์ ส่องแสงจันทร์ และคณะ, 2550 : 27)

ยุคของการปฏิวัติเทคโนโลยีการติดต่อกันได้สะดวกและรวดเร็ว การเรียนการสอนรวมถึงการเรียนรู้แบบออนไลน์ ผ่านเครื่องมือและอุปกรณ์การสื่อสารอย่างโทรศัพท์มือถือ โดยใช้สัญญาณอินเทอร์เน็ตหรือที่เรียกว่า “อินเทอร์เน็ตของสรรพสิ่ง” ที่สามารถทำให้เราเข้าถึงข้อมูลและความรู้อย่างกว้างขวาง บรรณารักษ์ต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและนำนวัตกรรมทางเทคโนโลยีเข้ามาเสริมสร้างศักยภาพของห้องสมุดให้เป็นฐานข้อมูลขนาดใหญ่ มีการบริการที่ทันสมัย เพื่อให้เท่าทันกับความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ การพัฒนาของหน่วยงานและองค์กร คุรุบรรณารักษ์ต้องรู้จักประยุกต์การทำงานพร้อมให้บริการข้อมูลหรือสารสนเทศต่าง ๆ แก่ผู้มาใช้บริการให้ได้รับข้อมูลที่ถูกต้องตรงตามความต้องการ ซึ่งเป็นหัวใจของการให้บริการ การพัฒนาทักษะทางวิชาชีพบรรณารักษ์ ทักษะการบริการที่สามารถใช้ความรู้ทางวิชาชีพ และความสามารถเฉพาะบุคคล บรรณารักษ์ต้องมีการพัฒนาตนเองให้มีทักษะมีความรู้ มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย เพื่อให้คำปรึกษาแนะนำผู้ใช้บริการได้อีกประการที่สำคัญ การพัฒนาทักษะด้านภาษาที่มากกว่า 1 ภาษา บรรณารักษ์กับความรู้ทักษะใหม่ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ การศึกษาแหล่งข้อมูล และการแสวงหาฐานข้อมูลตลอดจนแก่นแท้ของการเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาทักษะทางสังคมและปรับลักษณะส่วนบุคคลและทัศนคติในการทำงาน ควรปรับตัวดังนี้ (อนุชา พวงผกา, 2560)

1. บรรณารักษ์บริการสารสนเทศ คุรุบรรณารักษ์ผู้ให้บริการสารสนเทศต้องสามารถแนะนำวิธีการได้มาซึ่งข้อมูล การกรองข้อมูล และการสืบค้นข้อมูลที่ตรงประเด็นกับความต้องการ

2. บรรณารักษ์พัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ ทำหน้าที่ปฏิบัติงานจัดหา คัดเลือก ลงทะเบียน วิเคราะห์หมวดหมู่ทรัพยากรสารสนเทศ คุรุบรรณารักษ์พัฒนาทรัพยากรสารสนเทศต้องศึกษาเทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อนำมาปรับปรุงกระบวนการทำงานให้สอดคล้องกับการบริการสารสนเทศที่ก้าวหน้าอย่างมาก คุรุบรรณารักษ์ต้องปรับเปลี่ยนหรือยอมที่จะปรับเปลี่ยนเพื่อให้บริการและการทำงานที่เร็วขึ้น กล่าวคือ ไม่ยึดติดอยู่กับระบบที่เคยใช้งานอยู่ ต้องมองถึงประโยชน์ที่ดีกว่า เพื่อให้ผู้ใช้บริการได้รับบริการที่ดีที่สุด นำเทคโนโลยีที่จะเข้ามาช่วยเสริมให้กระบวนการทำงานและการให้บริการที่รวดเร็ว

3. บรรณารักษ์ต้องพัฒนาระบบสารสนเทศ คุรุบรรณารักษ์พัฒนาระบบ การเข้าถึงข้อมูลในรูปแบบต่างๆ หรือการนำเสนอบริการและโปรแกรมที่ตอบสนองกับความต้องการข้อมูลของผู้ใช้บริการที่เปลี่ยนแปลงไป คุรุบรรณารักษ์พัฒนาระบบสารสนเทศต้องค้นหาเทคโนโลยีสารสนเทศและรูปแบบบริการที่ต่างไปจากเดิม คุรุบรรณารักษ์พัฒนาระบบสารสนเทศต้องคิดและสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ๆ มาทดแทน

4. บรรณารักษ์พัฒนาระบบเครือข่ายการสื่อสาร คุรุบรรณารักษ์พัฒนาระบบเครือข่ายการสื่อสาร ต้องคอยติดการให้บริการของผู้ใช้ว่ามีปัญหาใดหรือไม่ที่ผู้ใช้ไม่สามารถเข้าถึงบริการของห้องสมุดได้ รวมถึงการเตรียมความพร้อมในกรณีที่เกิดความเสียหายของอุปกรณ์นั้น ๆ

5. **บรรณารักษ์เทคโนโลยีสารสนเทศ** เพื่อให้การใช้งานสามารถเข้าถึงได้ทุกอุปกรณ์ รวมถึงวางแผนการทำงานและมองการใช้บริการในอนาคต ทันต่อความต้องการของผู้ใช้ พัฒนาฐานข้อมูลที่เป็นฐานข้อมูลที่เฉพาะเจาะจง

6. **บรรณารักษ์บริการสารสนเทศในอนาคต** การจัดสถานที่ให้บริการสารสนเทศให้สวยงาม มีระเบียบ มีบรรยากาศเชิญชวนให้น่าเข้าใช้ จัดหาวัสดุที่มีคุณค่าตรงต่อความต้องการของผู้ใช้ จัดเตรียมไว้ให้บริการ มีกฎระเบียบที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในสังคม การวางกฎระเบียบจึงอาจแตกต่างกันได้ในแต่ละห้องสมุด จัดบริการพิเศษต่างๆ เพราะผู้ใช้งานจะได้รับความสะดวกในการเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศมากยิ่งขึ้น มีการประชาสัมพันธ์และมีกิจกรรมที่ดี บุคลิกภาพของผู้ให้บริการ ผู้ให้บริการที่ให้บริการควรมีลักษณะที่ดีหลายประการ สิ่งที่สำคัญคือ มีมนุษยสัมพันธ์ดี

สรุป

ความสำคัญของบรรณารักษ์ในห้องสมุดโรงเรียนระดับประถมศึกษาไม่น่าจะเป็นโรงเรียนไหน ห้องสมุดโรงเรียนล้วนมีบทบาทสำคัญต่อการศึกษานักเรียน ควรปรับเปลี่ยนแหล่งเรียนรู้ที่เรียกว่าห้องสมุดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ทันต่อเทคโนโลยีและทันสมัย เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และการสอนของครู และการค้นคว้าเพิ่มเติมของนักเรียน ซึ่งผู้มีบทบาทสำคัญช่วยในการแสวงหาความรู้ให้กับนักเรียน คือ บรรณารักษ์

บรรณารักษ์มีหน้าที่ให้บริการทั่วไปในห้องสมุดโรงเรียน เช่น ให้บริการยืม-คืน จัดเก็บหนังสือ ช่วยการค้นคว้าและอ้างอิง ช่วยในการสืบค้นข้อมูล บรรณารักษ์ยังมีหน้าที่หลัก ๆ ที่สำคัญก็คือ งานสอน จะเห็นได้ว่าที่ผ่านมาบรรณารักษ์มีหน้าที่จัดเก็บหนังสือขึ้นชั้น ฝ้าห้องสมุด และทำหน้าตาเป็นยักษ์คอยจ้องจับผิดนักเรียนที่ทำเสียงดัง จะมีสักกี่คนที่เข้าใจจริง ๆ ว่าเพราะเหตุใดบรรณารักษ์จึงห้ามโน้นห้ามนี้อยู่ตลอดเวลา ระเบียบ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่บรรณารักษ์สร้างขึ้นนั้นเป็นเพียงแค่เครื่องมือที่ช่วยให้ผู้ใช้บริการได้ยึดถือปฏิบัติเพื่อความเป็นมาตรฐานเดียวกัน และเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้ทั้งสิ้น ภาพลักษณ์โดยธรรมชาติของบรรณารักษ์ถูกสร้างมาให้อยู่ในกฎเกณฑ์โดยยึดถือหลักความเป็นมาตรฐานเป็นสำคัญ

บรรณารักษ์มีความสามารถนำองค์ความรู้ต่าง ๆ ไปประยุกต์ใช้กับการทำงานลักษณะต่าง ๆ ได้อย่างหลากหลาย อีกทั้งยังเป็นที่ต้องการของตลาดงานมาก โดยเฉพาะตำแหน่งบรรณารักษ์เนื่องจากคนสนใจน้อยแต่ความต้องการและการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนมีมาก ไม่ว่าวิชาการจะแน่นแค่ไหนก็ตามงานบรรณารักษ์ก็ยังเป็นงานที่ต้องใช้ทั้งสมองและแรงงาน แถมยังเป็นงานหนักที่คนทั่วไปมักจะไม่นึกถึงเช่นกัน เพราะการยกหนังสือ ย้ายหนังสือขึ้นชั้นเป็นงานที่ต้องใช้แรงทั้งสิ้น

บรรณารักษ์เป็นวิชาชีพที่ทรงคุณค่าและเปี่ยมไปด้วยศักยภาพ บรรณารักษ์สามารถให้บริการผู้ใช้บริการได้ทุกเพศ ทุกวัย ทุกเชื้อชาติ และทุกภาษา บรรณารักษ์ยังเป็นวิชาชีพที่สร้างกฎเกณฑ์และมาตรฐานได้เป็นมาตรฐานสากล สามารถเชื่อมโยงข้อมูลและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ได้ทุกประเทศทั่วโลก อีกทั้งยังเป็นวิชาชีพที่ใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ได้อย่างลงตัว เป็นวิชาชีพที่มีความสามารถในการบูรณาการองค์ความรู้ทุกสาขาเข้าด้วยกันได้เป็นอย่างดี หากเปรียบแล้วครู

บรรณารักษ์เป็นดั่งเช่นแสงเทียนที่คอยส่องสว่างนำทางให้ผู้ใช้บริการสามารถเดินทางไปค้นหาสิ่งที่ต้องการได้ และเป็นดั่งเช่นเข็มทิศที่คอยบอกทิศทาง แนะนำแนวทางในการเข้าถึงองค์ความรู้และสารสนเทศต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องแม่นยำ และบุคคลที่มีบทบาทนำความสำเร็จมาสู่ครูบรรณารักษ์ ครูผู้สอน นักเรียน คือผู้บริหารโรงเรียน ผู้บริหารควรมุ่งส่งเสริมนโยบายของห้องสมุด รวมทั้งมีส่วนร่วมในการวางแผนงานห้องสมุด จัดหาบรรณารักษ์ที่มีวุฒิการศึกษาด้านบรรณารักษ์ สนับสนุนงบประมาณ อาคารสถานที่ อำนวยความสะดวกให้แก่นักเรียน ครูในโรงเรียน ตลอดจนจัดหาเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในห้องสมุด ทำให้ครูและนักเรียนได้รับประโยชน์ได้นำความรู้มาพัฒนาตนเอง นำความรู้มาแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข

เอกสารอ้างอิง

- กิ่งแก้ว นามโสภา. (2537). *ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาต่อปัญหาในการดำเนินงานห้องสมุด*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กุหลาบ ปันลายนาค. (ม.ป.ป.). *การปฏิบัติงานในห้องสมุดโรงเรียน*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- กุหลาบ ปันลายนาค. (ม.ป.ป.). *การปฏิบัติงานในห้องสมุดโรงเรียน*. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตราที่ 1-40. (2542). สืบค้น 5 พฤษภาคม 2554. จาก <http://www.kodmhai.com/m4/m4-1/Nlaw/N1188/m1-40.html>
- มะลิวัลย์ จันทนการ. (ม.ป.ป.). *กิจกรรมห้องสมุด*. สืบค้น 2 พฤศจิกายน 2563. จาก https://www.nmk.ac.th/maliwan2/page/6_1activitysource.html.
- แมนมาส ขวลิต. (2504). *ห้องสมุดโรงเรียน*. กรุงเทพมหานคร: สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย.
- วินัย กองสิน. (2552). *การบริหารจัดการห้องสมุดโรงเรียน*. สืบค้น 14 เมษายน 2553. จาก <http://web.chon2.go.th/neted/data/book/htm>.
- สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย. (2552). *จรรยาบรรณบรรณารักษ์ พุทธศักราช 2552*. สืบค้น 2 พฤศจิกายน 2563. จาก www.lib.kps.ku.ac.th.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). *ยุทธศาสตร์การพัฒนาห้องสมุด*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สีไพ ประดิษฐ์ภูมิ. (2561). บทบาทของบรรณารักษ์กับการให้บริการวารสาร วิชาการไทยในยุคเข้าถึงแบบเสรี. *วารสารบรรณศาสตร์ มศว.*, 11(2), 196-211.
- สุพัฒน์ ส่องแสงจันทร์ และคณะ. (2550). *บทบาทในการสอนสารสนเทศของครูบรรณารักษ์โรงเรียนมัธยมศึกษา*. ใน รายงานการวิจัย. ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์, กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สุพัฒน์ ส่องแสงจันทร์. (2552). *สิ่งที่ผมเป็นห่วง*. สืบค้น 16 เมษายน 2552. จาก <http://www.librarian magaazine.com/VOL1NO2/whatlamworrying.html>.

อนุชา พวงผกา. (2560). *บรรณารักษ์กับเทคโนโลยียุคไทยแลนด์ 4.0*. สืบค้น 2 พฤศจิกายน 2563. จาก www.arit.kpru.ac.th.

Sanook. (ม.ป.ป.). *บรรณารักษ์*. สืบค้น 2 พฤศจิกายน 2563. จาก <https://dictionary.sanook.com/search/dict-th-th-royal-institute>.

National Education Association. (1966). *The School Library Programs in Rural Areas*. New York: Department of Rural Education.

หลักสาราณียธรรม 6 กับการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการ

THE PRINCIPLES OF THE SIX STATES OF CONCILIATION

AND THE MANAGEMENT OF THE TEMPLE ADMINISTRATION

พระครูปราโมทย์ปัญญาวัฒน์ (บุญเลิศ เทชบุณโย)

Phrakhru Pramotepanyawat (Boonlert Tajapukho)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Graduate School, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand.

E-mail : sdamnoen@yahoo.com

Received April 18, 2021; Revised April 25, 2021; Accepted April 29, 2021

บทคัดย่อ

การบริหารจัดการวัดตามหลักสาราณียธรรม 6 ของพระสังฆาธิการควรปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบอย่างเสมอภาค โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติแก้ไขปัญหาด้วยความเป็นธรรม การเป็นผู้นำหรือผู้ปกครองที่ดี ควรมีวาจาที่สุภาพอ่อนโยนและเหตุผล ควรบริหารงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและยุติธรรม ไม่ใช่หน้าที่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตน ควรมีสวัสดิการที่ดี ไม่เห็นแก่ตัว สนับสนุนการทำงานของผู้อยู่ในความปกครองตามความรู้ความสามารถ ไม่มีอคติ เคารพในสิทธิและเสรีภาพของผู้อยู่ในความปกครอง ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ไม่หลงอำนาจและมีความสามัคคีในองค์กร

คำสำคัญ: หลักสาราณียธรรม 6, การบริหารจัดการวัด, พระสังฆาธิการ

Abstracts

The management of temple administration in accordance with the principles of the Six States of Conciliation of the ecclesiastical officers should be performed in accordance with the regulations with equality without prejudice, and solve the problems with Dhamma. The good leaders and rulers should use polite, gentle and reasonable words, perform their tasks with honesty and justice, do not to use their duties for their own benefits, have good security, do not to be selfish, support individuals under their control with their ability without prejudice, pay respect to the right and liberty of individuals under their control, practice themselves in the right way, do not to be infatuated in power and make unity in the organization.

Keywords: The Principles of the Six States of Conciliation, the management,
The Temple Administration

บทนำ

การบริหารคณะสงฆ์ ถือว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญเพราะถ้ามีระบบบริหารที่ดีพระพุทธศาสนา ก็จะมีคามเจริญมั่นคง การบริหารที่ดีนั้นจะต้องมีรูปแบบวิธีการจัดการหรือมีแนวคิดที่ดี ซึ่งขึ้นอยู่กับ การแบ่งงานมอบอำนาจกระจายงานให้ผู้อยู่ฝ่ายบริหารระดับต่าง ๆ รับผิดชอบตามความรู้ความสามารถ ของตนและพัฒนาการในด้านต่าง ๆ เพราะการบริหารคณะสงฆ์ปัจจุบันนี้มีอำนาจรัฐและจารีตประเพณี เข้ามาเกี่ยวข้อง เมื่อมีการประเพณีที่ไม่เหมาะสมที่ขัดแย้งตามพระธรรมวินัย หรือ ขอร้องเรียน จะต้อง ดำเนินการให้เหมาะสม โดยมีพระราชบัญญัติคณะสงฆ์เป็นเกณฑ์ในการจัดระเบียบการปกครองและ การบริหารกิจการคณะสงฆ์ (กรมการศาสนา, 2540) บทบาทคณะสงฆ์ที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาสังคม จะเป็นรูปธรรม มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และทำให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างศาสนจักรและ อาณาจักรที่ร่วมมือกันในการพัฒนาชาติไทย ที่สำคัญเป็นการพัฒนาด้านวัตถุให้มีความเจริญ พร้อมทั้ง พัฒนาในด้านจิตใจของคนในชาติให้มีความมั่นคงในความดีงาม จึงถือว่าเป็นมิติของการพัฒนาอย่าง ยั่งยืน และเป็นวิถีปฏิบัติที่เหมาะสมในการประเพณีตนตามระเบียบของราชการ หากจะทำให้ การบริหารจัดการเป็นด้วยดี ทางศูนย์ควรนำเอานโยบายภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชนและ ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการจะทำให้เกิดประสิทธิภาพได้อย่างเหมาะสม

วัดและพระสงฆ์มีบทบาทสำคัญต่อประชาชนและสังคมมาตั้งแต่ต้น ไม่ว่าจะเป็นแหล่งให้ การศึกษา การอาชีพ การรักษาโรค การพิจารณาตัดสินความ การให้คำแนะนำสั่งสอนและปรึกษาสร้าง ความเข้มแข็งทางจิตใจ และเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจรวมทั้งการทำกิจกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องรวมอยู่ ในวัด โดยมีเจ้าอาวาสเป็นผู้นำและสร้างความเข้าใจให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของ วัดให้เกิดขึ้นต่อไป (พระมหามงคลกานต์ ฐิตธมโม, 2561) วิถีชีวิตทัศนคติในด้านความรู้สึกลึกซึ้งต่าง ๆ ของคนไทยจะมีหลักพระพุทธศาสนาเกี่ยวข้อง ซึ่งหลักธรรมของพระพุทธศาสนาจะมีอิทธิพลต่อชีวิต จิตใจของคนไทยมากและสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการ โดยยึดแนวทาง การปฏิบัติที่เรียกว่า ทางสายกลาง ซึ่งในทางสายกลางของพุทธศาสนาเกี่ยวข้องทั้งกาย วาจา ใจ สมาธิ หรือว่าปัญญาสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย การจัดการตามหลักสมัยใหม่ การจัดการหลักพุทธธรรม (พระครูโสภณธำรงกิตติ และวรสิทธิ์ เจริญพูน, 2562) พระพุทธศาสนาจึงมีความสำคัญต่อสังคมไทยในลักษณะรูปแบบของรากฐานวัฒนธรรม ประเพณี พระพุทธศาสนาเป็นหลักในการดำเนินชีวิตของคนไทย เพราะคนไทยนำหลักธรรมมาประเพณีปฏิบัติใน ชีวิตประจำวัน และลักษณะนิสัยของคนไทยมีจิตใจที่ดีงามในทุก ๆ ด้าน มีความเป็นมิตรกับทุกคน

เป็นต้น และมีวิถีชีวิตของคนไทยผูกพันกับพระพุทธศาสนา จึงเป็นกรอบในการปฏิบัติตนตามหลักพิธีกรรมในพระพุทธศาสนาต่าง ๆ

การบริหารตามหลักสารณียธรรม 6 (พระพรหมคุณาภรณ์ ป.อ. ปยุตฺโต, 2547) ได้แก่ การคิดดี การพูดแต่สิ่งที่ดีงาม การทำความดีต่อกัน การรู้จักแบ่งปันผลประโยชน์กันด้วยความยุติธรรม การปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับหรือวินัยต่าง ๆ อย่างเดียวกันและการมีความคิดเห็นเป็นอย่างเดียวกันคิดในสิ่งที่ตรงกัน รู้จักยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่นอยู่เสมอ ดังนั้นหากพระสังฆาธิการนำหลักสารณียธรรม 6 ดังกล่าวไปใช้ในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ จะส่งผลต่อการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมต่อไป

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารกิจการคณะสงฆ์

การบริหารงานเป็นกิจการของคณะสงฆ์ ที่จะต้องทำหรือที่จะต้องถือเป็นธุระหน้าที่และเป็นการกิจของพระสังฆาธิการจะต้องปฏิบัติอันเป็นภารกิจของคณะสงฆ์และการพระศาสนา การควบคุมและส่งเสริมการรักษาความเรียบร้อยดีงาม (พระมหาสุวรรณ สุวณฺโณ, 2561) หมายถึง งานในหน้าที่ของพระสังฆาธิการในการปกครองดูแลพระภิกษุ สามเณรในเขตการปกครองของตน ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยถูกต้องตามหลักพระธรรมวินัยและตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (พระเทพปริยัติสุธี (วรวิทย์ คงคปญฺโญ), 2540)

ในการรักษาและเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้มีความเจริญก้าวหน้าและมั่นคงยั่งยืนถาวรถึงอนุชนรุ่นหลัง คณะสงฆ์จะไม่ปฏิรูปพระพุทธศาสนา เพราะหลักธรรมคำสอนนั้นดีที่สุดในประเทศไทยนั้น คณะสงฆ์มีภารกิจที่สำคัญในการธำรงสถาบันพระพุทธศาสนา โดยมุ่งเน้นกิจการพระพุทธศาสนา 6 ด้าน โดยมหาเถรสมาคม ซึ่งเป็นองค์กรปกครองสูงสุดของคณะสงฆ์ไทย ซึ่งกิจการพระพุทธศาสนาไว้ 6 ด้าน คือ 1) ด้านการปกครอง 2) ด้านการศาสนศึกษา 3) ด้านการเผยแผ่ 4) ด้านการสาธารณูปการ 5) ด้านการศึกษาสงเคราะห์ และ 6) ด้านการสาธารณสงเคราะห์ และอีก 1 คือ การพัฒนาพุทธมณฑลให้เป็นศูนย์กลางพระพุทธศาสนาโลก

บทบาทที่วัดและพระสงฆ์จะทำได้คือ การศึกษาการเผยแผ่และการสงเคราะห์ ซึ่งในส่วนของการศึกษานั้น เป็นการให้บริการด้านการศึกษาแก่พระสงฆ์ คือ การมีโรงเรียนพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ นับเป็นทางหนึ่งในการสร้างอุปาสก อุปาสิกา ให้ได้พุทธศาสนิกชนที่มีคุณภาพและเป็นกำลังของศาสนา อีกประการหนึ่งก็คือการไปสอนวิชาศีลธรรมตามโรงเรียนต่าง ๆ เป็นการอนุเคราะห์สังคมด้วยธรรมทาน การที่ให้พระสงฆ์ได้เข้าไปมีบทบาทในการศึกษาของชาติดังกล่าวนี้นี้ จะทำให้เยาวชนและสังคมเห็นความสำคัญของวัดและพระสงฆ์ (พระมหาสมทรง สิรินธโร, 2525) มีความสามารถในการติดต่อประสานงานให้งานสำเร็จลุล่วงไปได้ตามกรอบระยะเวลาที่กำหนด มีความสามารถในการสื่อสารและประสานงานกันแต่ละฝ่ายในองค์กร สามารถดำรงรักษาศรัทธาของพุทธศาสนิกชน

และส่งเสริมให้วัดเป็นสถานที่แห่งความเลื่อมใสศรัทธาและเป็นศูนย์กลางชุมชนได้อย่างเหมาะสม (พระราชวัลภาจารย์ (ดาวเรือง อาจารย์คุณ), 2563)

สังคมไทยในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก การที่รัฐบาลหรือแม้แต่มหาเถรสมาคม ก็ตามจะออกกฎต่าง ๆ ข้อห้ามต่าง ๆ เหมือนครั้งสมัยพุทธกาลคงเป็นเรื่องที่เป็นไปได้ยาก เพราะปัจจุบันพระภิกษุจำนวนมากต้องอาศัยสื่อโซเชียลในการสอนธรรมะ เผยแผ่หลักธรรมคำสอน ที่เป็นการเข้าถึงประชาชนในยุคนี้ได้มากที่สุด การประกอบกิจกรรมทางศาสนาเช่นกัน แม้ว่าบางวัดจะมีการจัดกิจกรรมที่แตกต่างไปจากวัฒนธรรมประเพณีดั้งเดิมบ้างแต่ยังคงไว้ซึ่งแนวปฏิบัติที่ดีก็ถือเป็นการสืบทอดต่ออายุพระพุทธศาสนา และเป็นอีกโอกาสหนึ่งที่ทำให้คนรุ่นใหม่ได้เข้าวัด ทำบุญ ไกล่ชิดศาสนา การบริหารวัดให้มีความเหมาะสมในการการเป็นศูนย์กลางในการยึดเหนี่ยวจิตใจ จึงจำเป็นจะต้องมีหลักธรรมที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับการบริหารกิจการคณะสงฆ์ที่เหมาะสมต่อไป

หลักสารณียธรรม 6 กับการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการ

สารณียธรรม 6 ธรรมเป็นที่ตั้งแห่งความให้ระลึกถึง ธรรมเป็นเหตุที่ระลึกถึงกัน หลักการอยู่ร่วมกัน (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), 2547) แก่นของสารณียธรรม คือ ความปรารถนาดีต่อกัน เอื้อเพื่อเกื้อกูลกัน (พระสมพงษ์ ชินวงศ์, พระมหาดวงเด่น จิตตยาโณ และขันทอง วัฒนประดิษฐ์, 2561) ดังนี้

1. เมตตาทายกรรม คือ การแสดงออกซึ่งความเป็นมิตรทางกาย
2. เมตตาวจีกรรม คือ มีการกระทำทางวาจาที่แสดงออกถึงความปรารถนาดีต่อกัน
3. เมตตาเมโนกรรม คือ มีจิตใจปรารถนาดีกับมิตรประเทศ ปราศจากอกุศลจิตไม่หว่าดระวาง
4. สาธารณโภคี คือ การจัดสรรผลประโยชน์ที่เหมาะสม
5. สีสสามัญญตา คือ มีความประพฤติที่เหมาะสมต่อกัน
6. ทิฏฐิสามัญญตา คือ มีความเห็นที่สอดคล้องกัน

คำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นสัจธรรมที่ผู้ปฏิบัติตาม ทุกคนย่อมสามารถรู้แจ้งเห็นจริงได้ด้วยตนเองและทำให้ผู้ปฏิบัติพ้นทุกข์เข้าถึงความสุขและความบริสุทธิ์ภายในได้จริง หลักพุทธธรรมที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้กับการบริหารจัดการในหน่วยงานไม่ว่าจะเป็นทั้งภาครัฐและเอกชน ทำให้การบริหารจัดการมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล นำมาซึ่งความสำเร็จ และเกิดการพัฒนาวัดได้อย่างยั่งยืน สามารถอธิบายได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 หลักสารานิยธรรม 6 กับการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการ

หลักสารานิยธรรม 6	การบริหารของพระสังฆาธิการ
เมตตาภายกรรม	ปฏิบัติตนให้เหมาะสมมีบุคลิกภาพทางกายที่เหมาะสม
เมตตาวจยกรรม	สื่อสารกับบุคคลอื่นด้วยความมีเมตตา โดยวจีสุจิต
เมตตามโนกรรม	ตั้งจิตปรารถนาให้ผู้ร่วมงานมีความสำเร็จ คิดอย่างไร ทำอย่างนั้น
สาธารณโภคี	จัดสรรผลประโยชน์ที่ได้รับอย่างเหมาะสมกับเพศ สถานะ
ศีลสามัญญตา	มีศีลจารวัตร สร้างความเลื่อมใส สร้างศรัทธา
ทัญญูสามัญญตา	เคารพรับฟังความคิดเห็นของผู้เห็นต่าง ยึดถืออุดมคติ หลักแห่งความดีงามหรือจุดหมายสูงสุด อันเดียวกัน

ตารางที่ 1 สามารถสรุปได้ว่า การปฏิบัติตนให้เหมาะสมมีบุคลิกภาพทางกายที่เหมาะสม การสื่อสารกับบุคคลอื่นด้วยความมีเมตตา โดยวจีสุจิต การตั้งจิตปรารถนาให้ผู้ร่วมงานมีความสำเร็จ คิดอย่างไร ทำอย่างนั้น การจัดสรรผลประโยชน์ที่ได้รับอย่างเหมาะสมกับเพศ สถานะ การมีศีลจารวัตร ที่งดงามจะสร้างความเลื่อมใส ความศรัทธา และ การเคารพรับฟังความคิดเห็นของผู้เห็นต่าง ยึดถือ อุดมคติ หลักแห่งความดีงามหรือจุดหมายสูงสุด อันเดียวกัน เพราะว่า หลักการดังกล่าวจะเป็นแนวทาง ที่เหมาะสมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม

ปัญหาและอุปสรรคต่อปฏิบัติตามหลักสารานิยธรรม 6 ของพระสังฆาธิการ

การติดต่อประสานงานให้งานสำเร็จลุล่วงไปได้ตามกรอบระยะเวลาที่กำหนด เป็นผู้มีความสามารถในการสื่อสารและประสานงานกันแต่ละฝ่ายในองค์กรดำเนินแนวทางตามกรอบ ทิศทางที่องค์กรต้องการบรรลุได้หรือมีความสามารถในการผูกใจคนให้เป็นที่รักของคนโดยสามารถ และการปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมกับสมณสาธูป สามารถดำรงรักษาศรัทธาของพุทธศาสนิกชน และส่งเสริมให้วัดเป็นสถานที่แห่งความเลื่อมใสศรัทธาและเป็นศูนย์กลางชุมชนได้อย่างเหมาะสม อย่างไรก็ตามย่อมจะมีปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมตามประเด็นดังแสดงได้ ในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ปัญหาและอุปสรรคต่อปฏิบัติตามหลักสารณียธรรม 6 ของพระสังฆาธิการ

หลักสารณียธรรม 6	การบริหารของพระสังฆาธิการ
1) ด้านเมตตาภายกรรม	การปฏิบัติหน้าที่ของพระสังฆาธิการไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบกฎหมายโดยเคร่งครัด ขาดความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการ ขาดความเป็นกลางในการปกครอง การวางตัวไม่เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่
2) ด้านเมตตาวิจิตรกรรม	การพูดจาขาดเหตุผล ขาดความสุภาพอ่อนโยน การแนะนำตักเตือนเป็นไปโดยความอคติ
3) ด้านเมตตาโมกขกรรม	ไม่เปิดโอกาสให้พระภิกษุสามเณรมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น มีการเลือกปฏิบัติมอบหมายหน้าที่ให้เฉพาะคนใกล้ชิด ไม่เอาใจใส่ดูแลทุกข์สุขของพระภิกษุ สามเณร ตลอดถึงสิทธิวิหาริกเท่าที่ควร มีการใช้อำนาจหน้าที่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตน
4) ด้านสาธารณโภคี	การจัดสวัสดิการด้านต่าง ๆ ไม่เหมาะสม การสร้างกำลังใจในการทำงาน ขาดความมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกันเห็นแก่ตัวไม่ให้ความสำคัญสนับสนุนการทำงานตามความเหมาะสมตามความสามารถ
5) ด้านศีลสามัญญตา	ไม่ปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามพระธรรมวินัย ไม่เคารพในสิทธิและเสรีภาพของพระเถรรูปอื่น ๆ ไม่มีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี หลงอำนาจใช้อำนาจข่มขู่ผู้ใต้บังคับบัญชา
6) ด้านทัญญูสามัญญตา	ไม่มีความเป็นเอกภาพในการลงมติความเห็นชอบร่วมกันในเรื่องต่าง ๆ การพิจารณาความดีความชอบไม่มีความยุติธรรม มีความขัดแย้งในองค์กรหรือภายในวัด

นอกจากนี้ในปัจจุบัน ปัญหาการประพฤติดิตพระธรรมวินัยของพระภิกษุสามเณร เป็นปัญหาที่วิกฤติที่สุดเพราะพระภิกษุสามเณรเป็นตัวแทนของพระรัตนตรัย ความศรัทธาของประชาชนที่มีต่อพระพุทธศาสนานั้นส่วนหนึ่งมาจากการประพฤติปฏิบัติของพระภิกษุสามเณร หากท่านเหล่านั้นประพฤติดิตต่อพระธรรมวินัยแล้วย่อมมีผลต่อศรัทธาของประชาชนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ปัญหาการประพฤติดิตพระวินัยของพระภิกษุสามเณรนั้น สรุปสาเหตุได้ดังนี้ คือ

- 1) พระภิกษุสามเณรในพระพุทธศาสนาของสังคมไทยมีพื้นฐานทางครอบครัวแตกต่างกัน
- 2) มีระดับการศึกษาและสติปัญญาแตกต่างกัน
- 3) เหตุจูงใจในการบรรพชาและอุปสมบทแตกต่างกัน

4) การขอบรรพชาและอุปสมบท ระเบียบในการปฏิบัติไม่เป็นมาตรฐานเดียวกันในการพิจารณาและฝึกก่อนให้การบรรพชาและอุปสมบท

5) พระอุปัชฌาย์ ขาดการเอาใจใส่ในการบรรพชาอุปสมบท หรือเจ้าอาวาสที่มีหน้าที่ดูแลอบรมสั่งสอนขาดการดูแลและเอาใจใส่ มอบหมายบุคคลอื่นปฏิบัติหน้าที่แทน เพราะภารกิจต่าง ๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้องในปัจจุบัน

สรุป

พระสังฆาธิการมีหน้าที่ในการปกครองและบริหารกิจการคณะสงฆ์ในเขตปกครองให้เป็นไปตามหลักสารานีธรรม 6 ด้วยความเรียบร้อยจึงเป็นเงื่อนไขสำคัญที่จะบ่งชี้ความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ เพราะการบริหารงานในวัดจะต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลต่าง ๆ ทั้งในวัดและนอกวัด เพื่อสนับสนุนให้เกิดความเหมาะสมตามพระธรรมวินัยและการปกครองที่เหมาะสม ดังนั้นการบริหารที่ดีนั้น จะต้องได้รับความร่วมมือจากบุคคลต่าง ๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้องเพื่อส่งผลต่อการบริหารกิจการคณะสงฆ์ที่เหมาะสมต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมการศาสนา. (2540). *คู่มือพระสังฆาธิการว่าด้วยการคณะสงฆ์และการพระศาสนา*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา.
- พระครูเมตตามงคลวิศิษฐ์ (วัชรินทร์ อคฺควโร). (2560). การบริหารงานกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในเขตกรุงเทพมหานคร. *วารสารสถาบันวิจัยญาณสังวร*, 8(2), 59-69.
- พระครูโสภณธำรงกิตติ และ วรสิทธิ์ เจริญพุ่ม. (2562). การจัดการวัดอย่างมีประสิทธิภาพของคณะสงฆ์ภาค 15. *วารสารรัฐศาสตร์ปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*, 6(2), 277-298.
- พระเทพปริยัติสุธี (วรวิทย์). (2540). *การคณะสงฆ์และการพระศาสนา*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). (2547). *ธรรมานุชีวิต*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา.
- พระมหามงคลกานต์ ฐิตธมฺโม. (2561). การบริหารจัดการโบราณสถานในวัดเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน. *วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์*, 13(2), 71-79.
- พระมหาสมทรง สิรินธโร และคณะ. (2525). *บทบาทของวัดและพระสงฆ์ไทยในอนาคต*. กรุงเทพมหานคร: เกล็ดไทย.
- พระมหาสุวรรณ สุวณฺโณ. (2561). ระบบการบริหารคณะสงฆ์ที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารการศึกษาของคณะสงฆ์. *วารสารบัณฑิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย*, 16(2), 183-193.

- พระราชวัลภาจารย์ (ดาวเรือง อาจารย์คุณ). (2563). ภาวะผู้นำของพระสงฆ์ในการปกครองคณะ
สงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี. *วารสารศิลปการจัดการ*, 4(3), 760-771.
- พระสมพงษ์ ชินวงศ์, พระมหาดวงเด่น ฐิตญาโณ, และชันทอง วัฒนประดิษฐ์ . (2561). การประยุกต์ใช้
หลักพุทธสันติวิธี เพื่อพัฒนาการทำงานเป็นทีม ของพระวิทยากรวิทยาลัยสงฆ์ศรีสะเกษ.
วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร, 6(1), 119-133.
- อนันต์ วิริยพิ นิ จ. (2525). *บทบาทพระสงฆ์กับการพัฒนาชุมชน*. กรุงเทพมหานคร:
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

เทคนิคการแปลเอกสารทางวิชาการ: ข้อผิดพลาดในการใช้คำ
และรูปแบบประโยคที่พบบ่อยในการแปลเอกสารทางวิชาการ
จากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ

ACADEMIC TRANSLATION TECHNIQUE: COMMON LEXICAL
AND STRUCTURAL ERRORS IN THE THAI ACADEMIC DOCUMENTS
TRANSLATION INTO ENGLISH

จັกเกมร พวงทอง

JakkamatePuangthong

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi

อภิษฎา ศรีเครือตอง

Apisada Srkhrudong

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

Rajamangala University of Technology Rattanakosin

E-mail : Jakkamate.p@rmutsb.ac.th

Received April 21, 2021; Revised April 26, 2021; Accepted April 29, 2021

บทคัดย่อ

การแปลเป็นรูปแบบหนึ่งของการสื่อสารระหว่างสองภาษาที่แตกต่างกัน ซึ่งทำหน้าที่เป็นกลไกในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมมาช้านานในประเทศไทย ในปัจจุบันการแปลเอกสารทางวิชาการจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษมีบทบาทสำคัญในการเผยแพร่องค์ความรู้ที่เกิดขึ้นในประเทศไทยให้เป็นที่รู้จักและถ่ายทอดไปยังต่างประเทศอันนำไปสู่การถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้เพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันและการพัฒนาในด้านต่าง ๆ อย่างไรก็ตามความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรมในการสื่อสารระดับของความหมายทางภาษาระดับของคำหรือโครงสร้างประโยคมักนำไปสู่ปัญหาในการแปลให้สื่อความตรงกับที่ผู้แปลต้องการสื่อแก่ผู้อ่าน อันมีมูลเหตุมาจากการขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องของคำหรือโครงสร้างประโยค กระบวนการคิดในภาษาไทยก่อนการถ่ายทอดเป็นภาษาอังกฤษที่ผู้แปลยังยึดติดกับโครงสร้างตามภาษาไทยซึ่งส่งผลให้การสื่อสารเป็นภาษาอังกฤษผิดแผกไปจากความเป็นจริง ดังนั้นการทราบถึงความหมายวิธีการใช้คำและรูปแบบประโยคภาษาอังกฤษที่ถูกต้อง จะเป็นประโยชน์ต่อการแปลเอกสารทางวิชาการภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ ให้มีความถูกต้อง สละสลวย เป็นธรรมชาติ ตรงกับวัตถุประสงค์ที่ผู้เขียนต้องการสื่อ

คำสำคัญ: เอกสารทางวิชาการ, การแปล, ข้อผิดพลาด

Abstract

The translation is a form of communication between two different languages which has served as a mechanism for cross-cultural communication for a long time in Thailand. Nowadays, the translation of academic documents from Thai to English plays an important role in disseminating knowledge arising in Thailand and transferring them to other countries that leads to knowledge transferring and exchanging, resulting in mutual learning and development in various fields. However, cultural differences in communication as well as the level of lexical and structural meaning of the language often cause translation problems that are rooted by a lack of proper understanding of words or sentence structures meaning including thinking process in the Thai language before transferring into English that the translator still adheres to the Thai language structure, which makes English communication differ from reality. Therefore, understanding the true meaning and way of using English words and sentence structure correctly will be useful for translating academic documents from Thai to English to make the translations be accurate, elegant, natural, and meet the objectives that the author wants to convey.

Keywords: Academic Documents, Translation, Errors

บทนำ

ภาษาอังกฤษมีความสำคัญยิ่งในสังคมโลกปัจจุบันเพราะภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่สำคัญในการสื่อสาร เช่น ด้านการศึกษา ด้านการแสวงหาความรู้ ด้านการประกอบอาชีพ รวมไปถึงด้านการติดต่อสื่อสารกับประชาคมอาเซียนและต่างประเทศทั่วโลก เมื่อมีความหลากหลายและแตกต่างทางประเพณีและวัฒนธรรม จึงต้องตระหนักถึงการสื่อสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจ ซึ่งภาษาที่เป็นสื่อกลางเพื่อแสดงความเข้าใจต่อกันนั้นคือ “ภาษาอังกฤษ” เนื่องจากเป็นภาษาที่นิยมใช้ในอันดับต้น ๆ ของโลก จวบจนปัจจุบัน ภาษาอังกฤษได้ทำหน้าที่เป็นกลไกและสื่อกลางในการสื่อสารในระดับนานาชาติ ไม่ว่าจะเป็นการมอบข้อมูลข่าวสาร การให้ความบันเทิง ตลอดจนการถ่ายทอดองค์ความรู้ที่เกิดขึ้น ณ พื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งของโลก (พรศิริ อุปคำ, 2557)

ปัจจุบันเป็นยุคแห่งการสื่อสารไร้พรมแดน การติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลจึงไม่จำกัดเฉพาะในพื้นที่หรือภายในสังคมของผู้คนกลุ่มเดียวกันที่ใช้ภาษาและมีวัฒนธรรมร่วมกันเท่านั้น หากแต่ยังต้องสื่อสารไปยังบุคคลในต่างพื้นที่ ต่างสังคม ต่างวัฒนธรรม ที่มีการใช้ภาษาต่างกันอีกด้วย เพื่อการนั้น “การแปล” จึงมีบทบาทสำคัญในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมที่จะช่วยก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็น ระหว่างผู้คน (ชนัณกร เพ็ชรวัฒนา, 2562)

สำหรับในประเทศไทย การแปลได้มีบทบาทในฐานะของเครื่องมือที่ใช้ในการแลกเปลี่ยนความรู้ สื่อกกลางในการสื่อสารมาตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน ทั้งในด้านการแปลเพื่อธุรกิจในรูปแบบของ เอกสารการค้า สัญญาซื้อขาย การแปลเพื่อความบันเทิงในรูปแบบของบทประพันธ์ นิยาย หนังสือ เรื่องสั้น บทภาพยนตร์ การแปลเพื่อการบริหารปกครองในรูปแบบของกฎหมายทั้งในและ ระหว่างประเทศ ตลอดจนการแปลเพื่อสร้าง เผยแพร่ และแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ในรูปแบบ ของเอกสารทางวิชาการ (อัจฉรา ไสค์ตรูไกล, 2548)

อย่างไรก็ตามความแตกต่างทางด้านภาษาทั้งในระดับคำและโครงสร้างประโยคได้นำไปสู่ความ ผิดพลาดในการแปลจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษบ่อยครั้ง ส่งผลให้การสื่อสารเป็นไปอย่างไม่ถูกต้อง หรือคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง ดังนั้นในบทความนี้ผู้เขียนจึงเห็นความสำคัญของการแปล เพื่อ ถ่ายทอดเทคนิควิธีแปลเอกสารจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษอย่างถูกต้อง โดยมุ่งเน้นในการนำเสนอ ข้อผิดพลาดในการใช้คำและรูปแบบประโยคที่พบบ่อยในการแปลเอกสารทางวิชาการจากภาษาไทยเป็น ภาษาอังกฤษ เพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่กำลังศึกษาวิธีการแปลภาษาอังกฤษ ให้สามารถนำไปใช้พัฒนา งานแปลของตนให้มีความถูกต้องเหมาะสมยิ่งขึ้น

ความหมายของการแปล

“การแปล” เป็นการสื่อสารอย่างหนึ่งในลักษณะของการถ่ายทอดสารในภาษาต้นฉบับ (Source Language) ไปสู่ภาษาฉบับแปล (Target Language) ซึ่งจะต้องอาศัยทักษะในการตีความ และถ่ายทอดออกมาให้อย่างถูกต้อง สละสลวยและเป็นธรรมชาติในภาษาฉบับแปล ตามที่ พจนานุกรม Oxford Advance Learner Dictionary (2004) ได้ให้ความหมายของการแปลไว้ว่าเป็นกระบวนการใน การเปลี่ยนสิ่งที่อยู่ในรูปแบบของภาษาเขียนหรือภาษาพูดให้อยู่ในอีกภาษาหนึ่งหรือ “*the process of changing something that is written or spoken into another language.*” เช่นเดียวกับ ความหมายตามพจนานุกรม Longman Dictionary of Contemporary English (2005) ที่ได้ให้คำ จำกัดความของการแปลไว้ว่า “*the act of translating something or something that has been translated or the process of changing something into a different form*” หรือ การกระทำที่ เป็นการแปลบางสิ่งหรือบางสิ่งที่ถูกแปลหรือกระบวนการในการเปลี่ยนบางสิ่งให้อยู่ในรูปแบบอื่นโดยที่ พจนานุกรม Cambridge Advance Learner Dictionary (2013) ให้คำจำกัดความของการแปลไว้ว่า “*translation –process of translating something, from one language to another*” หรือ กระบวนการในการแปลระหว่างภาษาหนึ่งไปสู่อีกภาษาหนึ่ง

นอกจากความหมายตามพจนานุกรมแล้ว ยังมีความเห็นหรือแนวคิดเกี่ยวกับการแปลที่น่าสนใจ ของนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญในศาสตร์การแปลอีกหลายท่าน เช่น Peter Newmark (1981) ที่กล่าวว่า “การแปล” นั้นเป็นศิลปะที่ต้องอาศัยความชำนาญในการแทนที่ภาษาเขียนหรือภาษาพูดในภาษาหนึ่ง ให้มีความเท่าเทียมกันในอีกภาษาหนึ่งทำนองเดียวกับคำจำกัดความของ Mildred M. Larson (1984) ที่กล่าวว่า การแปลประกอบด้วยการเคลื่อนย้ายความหมายจากภาษาต้นฉบับไปสู่ฉบับแปล ทำได้โดย

เปลี่ยนรูปแบบของภาษาแรกไปสู่รูปแบบของภาษาที่สองด้วยโครงสร้างทางความหมาย โดยที่ยังคงรักษาความหมายเดิมเอาไว้ มีเพียงรูปแบบเท่านั้นที่เปลี่ยนไป

สำหรับในประเทศไทย มีผู้เชี่ยวชาญด้านการแปลได้ให้ความเห็นและคำจำกัดความเกี่ยวกับการแปลไว้หลายประการ เช่น ดวงตา สุพล (2541) ได้อธิบายว่า การแปลเป็นเรื่องของความชำนาญที่ประกอบด้วยความพยายามที่จะแทนที่สารและหรือข้อความในภาษาหนึ่งด้วยสารหรือข้อความในอีกภาษาหนึ่ง เช่นเดียวกับสิทธา พินิจกุล (2543) ที่ให้ความหมายของการแปลไว้ว่า เป็นการถ่ายทอดข้อความจากภาษาหนึ่งไปยังอีกภาษาหนึ่งโดยรักษารูปแบบ คุณค่า และความหมายตลอดจนความหมายแฝงในข้อความเดิมไว้อย่างครบถ้วน ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นด้านการแปลของอัจฉรา ไสค์ตรูไกล (2548) ที่กล่าวว่า การแปล คือการถ่ายทอดความหมายจากภาษาหนึ่งไปสู่อีกภาษาหนึ่งให้ได้ตรงกับที่ผู้แปลต้องทำให้ผู้อ่านที่อ่านบทแปลได้เข้าใจในสิ่งเดียวกันกับผู้อ่านต้นฉบับและเป็นไปในแนวทางเดียวกับความเห็นของสัญญาวิ สายบัว (2550) ที่กล่าวว่า การแปลเป็นเรื่องของการถ่ายทอดความหมายของต้นฉบับลงสู่ฉบับแปล ความถูกต้องของเนื้อหาจึงถือเป็นเป้าหมายสำคัญสำหรับผู้แปลที่จะต้องเก็บให้ได้จากต้นฉบับ และเป็นสิ่งสำคัญสิ่งหนึ่งในการกำหนดคุณภาพงานแปล และสอดคล้องกับความเห็นของทิพา เทพอัศรพงศ์ (2547) ที่กล่าวว่า การแปลเป็นกระบวนการทางความคิด ที่ผู้แปลจะต้องตีความจากภาษาต้นฉบับเสียก่อน จากนั้นผู้แปลจึงเลือกสรรภาษาของผู้รับสารที่ใกล้เคียงกับภาษาต้นฉบับมาเป็นบทแปล

จากนิยามและคำจำกัดความเกี่ยวกับการแปลทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศที่ได้กล่าวไว้ในข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การแปลคือรูปแบบหนึ่งของการสื่อสารระหว่างภาษาที่แตกต่างกันสองภาษาในรูปแบบของการถ่ายทอดความหมายในภาษาที่หนึ่งหรือภาษาต้นฉบับให้อยู่ในรูปแบบภาษาที่สองที่มีความใกล้เคียงกันมากที่สุด โดยที่ผู้ที่ทำหน้าที่แปล จำเป็นที่จะมีความเข้าใจในภาษาต้นฉบับอย่างถ่องแท้ถึงความหมายตรงและความแฝงที่ผู้เขียนภาษาต้นฉบับต้องการที่จะสื่อ จากนั้นจึงทำการถ่ายทอดความหมายดังกล่าวให้อยู่ในรูปแบบของภาษาที่สองหรือภาษาฉบับแปลที่มีความถูกต้องทั้งในแง่ของการใช้คำ ตลอดจนมีความเป็นธรรมชาติของการสื่อสารที่ใช้กันในหมู่ของผู้อ่านภาษาฉบับแปล

ลักษณะของการแปลที่ดี

การแปลที่ดี จะเป็นกลไกสำคัญในการสื่อความหมายจากภาษาต้นฉบับให้อ่านสารในภาษาที่สอง สามารถเข้าใจเนื้อความได้อย่างถูกต้องและไม่รู้สึกลักษณะความเป็นธรรมชาติ หรือมีบรรยากาศในการสื่อสารที่ไม่คุ้นเคย ซึ่งจักษกเมธ พวงทอง (2560) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญของการแปลไว้ 3 ประการ ประกอบด้วย 1) ความถูกต้อง ซึ่งเป็นหัวใจหลักของการแปลทุกประเภท โดยที่ผู้แปลจะต้องถ่ายทอดความหมายได้อย่างถูกต้อง สามารถรักษาบรรยากาศ สีสันและธรรมชาติของสารให้ได้ตรงกับต้นฉบับโดยปราศจากการตัดทอนหรือแต่งเติมใด ๆ 2) ความชัดเจน การแปลที่ดีนั้นจะต้องมีการเลือกใช้คำและเรียบเรียงให้อ่านสามารถเข้าใจได้โดยชัดเจน ไม่เกิดความสับสนหรือตีความได้หลายทาง และ 3) ความเป็นธรรมชาติ การแปลที่ดีจะต้องไม่ทำให้อ่านรู้ได้ทันทีที่กำลังอ่านสารที่ได้รับ

การแปลมา โดยสังเกตได้จากโครงสร้างภาษาที่ไม่เป็นที่คุ้นเคยในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน ซึ่งสอดคล้องกับกังสดาล ญาณจันทร์ และศิตกาล ศรีฉัตร (2560) ที่ได้ให้คำจำกัดความของลักษณะของการแปลที่ดีไว้ว่า ควรมีความเป็นธรรมชาติ และคงความหมายเดิมตามต้นฉบับไว้ จึงจะสามารถก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการสื่อสารในผู้อ่าน นอกจากนี้ อัจฉรา ไกล่ศตรูไกล (2555) ยังให้ความเห็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับลักษณะของการแปลที่ดีไว้ว่า จะต้องมีความน่าเชื่อถือ ปราศจากการแต่งเติมโดยผู้แปลเพื่อให้ผู้อ่านได้รับสารอย่างถูกต้องโดยแท้จริง อีกทั้งยังต้องมีความเป็นธรรมชาติ และชัดเจน เข้าใจง่าย สละสลวยไม่กำกวม โดยที่เป็นไปในแนวทางเดียวกับคำกล่าวของสัญญาวิ สายบัว (2538) ที่ระบุว่า การแปลที่ดีต้องสามารถทำให้ผู้อ่านได้ความรู้สึกเกี่ยวกับการอ่านภาษาต้นฉบับ โดยงานแปลที่ขาดคุณสมบัตินี้ ถือว่าเป็นการแปลที่มีคุณภาพต่ำ

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ลักษณะของการแปลที่ดีคือ คือการแปลที่ประกอบด้วยความถูกต้องในการสื่อสารได้ตรงกับความประสงค์ของผู้เขียนในภาษาต้นฉบับ ความชัดเจนที่ไม่สามารถทำให้ผู้อ่านภาษาฉบับแปลสามารถเข้าใจไปในทางอื่น และมีความเป็นธรรมชาติที่ทำให้ผู้อ่านภาษาฉบับแปลได้รู้สึกเหมือนกำลังอ่านสารที่เขียนขึ้นในภาษาฉบับแปลตั้งแต่ต้น ไม่ทำให้รู้สึกเหมือนกับกำลังอ่านสารที่ได้รับ การแปลมาจากภาษาอื่นนั่นเอง

การแปลเอกสารทางวิชาการ

ลักษณะสำคัญของเอกสารทางวิชาการคือ การนำเสนอข้อเท็จจริงที่ชัดเจน ซึ่งอาจจะอยู่ในรูปแบบของตำราวิชาการ งานวิจัย หนังสือ ตลอดจนรายงานการประชุมทางวิชาการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้อ่านได้ทราบข้อเท็จจริง ข้อมูลต่าง ๆ ไปใช้ประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม ดังนั้นการแปลเอกสารทางวิชาการจึงเป็นการแปลที่ต้องคำนึงถึงการใช้ถ้อยคำที่มีความชัดเจน สอดคล้องกับความหมายตามต้นฉบับ ตลอดจนมีระดับภาษาที่เป็นทางการ มีการเลือกใช้คำที่มีความเป็นธรรมชาติ โดยที่ทิพา เทพอัครพงศ์ (2547) และสุพรรณิ ปิ่นมณี (2554) ได้กล่าวถึงแนวทางการแปลเอกสารทางวิชาการไว้ว่า 1) ต้องมีความกระชับ ไม่ใช้คำที่ไม่จำเป็น 2) ใช้ภาษาที่เรียบง่าย ไม่มีลักษณะของโวหาร และ 3) มีความเทียบเคียงกับต้นฉบับโดยสามารถใช้ศัพท์เทคนิค หรือคำศัพท์เฉพาะได้ตามความจำเป็น เพื่อให้การสื่อสารเป็นไปโดยชัดเจน

บทบาทของการแปลในประเทศไทย

นับแต่อดีตกาล การแปลได้ทำหน้าที่รับใช้ชาวไทยในรูปแบบของการแปลเพื่อการสื่อสาร การเจรจาเพื่อธุรกิจ การสร้างสัมพันธ์ทางการทูต แลกเปลี่ยนองค์ความรู้ระหว่างไทยและต่างประเทศ จวบจนปัจจุบันมีการแปลในประเทศไทยทั้งในรูปแบบของการแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยและการแปลจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ ในหลายรูปแบบ เช่น การแปลเพื่อธุรกิจการค้า การแปลทางกฎหมาย การแปลทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การแปลทางการแพทย์ การแปลวรรณกรรม และอื่น ๆ อีกมากมาย ซึ่งการแปลแต่ละแบบจะมีวิธีการแปลในรูปแบบที่แตกต่างกันเพื่อให้สอดคล้อง

กับเนื้อหา วัตถุประสงค์ของผู้เขียน รวมถึงการนำไปใช้ ซึ่งฉัตรพร เพ็ชรวัฒนา (2562) ได้กล่าวถึง บทบาทที่สำคัญประการหนึ่งของการแปลว่า เป็นการถ่ายทอดข้อมูล ความรู้และความคิดต่าง ๆ ในรูปแบบของการปรับภาพความคิดเป็นตัวอักษรแล้วจึงเผยแพร่ออกไปในปัจจุบันได้มีการกำหนดให้มีการแปลบทความย่อ บทความ งานเขียนทางวิชาการ ตลอดจนงานวิจัยเป็นภาษาอังกฤษเพื่อการนำเสนอ หรือเผยแพร่องค์ความรู้ในวารสารทางวิชาการหรือเวทีการนำเสนอผลงานทางวิชาการทั้งในระดับชาติ และนานาชาติ ซึ่งบ่อยครั้งที่พบว่า ความแตกต่างระหว่างภาษาอังกฤษทั้งในระดับคำหรือโครงสร้าง ภาษา ส่งผลให้บทแปลภาษาอังกฤษสำหรับงานเขียนภาษาไทยมีความผิดพลาด ผิดเพี้ยนไปจากต้นฉบับ ที่ผู้เขียนต้องการสื่อ ส่งผลให้เกิดความเข้าใจสำหรับผู้อ่านในภาษาอังกฤษที่ผิดไปจากเดิม

ปัญหาและข้อผิดพลาดในการแปล

ข้อผิดพลาดในการแปล หมายถึง การแปลที่ทำให้ถ้อยคำบางคำหรือเนื้อหาทั้งหมด คลาดเคลื่อน แตกต่างไปจากต้นฉบับ ทั้งที่อาจจะเกิดจากความตั้งใจของผู้แปลเองที่ต้องการหลีกเลี่ยง การกล่าวถึงตัวเนื้อหาตามความเป็นจริงหรือเกิดจากความผิดพลาดโดยไม่ได้ตั้งใจ ก่อให้เกิดปัญหาในการสื่อสารด้วยการแปลได้ ซึ่งดวงตา สุกผล (2541) ได้กล่าวถึงปัญหาในการแปลไว้ใน 3 ประเด็น อันประกอบด้วย ปัญหาการแปลในระดับวัฒนธรรม ปัญหาการแปลโครงสร้างของภาษา และปัญหาการแปลในระดับความหมายของคำ ซึ่งเป็นความเห็นในที่สอดคล้องกับแนวคิดปัญหาในการแปลของ วรณารถ วิมลเฉลา (2543) ที่กล่าวว่าข้อผิดพลาดทางการแปลนั้นเป็นความผิดพลาดที่เกิดจากอิทธิพล ในภาษาไทย อันได้แก่ ด้านไวยากรณ์และตัวสะกดซึ่งความผิดพลาดนี้เกิดจากการที่คนไทยที่เรียน ภาษาอังกฤษในประเทศไทยคิดเป็นภาษาไทยก่อนแล้วจึงถ่ายทอดบทแปลเป็น ภาษาอังกฤษนอกจากนี้ Hatim และ Mason (1990) ได้กล่าวถึงถึงปัญหาของผู้แปลที่มีผลต่อการแปลที่มีข้อบกพร่องไว้ว่า เกิดจากการขาดความเข้าใจในภาษาต้นฉบับตั้งแต่ระดับของไวยากรณ์และหน่วยคำ (grammar and lexis) การขาดความเข้าใจในการถ่ายทอดความหมายทั้งความหมายระดับคำ ความหมายเชิงไวยากรณ์ และความหมายแฝง รวมถึงการขาดความเข้าใจในการประเมินภาษาฉบับแปล ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด ของพัชรี โกศาสมุทร (2549) ที่กล่าวถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในการแปลว่า ปัญหาด้านภาษาของผู้แปล ไม่ว่าจะเป็นภาษาต้นฉบับหรือภาษาที่จะใช้แปล สามารถเกิดขึ้นได้ตั้งแต่ระดับคำ ระดับข้อความ และระดับที่ใหญ่กว่านั้น ดังนั้น ผู้แปลต้องรู้ทั้งภาษาเป็นอย่างดี โดยที่วรรณา แสงอร่ามเรือง (2542) ได้สรุปข้อผิดพลาดของการแปลไว้ว่ามีอยู่ในทั้งในรูปแบบของการใช้คำหรือสำนวนไม่เหมาะสมกับ บริบทหรือวัฒนธรรมในภาษาเป้าหมาย และด้านตัวบทที่เกิดจากการใช้ลีลาการเขียนที่ไม่เหมาะสม ซึ่ง สุพรรณิ ปิ่นมณี (2554) ได้สรุปไว้ว่า ปัญหาในการแปลเป็นปัญหาเรื่องของการทำความเข้าใจ ต้นฉบับทั้งในแง่ของไวยากรณ์ การใช้คำ การหาความหมาย ความรอบรู้ของผู้แปล ปัญหาการถ่ายทอด ความหมายเป็นอีกภาษาหนึ่ง การเลือกใช้คำ ไวยากรณ์ ระดับภาษา เพื่อแสดงความหมายทั้งโดย ทางตรงและโดยนัย รวมถึงปัญหาการประเมินความถูกต้องเหมาะสมของภาษาแปล

ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่า ปัญหาและข้อผิดพลาดในการแปล สามารถเกิดได้จากการขาดความรู้ความเข้าใจในภาษาต้นฉบับ การขาดความรู้และทักษะในการถ่ายทอดสารต้นฉบับเป็นภาษาฉบับแปลให้ถูกต้องและเป็นธรรมชาติ การยึดติดกับภาษาต้นฉบับจนมากเกินไป การขาดความรู้ด้านวัฒนธรรมที่แตกต่างกันระหว่างภาษาทั้งสอง โดยที่ลักษณะของข้อผิดพลาดในการแปลที่พบบ่อยคือ การใช้คำผิดทั้งในระดับคำและโครงสร้างประโยค การไม่สามารถถ่ายทอดอารมณ์และสารที่แฝงอยู่ในต้นฉบับได้อย่างครบถ้วน ตลอดจนการถ่ายทอดภาษาฉบับแปลขัดต่อบริบทและวัฒนธรรมการสื่อสารในภาษาฉบับแปล

ลักษณะข้อผิดพลาดในการแปลเอกสารวิชาการจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย

บทความนี้จะนำเสนอข้อผิดพลาดในการแปลเอกสารวิชาการจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย ใน 2 ประเด็น อันประกอบด้วย ข้อผิดพลาดอันเกิดจากการเลือกใช้คำที่ไม่ถูกต้อง และข้อผิดพลาดอันเกิดจากการขาดความรู้ในระดับโครงสร้างประโยคโดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การแปลผิดอันสืบเนื่องจากการเลือกใช้คำไม่ถูกต้อง

คำศัพท์หลายคำในภาษาอังกฤษจะมีความคล้ายคลึงกันทั้งในรูปของคำและความหมาย ส่งผลให้มักจะเป็นข้อผิดพลาดในการแปล หากผู้แปลไม่ได้ใช้ความระมัดระวังและศึกษาถึงการใช้คำดังกล่าวมาอย่างดีพอ ตัวอย่างต่อไปนี้จะเป็นการยกตัวอย่างคำศัพท์ที่มักจะเป็นปัญหาในการเลือกใช้ในการแปลข้อความจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย เช่น

1.1 Affect และ Effect

คำว่า Affect และ Effect เป็นคำที่มักจะถูกใช้อย่างไม่ถูกต้องในกระบวนการแปลข้อความจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ เนื่องจากรูปคำที่มีความแตกต่างเพียงเล็กน้อย และมีความหมายที่ใกล้เคียงกัน ดังเช่น การแปลประโยคจากภาษาไทยว่า “การแพร่ระบาดของไข้หวัดโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ส่งผลให้ประชากรในวัยทำงานในพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่มีรายได้ที่ลดลง” แปลเป็นภาษาอังกฤษว่า “The outbreak of the new corona virus has **effected** the working-age population in PhraNakhon Si Ayutthaya province to have lower incomes.”

บ่อยครั้งที่มีผู้แปลคำว่า “ส่งผลกระทบ” ว่า “effect” โดยในความเป็นจริงแล้วคำว่า “ส่งผลกระทบ” เป็นคำกริยาที่ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า “affect” ที่มีความหมายตามพจนานุกรม Oxford Advance Learner Dictionary (2004) ว่า “to have an influence on somebody/something” หรือ “มีอิทธิพลต่อบางคน/บางสิ่ง” ซึ่งมีลักษณะเป็นคำกริยาในขณะที่คำว่า “effect” ที่มีความหมายตามพจนานุกรม Oxford Advance Learner Dictionary ว่า “a change that somebody/something causes in somebody/something else; a result” ซึ่งถอดความเป็นภาษาไทยได้ว่า “การเปลี่ยนแปลงที่บางคน/บางสิ่งกระทำต่อบางคน/บางสิ่ง” ซึ่งจะตรงกับคำว่า “ผลกระทบ” ดังนั้น บทแปลภาษาอังกฤษที่ถูกต้องสำหรับประโยคนี้ ควรจะเป็น...

บทแปลภาษาอังกฤษที่ถูกต้อง “The outbreak of the new corona virus has *affected* the working-age population in PhraNakhon Si Ayutthaya province to have lower incomes.”

1.2. Alternatively และ Alternately

คำว่า *alternatively* มีความหมายว่า “เป็นทางเลือก” ในขณะที่คำว่า *alternately* มีความหมายว่า “ผลัดเปลี่ยน สลับ” และเนื่องจากคำนี้มีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน จึงเป็นอีกคำที่นำมาใช้อย่างไม่ถูกต้อง ในการแปลข้อความจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ต้นฉบับภาษาไทย คณะผู้วิจัยได้ผลัดเปลี่ยนลงสำรวจพื้นที่ศึกษา

บทแปลภาษาอังกฤษที่ไม่ถูกต้อง Researchers *alternatively* explored the study area.

หากยึดตามบทแปลในภาษาอังกฤษแล้ว จะสื่อความหมายได้ว่า คณะผู้วิจัยได้ลงสำรวจพื้นที่ศึกษาในฐานะที่เป็นทางเลือก ซึ่งไม่ตรงกับความหมายตามต้นฉบับภาษาไทย ดังนั้น ประโยคฉบับแปลภาษาอังกฤษที่ถูกต้อง ควรจะเป็นดังต่อไปนี้

บทแปลภาษาอังกฤษที่ถูกต้อง Researchers *alternately* explored the study area.

1.3 Ensure และ Insure

ลักษณะที่ใกล้เคียงกันอย่างยิ่งของคำว่า *Ensure* และ *Insure* ตลอดจนความหมายร่วมของการ “ให้การยืนยัน หรือ ทำให้แน่ใจ” ที่ทั้งสองคำนี้มีร่วมกัน ส่งผลให้มีการใช้สองคำนี้อย่างไม่ถูกต้องในการแปลจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ โดยแท้จริงแล้ว คำว่า *ensure* มีความหมายถึง การให้ความมั่นใจ การให้การยืนยัน ในขณะที่คำว่า *insure* มีความหมายเจาะจงไปในเรื่องของ การประกันภัย ไม่ว่าจะเป็นการประกันชีวิต หรือวินาศภัยต่าง ๆ

ทั้งนี้ ตัวอย่างการใช้คำทั้งสองอย่างไม่ถูกต้องในการแปลข้อความจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยสามารถเป็นไปดังต่อไปนี้

ต้นฉบับภาษาไทย จำเป็นที่จะต้องมีการศึกษาเพิ่มเติมเพื่อรับรองได้ว่าผู้เรียนมีพัฒนาการที่ดีขึ้นภายหลังการจัดการเรียนการสอนผ่านโปรแกรมศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง

บทแปลภาษาอังกฤษที่ไม่ถูกต้อง Further studies are required to *insure* learners' better progress after teaching and learning through self-study programs.

ซึ่งในฉบับแปลข้างต้นนี้ จะมีความหมายว่า จำเป็นที่จะต้องมีการศึกษาเพิ่มเติมเพื่อรับประกัน(ภัย) ได้ว่าผู้เรียนมีพัฒนาการที่ดีขึ้นภายหลังการจัดการเรียนการสอนผ่านโปรแกรมศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งไม่ตรงกับความหมายในต้นฉบับ ดังนั้น ที่ถูกต้องแล้ว จะต้องเป็นดังต่อไปนี้

บทแปลภาษาอังกฤษที่ถูกต้อง Further studies are required to *ensure* learners' better progress after teaching and learning through self-study programs.

1.4. Personal และ Personnel

คำว่า Personal มีความหมายถึง *your own; not belonging to or connected with anyone else* หรือ *ส่วนตัว ไม่เป็นของหรือข้องเกี่ยวกับใครอื่น* และ Personnel มีความหมายว่า *the people who work for an organization or one of the armed forces* หรือ *ผู้ที่ทำงานให้กับองค์กรหรือหน่วยงานทหาร หรือบุคลากร* (Oxford Advance Learner Dictionary, 2004) ซึ่งเนื่องจากสองคำนี้มีลักษณะที่คล้ายกัน จึงมักมีผู้นำมาใช้อย่างไม่ถูกต้องในการแปล ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ต้นฉบับภาษาไทย งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมทัศนคติของบุคลากรในหน่วยงานภาครัฐที่มีต่อนโยบายการรักษาสิ่งแวดล้อมในสถานที่ทำงาน

บทแปลภาษาอังกฤษที่ไม่ถูกต้อง *This research aimed to collect the attitude of government **personal** towards environmental protection policy in the workplace.*

ในต้นฉบับภาษานั้น ใจความสำคัญที่ผู้เขียนต้องการที่จะสื่อคือ *ทัศนคติของบุคลากร* และเมื่อได้มีการแปลคำว่าบุคลากรด้วยคำว่า *personal* ซึ่งแปลว่า *ความเป็นส่วนตัว* จึงถือได้ว่าเป็นการแปลที่มีข้อผิดพลาด ที่ถูกต้องควรจะแปลประโยคภาษาไทยนี้ว่า

บทแปลภาษาอังกฤษที่ถูกต้อง *This research aimed to collect the attitude of government **personnel** towards environmental protection policy in the workplace.*

ซึ่งนอกจากความผิดพลาดในการแปลในระดับคำอันสืบเนื่องมาจากลักษณะที่ใกล้เคียงของตัวคำศัพท์เองแล้ว ยังมีกรณีที่ข้อผิดพลาดของการแปลในระดับคำเกิดจากความหมายแฝงในเชิงลึกของแต่ละคนนั้นมีความใกล้เคียงกัน จนนำไปสู่ความสับสนในการแปลได้ ดังต่อไปนี้

1.5. Aware และ Know

ทั้งสองคำนี้มีความหมายร่วมกันในแง่ของการรู้ การรับรู้ แต่เมื่อพิจารณาโดยละเอียดแล้วจะพบว่า Aware มีความหมายว่า *knowing or realizing something* หรือ *การตระหนักถึงบางสิ่งบางอย่างที่เคยรู้อยู่แล้ว* ในขณะที่ Know จะมีความหมายว่า *to have information in your mind as a result of experience or because you have learned or been told it.* หรือ *การรับรู้อันเกิดจากประสบการณ์ การเรียนรู้หรือบอกเล่า* (Oxford Advance Learner Dictionary, 2004) ซึ่งความแตกต่างเพียงเล็กน้อยของความหมายของทั้งสองคำนี้ สามารถนำไปสู่ข้อบกพร่องในการแปลข้อความจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษได้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ต้นฉบับภาษาไทย ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ประชากรในท้องถิ่นรู้ถึงแนวคิดของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจากการฝึกอบรมของคณะผู้วิจัย

บทแปลภาษาอังกฤษที่ไม่ถูกต้อง *The results of the research indicated that the locals **were aware of** the concept of cultural tourism through the training of the researchers.*

หากยึดตามความหมายที่ปรากฏในฉบับแปลภาษาอังกฤษที่บกพร่องแล้ว เนื้อความจากกลายเป็นว่า *ประชากรในท้องถิ่นได้ตระหนักถึงแนวคิดของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจากการฝึกอบรมของคณะผู้วิจัย* ซึ่งสามารถตีความได้ลึกลงไปว่า *ผู้คนที่ท้องถิ่นมีความรู้เกี่ยวกับแนวคิดของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอยู่ก่อนแล้ว ก่อนที่จะได้รับการฝึกอบรมจากคณะผู้วิจัย* ซึ่งเป็นความหมายที่ไม่ตรงกับที่ผู้เขียนภาษาต้นฉบับต้องการที่จะสื่อว่า *เพราะการฝึกอบรมของคณะผู้วิจัย ประชากรในท้องถิ่นจึงมีความรู้เกี่ยวกับแนวคิดของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม* สำหรับคำแปลที่ถูกต้องและเหมาะสมสำหรับคำว่า *รู้* ที่หมายถึง *การรับทราบ การมีข้อมูลอันเกิดจากประสบการณ์ การเรียนรู้หรือบอกเล่า* ตามบริบทนี้คือ คำว่า *know* ดังนั้น บทแปลภาษาอังกฤษที่ถูกต้องสำหรับข้อความภาษาไทยนี้ควรจะเป็น

บทแปลภาษาอังกฤษที่ถูกต้อง *The results of the research indicated that the locals **knew** the concept of cultural tourism through the training of the researchers.*

1.6 Measurement และ Evaluation และ Assessment

สำหรับงานวิชาการที่มีความเกี่ยวข้องกับการวิจัยแล้ว ส่วนมากแล้วจะต้องมีการกล่าวถึงการวัดผล หรือการประเมินค่า ซึ่งคำศัพท์ภาษาอังกฤษที่นิยมนำมาใช้สำหรับการแปลคำว่า *การวัดผล* มีอยู่ด้วยกัน 3 คำ นั่นคือ คำว่า *Measurement Evaluation* และ *Assessment* ซึ่งบ่อยครั้งที่พบว่ามีการใช้ทั้งสามคำอย่างไม่ถูกต้องในการแปลคำว่า *การวัดผลและการประเมินผล* จากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ ทั้งนี้ คำว่า *Measurement Evaluation* และ *Assessment* จะมีความแตกต่างกันเล็กน้อย ดังต่อไปนี้ (Longman Dictionary of Contemporary English, 2005)

Measurement มีความหมายว่า *a value, discovered by measuring, that correspond to the size, shape, quality, etc. of something* ในขณะที่ *Evaluation* มีความหมายว่า *the process of judging or calculating the quality, importance, amount, or value of something* และ *Assessment* มีความหมายว่า *the act of judging or deciding the amount, value, quality, or importance of something, or the judgment or decision that is made.* จากคำจำกัดความในข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า *Measurement* เป็น *กระบวนการวัดค่าในเชิงตัวเลข ปริมาณ ขนาด ของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง* *Evaluation* เป็น *กระบวนการตัดสินหรือคำนวณปริมาณ ความสำคัญ จำนวนหรือคุณค่าของบางสิ่งว่า ดี ไม่ดี อย่างไร* และ *Assessment* หมายถึง *การตัดสินที่มีต่อจำนวนคุณค่า ปริมาณหรือความสำคัญของบางสิ่ง*

ในงานวิจัยหลายเรื่อง ได้มีการกล่าวถึงการวัดผลและการประเมินผล ในลักษณะที่แตกต่างกัน บางงานวิจัยการวัดผลเป็นเรื่องเกี่ยวกับการตอบคำถามในเชิงตัวเลขซึ่งต้องอาศัยการวัดจากการใช้เครื่องมือหรือสูตรคำนวณต่าง ๆ การวัดผลในกรณีนี้ จะตรงกับคำว่า *Measurement* ในขณะที่การประเมินผลในงานวิจัยบางเรื่องเป็นเรื่องเกี่ยวกับการพิจารณาตัดสินคุณภาพตามผลที่เกิดจากการวัดผลเชิงปริมาณว่าเป็นไปตามเกณฑ์หรือไม่ ดีมากน้อยเพียงใด ซึ่งกรณีนี้จะตรงกับคำว่า *Evaluation* และการประเมินผลในลักษณะที่เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศทั้งเชิงปริมาณ

และเชิงบรรยายอย่างเป็นระบบ แล้วนำข้อมูลสารสนเทศที่รวบรวมได้มาเรียบเรียงให้เห็นคุณลักษณะที่แท้จริงทั้งจุดเด่นที่ควรพัฒนา และจุดด้อยที่ควรปรับปรุงแก้ไข กรณีนี้จะตรงกับคำว่า *Assessment* ทั้งนี้ คำว่า *Evaluation* หรือ *Assessment* อาจจะใช้แทนกันได้ ในกรณีที่เป็นการแปลสำหรับการประเมินผล และใช้คำว่า *Measurement* สำหรับการแปลคำว่า การวัดผล อย่างไรก็ตาม บ่อยครั้งที่พบว่า มีการแปลอย่างไม่ถูกต้องสำหรับการแปลคำว่า วัดผล หรือ ประเมินผล ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ต้นฉบับภาษาไทย วัดอุปสรรคของงานวิจัยชิ้นนี้คือ การศึกษาประสิทธิภาพของการวัดผล โดยใช้อุปกรณ์ช่วยวัดแบบสามทิศทาง

บทแปลภาษาอังกฤษที่ไม่ถูกต้อง *The objective of this research to study evaluation efficiency by using three-way measuring aid tool.*

การวัดผลในบริบทนี้ หมายถึงการหาข้อมูลเชิงตัวเลข อาจจะเป็นในรูปแบบของปริมาณ ปริมาตร หรือ อื่น ๆ ซึ่งจะตรงกับคำว่า *Measurement* ตามคำอธิบายในข้างต้น แทนที่จะเป็นคำว่า *Evaluation* ตามที่ปรากฏในตัวอย่างการแปลที่ไม่ถูกต้อง ซึ่งหมายความว่า การประเมินผลเพื่อให้ได้มาถึงข้อมูลเชิงคุณภาพ ตามเกณฑ์วัด มากกว่า ดังนั้น บทแปลที่ถูกต้องควรจะเป็นดังต่อไปนี้

บทแปลภาษาอังกฤษที่ถูกต้อง *The objective of this research is to study measurement efficiency by using three-way measuring aid tool.*

2. การแปลผิดสืบเนื่องมาจากการใช้โครงสร้างประโยคที่ไม่ถูกต้อง

สาเหตุอีกประการหนึ่งที่น่าไปสู่การแปลที่ไม่ถูกต้อง คลาดเคลื่อนไปจากต้นฉบับจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษคือการใช้โครงสร้างประโยคที่ไม่ถูกต้อง ซึ่งมีหลายโครงสร้างในประโยคภาษาอังกฤษที่มีความหมายแตกต่างออกไปตามลักษณะที่ปรากฏ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

2.1 Compare to และ Compare with

ทั้งสองวลีนี้มีความหมายร่วมกันในลักษณะของการเปรียบเทียบ หากแต่มีความแตกต่างเล็กน้อยในแง่ที่ว่า *Compare to* การเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งว่าเป็นเสมือนอีกสิ่งหนึ่งในขณะที่ *compare with* มีความหมายถึง การเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งกับอีกสิ่งหนึ่ง ว่ามีความคล้ายหรือแตกต่างกันอย่างไร วลีทั้งสองนี้เป็นอีกลีหนึ่งที่มีการนำไปใช้อย่างไม่ถูกต้องในการแปลข้อความจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ต้นฉบับภาษาไทย เมื่อเปรียบเทียบกับงานวิจัยก่อนหน้านี้ที่จัดทำขึ้นในปี พ.ศ. 2562 พบว่า จำนวนเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดในจังหวัดนครสวรรค์มีจำนวนลดน้อยลงคิดเป็นร้อยละ 30

บทแปลภาษาอังกฤษที่ไม่ถูกต้อง *Compared to previous research conducted in 2019, the number of corn farmers in NakhonSawan province has decreased, accounting for 30 percent.*

หากยึดความตามบทแปลภาษาอังกฤษในข้างต้นแล้ว จะมีความหมายว่า (เมื่อ) เปรียบเสมือนกับงานวิจัยก่อนหน้านี้ที่ได้จัดทำขึ้นในปี พ.ศ. 2562 พบว่า จำนวนเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพด

ในจังหวัดนครสวรรค์มีจำนวนลดน้อยลงคิดเป็นร้อยละ 30 ซึ่งไม่ตรงกับความหมายในต้นฉบับที่ต้องการสื่อถึงการลดลงของจำนวนผู้ปลูกข้าวโพดในจังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งที่ถูกต้องแล้ว ควรจะใช้โครงสร้างประโยค *compare with* ดังต่อไปนี้

บทแปลภาษาอังกฤษที่ถูกต้อง *Compared with previous research conducted in 2019, the number of corn farmers in NakhonSawan province has decreased, accounting for 30 percent.*

2.2 Increase to และ increase by

ในการพูดถึงการเพิ่มขึ้นของตัวเลข สถิติหรือปริมาณ เป็นอีกหนึ่งเนื้อหาที่มักจะปรากฏในเอกสารทางวิชาการ และเป็นอีกหนึ่งจุดที่มักจะมีการแปลผิด เนื่องจากโครงสร้างประโยคที่มีความซับซ้อน โดยที่ *Increase to* มีความหมายถึงการเพิ่มไปสู่จำนวนหนึ่งและหยุดที่จำนวนนั้น (ตามตัวเลขหลัง *to*) เช่น *Dave takes my orange, and increases to five.* เดฟหยิบส้มของฉันไปผลหนึ่งและหยิบเพิ่มจนมี 5 ผล ในขณะที่ *Increase by* มีความหมายถึง การเพิ่มจำนวนขึ้นอีกจำนวนหนึ่ง (ตามตัวเลขหลัง *by*) เช่น *Dave takes my orange, and increases by five.* เดฟหยิบส้มของฉันไปผลหนึ่งและหยิบเพิ่มไปอีก 5 ผล (รวมเป็นทั้ง 6 ผล) ซึ่งบ่อยครั้งที่โครงสร้างเหล่านี้ก่อให้เกิดความสับสนในการแปลข้อความจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษดังต่อไปนี้

ต้นฉบับภาษาไทย ตัวเลขเหล่านี้ชี้ให้เห็นว่ายอดขายโทรศัพท์มือถือได้เพิ่มขึ้นในอัตรา 7% อันเป็นผลมาจากการบริหารจัดการด้านการส่งเสริมการขายที่ดี

บทแปลภาษาอังกฤษที่ไม่ถูกต้อง *These figures indicate that mobile phone sales have increased to 7% as a result of good promotion management.*

ดังนั้น บทแปลนี้จึงสามารถแปลใหม่ให้ถูกต้อง ตรงตามต้นฉบับได้ว่า

บทแปลภาษาอังกฤษที่ถูกต้อง *These figures indicate that mobile phone sales have increased by 7% as a result of good promotion management.*

2.3 Concern with และ Concern about

คำศัพท์อีกคำที่โครงสร้างประโยคมักจะเป็นปัญหาในการใช้ ซึ่งมีผลต่อความถูกต้องของความหมาย นั่นคือคำว่า *concern* คำศัพท์คำนี้ เมื่อใช้ร่วมกับ preposition หรือคำบุพบทที่แตกต่างกัน จะมีความหมายที่ไม่เหมือนกันหากเป็นโครงสร้างประโยค *verb to be + concern with* จะมีความหมายว่า *เกี่ยวข้องกับ* เช่น *This article is concerned with the mental health of retired people.* บทความนี้เกี่ยวข้องกับสุขภาพจิตของผู้คนวัยเกษียณ ในขณะที่โครงสร้างประโยค *verb to be + concerned about* จะมีความหมายว่า *worried about something* หรือ มีความเป็นห่วง กังวลเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เช่น *People in the study area are concerned about the flood in farming area.* ผู้คนในพื้นที่ศึกษามีความกังวลเกี่ยวกับปัญหาน้ำท่วมในพื้นที่เกษตรกรรม

ด้วยเหตุจากรูปคำเดียวกันแต่ความหมายแตกต่างกันไปตามโครงสร้าง ทำให้บ่อยครั้งที่คำ ๆ นี้ก่อให้เกิดความสับสนในการนำไปใช้ในการแปลจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ ดังกรณีต่อไปนี้

ต้นฉบับภาษาไทย ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมข้อมูลผ่านทางการสัมภาษณ์เชิงลึกกับเกษตรกรผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับวิถีเศรษฐกิจพอเพียง

บทแปลภาษาอังกฤษที่ไม่ถูกต้อง *The researcher collected the data through in-depth interviews with the farmers who are concerned about sufficiency economy.*

หากยึดความหมายตามบทแปลภาษาอังกฤษในข้างต้น จะมีความหมายว่า ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมข้อมูลผ่านทางการสัมภาษณ์เชิงลึกกับเกษตรกรผู้ที่มีความกังวลเกี่ยวกับวิถีเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งคลาดเคลื่อนไปจากสารที่ผู้แปลต้องการสื่อ ดังนั้น ควรจะแปลใหม่ว่า

บทแปลภาษาอังกฤษที่ถูกต้อง *The researcher collected the data through in-depth interviews with the farmers who are concerning with sufficiency economy.*

สรุป

การแปลเป็นกลไกที่สำคัญในการทำหน้าที่ในการสื่อสาร ถ่ายทอด แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นระหว่างบุคคลต่างชาติต่างภาษามาตั้งแต่อดีตกาล แม้ในปัจจุบัน การแปลยังคงมีความสำคัญในฐานะรูปแบบหนึ่งของการสื่อสารทั้งเพื่อการใช้ในชีวิตประจำวัน การสร้างและการถ่ายทอดองค์ความรู้ในด้านการศึกษาและวิชาการ ดังนั้นความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้องในการแปลจึงมีความสำคัญในด้านการถ่ายทอดความรู้ที่เกิดขึ้น ณ ประเทศใดประเทศหนึ่งไปยังประเทศอื่น ๆ หรือเผยแพร่ไปทั่วโลก อย่างไรก็ตาม บ่อยครั้งที่ข้อผิดพลาดในการแปลได้ก่อให้เกิดปัญหาในการสื่อสารและถ่ายทอดความรู้ที่ไม่ตรงกับความประสงค์ของผู้เขียนสารในภาษาต้นฉบับ อันนำไปสู่การล้มเหลวในการสื่อสารหรือความบกพร่องในแง่ของความถูกต้องหรือความครบถ้วนตามต้นฉบับ โดยสาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่น่าไปสู่ข้อผิดพลาดในการแปลคือการปราศจากความรู้ความเข้าใจในคำและรูปแบบประโยคเพื่อการสื่อสารในภาษาปลายทาง ดังนั้น การศึกษาถึงข้อผิดพลาดในการใช้คำและรูปแบบประโยคที่พบบ่อยในการแปลเอกสารทางวิชาการจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษสามารถใช้เป็นแนวทางในการป้องกันไม่ให้เกิดการแปลผิดโดยการใช้คำและโครงสร้างประโยคที่ไม่ถูกต้อง อันจะส่งผลต่อความถูกต้องและก่อให้เกิดความคลาดเคลื่อนในสารที่ต้นฉบับในภาษาไทยต้องการสื่อในรูปของภาษาอังกฤษ ซึ่งผู้แปลควรที่จะได้ศึกษาถึงความหมายของคำศัพท์และรูปประโยคภาษาอังกฤษและรูปแบบการใช้ที่ถูกต้องโดยการอ้างอิงจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เช่นพจนานุกรมหรือฐานข้อมูลทางวิชาการในศาสตร์ที่เกี่ยวข้องที่มีความน่าเชื่อถือจากหลาย ๆ แห่ง เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการสื่อสารด้วยการแปลจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษได้อย่างสูงสุด อันจะนำไปสู่การแปลเอกสารทางวิชาการที่มีความถูกต้อง ชัดเจน สอดคล้องกับเนื้อความตามต้นฉบับและมีความเป็นธรรมชาติในแง่ของการใช้ภาษา ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นในประเทศไปสู่ระดับนานาชาติต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่มีความประสงค์ในการแปลเอกสารทางวิชาการจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษให้มีความถูกต้อง ชัดเจน และมีระดับภาษาที่เป็นทางการเหมาะสมแล้ว ควรจะศึกษาได้

จากวารสารทางวิชาการต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการเลือกรูปแบบภาษาให้มีความเป็นวิชาการ ศึกษาความหมายของคำและรูปประโยคให้ถูกต้องจากพจนานุกรมทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษจากแหล่งข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือ และควรได้รับการตรวจทานความถูกต้องและเป็นธรรมชาติของภาษาฉบับแปลด้วยการตรวจสอบจากเจ้าของภาษาหรือผู้เชี่ยวชาญในการแปลเอกสารทางวิชาการก่อนการนำเสนอหรือเผยแพร่ทุกครั้ง

เอกสารอ้างอิง

- กังสดาล ญาณจันทร์, และศีตกาล ศรีฉัตร. (2560). การแปลคำสรรพนามต่างบริบทในเรื่องสั้น. *วารสารวิชาการ มทร. สุวรรณภูมิ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*, 2(2), 169-178.
- จักกเมธ พวงทอง. (2560). *สนุกกับการแปล*. กรุงเทพมหานคร: แดเน็กซ์อินเตอร์คอร์ปอเรชั่น.
- ชนันกร เพ็ชรวัฒนา. (2562). *วารสารการแปลและการล่าม*. กรุงเทพมหานคร: สมาคมนักแปลและล่ามแห่งประเทศไทย.
- ดวงตา สุพล. (2541). *กลวิธีและทฤษฎีการแปล*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิพา เทพอัศวพงศ์. (2547). *การแปลเบื้องต้น*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรศิริ อุปคำ. (2557). การใช้วิธีสอนตามทฤษฎีคอนสตรัคชันนิสซึมเพื่อส่งเสริมความสามารถทางการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาการท่องเที่ยว. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา*, 2(2), 83-93.
- พัชรี โกศาสมฤทธิ. (2555). *การแปลสิ่งทดแทนทางวัฒนธรรมจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย*. ใน รายงานการวิจัย. กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- วรณารถ วิมลเฉลา. (2543). *คู่มือสอนแปล*. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สัจฉริย สายบัว. (2538). *หลักการแปล*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สิทธา พินิจภูวดล. (2543). *คู่มือนักแปลอาชีพ*. กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คส์.
- สุพรรณิ ปันมณี. (2554). *การแปลขั้นสูง*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2555). *แปลผิด แปลถูก*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัจฉรา ไส่ศัตรูไกล. (2548). *หลักการและวิธีการแปล*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- _____. (2555). *จุดมุ่งหมาย หลักการและวิธีการแปล*. ใน เอกสารประกอบการสอน รายวิชา EN 322. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- Cambridge University. (2013). *Cambridge Advance Learner's Dictionary*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Hatim, B. and I. Mason. (1990). *Discourse and the Translator*. New York: Longman Inc.
- L. Larson, Mildred. (1984). *Translation: A Guide to Cross-Language Equivalence*. (2nd ed). New York: University Press of America.

Longman. (2005). *Longman Dictionary of Contemporary English*. Harlow, Essex: Longman Group.

Newmark, Peter. (1981). *Approaches to Translation*. Great Britain: Prentice Hall International (UK) Ltd.

Oxford University. (2004). *Oxford Advance Learner's Dictionary*. Oxford: Oxford University Press.

คำแนะนำสำหรับผู้เขียน

1. นโยบายการตีพิมพ์ในวารสารศิลปศาสตร์ราชมงคลสุวรรณภูมิ

วารสารศิลปศาสตร์ราชมงคลสุวรรณภูมิ เป็นวารสารวิชาการมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าและเพื่อเผยแพร่บทความวิจัยและบทความวิชาการแก่นักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์ นักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา ในมิติทางด้านศิลปศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ ภาษา ศาสนาและวัฒนธรรม การท่องเที่ยว การโรงแรม และสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ทุกบทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ ได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อย 2 ท่าน เปิดรับบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยรับพิจารณาตีพิมพ์ต้นฉบับของบุคคลทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย กำหนดออกวารสารปีละ 3 ฉบับ (ราย 4 เดือน) ผลงานที่ส่งมาจะต้องไม่เคยเสนอหรือกำลังเสนอตีพิมพ์ในวารสารวิชาการใดมาก่อน

2. ประเภทของผลงานที่ตีพิมพ์ในวารสารศิลปศาสตร์ราชมงคลสุวรรณภูมิ

1) บทความพิเศษ (Special Articles) บทความพิเศษทางวิชาการที่นำเสนอองค์ความรู้ทางวิชาการอย่างเข้มข้น และผ่านการอ่านและพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ มีกลุ่มเป้าหมายเป็นนักวิชาการในวงการวิชาการหรือวิชาชีพ

2) บทความวิชาการ (Academic Article) เป็นบทความที่เขียนขึ้นในลักษณะวิเคราะห์วิจารณ์ หรือเสนอแนวคิดใหม่ จากพื้นฐานทางวิชาการที่ได้เรียบเรียงจากผลงานทางวิชาการของตนเอง หรือของผู้อื่น หรือเป็นบทความทางวิชาการที่เขียนขึ้นเพื่อเป็นความรู้ที่มีประโยชน์แก่คนทั่วไป

3) บทความวิจัย (Research Article) เป็นบทความที่มีการค้นคว้าอย่างมีระบบ และมีความมุ่งหมายชัดเจน เพื่อให้ได้ข้อมูลหรือหลักการบางอย่างที่จะนำไปสู่ความก้าวหน้า หรือการนำวิชาการมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ บทความวิจัยมีรูปแบบของการวิจัยตามหลักวิชาการ เช่น มีการตั้งสมมติฐานหรือมีการกำหนดปัญหาที่ชัดเจน สมเหตุสมผล โดยจะต้องระบุวัตถุประสงค์ที่เด่นชัด มีการรวบรวมข้อมูล พิจารณาวิเคราะห์ ตีความ และสรุปผลการวิจัยที่สามารถให้คำตอบหรือบรรลุวัตถุประสงค์

4) บทความปริทรรศน์ (Review Article) เป็นบทความที่รวบรวมความรู้จากตำรา หนังสือ และวารสารใหม่ หรือจากประสบการณ์ของผู้มีพนธ์มาเรียบเรียงขึ้น

5) ปกิณกะ (Miscellany) ได้แก่ บทความทบทวนความรู้ เรื่องแปลย่อความจากวารสารต่างประเทศ การแสดงความคิดเห็น วิจารณ์ แนะนำเครื่องมือใหม่ ตำราหรือหนังสือใหม่ที่น่าสนใจ หรือข่าวการประชุมทั้งระดับชาติและนานาชาติ

3. รูปแบบของการจัดเตรียมต้นฉบับ

1) ต้นฉบับบทความต้องมีความยาว 8-15 หน้ากระดาษ A 4 (รวมเอกสารอ้างอิง) พิมพ์บนกระดาษหน้าเดียว ใช้ตัวอักษรแบบ TH SarabunPSK เท่านั้น ตั้งค่าหน้ากระดาษโดยเว้นขอบบนขอบซ้าย 1.38 นิ้ว (3.51 cm.) และขอบขวา ขอบล่าง 1 นิ้ว (2.54 cm.) กำหนดระยะห่างระหว่างบรรทัด เท่ากับ 1 และเว้นบรรทัดระหว่างแต่ละย่อหน้า การนำเสนอตารางต้องนำเสนอตารางที่มีความคมชัดพร้อมระบุหมายเลขกำกับตารางไว้ด้านบน ส่วนการนำเสนอรูปภาพหรือแผนภาพระบุหมายเลขกำกับไว้ด้านล่าง พิมพ์เป็นตัวหนา เช่น ตารางที่ 1 หรือ Table 1 รูปที่ 1 หรือ Figure 1 และแผนภาพที่ 1 รูปภาพหรือแผนภาพที่นำเสนอต้องมีรายละเอียดของข้อมูลครบถ้วนและเข้าใจได้โดยไม่ต้องจำเป็นต้องกลับไปอ่านที่เนื้อความอีก ลำดับของรูปภาพทุกรูปให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่อยู่ในต้นฉบับ โดยคำอธิบายต้องกระชับและสอดคล้องกับรูปภาพที่นำเสนอ

2) ชื่อเรื่องต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษพิมพ์ไว้หน้าแรกตรงกลางหน้ากระดาษ

3) ชื่อผู้เขียน ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ จัดรูปแบบตามแบบของวารสาร พร้อมระบุหน่วยงานต้นสังกัดของผู้เขียน และ E-mail ที่สามารถติดต่อได้

4) มีบทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ควรอยู่ระหว่าง 250-300 คำ ตอบบทคัดย่อ

5) กำหนดคำสำคัญ (Keywords) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ จำนวน 3-5 คำ

6) การเรียงหัวข้อ หัวข้อใหญ่สุด ให้พิมพ์ชิดขอบด้านซ้าย หัวข้อย่อยเว้นหัวข้อใหญ่ 3-5 ตัวอักษร พิมพ์ตัวที่ 6 และหัวข้อย่อยขนาดเดียวกันต้องพิมพ์ให้ตรงกัน เมื่อขึ้นหัวข้อใหญ่ควรเว้นระยะพิมพ์เพิ่มอีก 0.5 ช่วงบรรทัด

7) การใช้ตัวเลขคำย่อ และวงเล็บ ควรใช้ตัวเลขอารบิกทั้งหมด ใช้คำย่อที่เป็นสากลเท่านั้น (ระบุคำเต็มไว้ในครั้งแรก) การวงเล็บภาษาอังกฤษควรใช้ดังนี้ (Student Centred Learning)

บทความวิจัย ให้เรียงลำดับสาระนี้ ดังนี้

1) **บทคัดย่อ (Abstract)** เสนอวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการวิจัย และผลการวิจัยโดยสรุปมีความกะทัดรัด สั้น กระชับ และครอบคลุม

2) **บทนำ (Introduction)** ระบุความสำคัญของปัญหาการวิจัย กรอบแนวคิด และระบุวัตถุประสงค์การวิจัย

3) **วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methodology)** ระบุแบบแผนการวิจัย การได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง และการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

4) **ผลการวิจัย (Results)** เสนอผลที่พบตามวัตถุประสงค์การวิจัยตามลำดับอย่างชัดเจน ควรเสนอในรูปตารางหรือแผนภูมิ

5) **อภิปรายผล (Discussion)** เสนอเป็นความเรียง ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของผลการวิจัยกับกรอบแนวคิดและงานวิจัยที่ผ่านมา ไม่ควรอภิปรายเป็นข้อ ๆ ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของตัวแปรที่ศึกษาทั้งหมด

6) **องค์ความรู้ใหม่ (Originality and Body of Knowledge)** ระบุข้อค้นพบที่เป็นองค์ความรู้ใหม่ที่เกิดจากผลการวิจัย

7) **ข้อเสนอแนะ (Suggestion)** ระบุข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และประเด็นสำหรับการวิจัยต่อไป

8) **เอกสารอ้างอิง (References)** ต้องเป็นรายการที่มีการอ้างอิงไว้ในเนื้อหาของบทความเท่านั้น

บทความพิเศษ บทความวิชาการ บทความปริทรรศน์ ปกิณกะ บทความวิจารณ์หนังสือ ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

- 1) บทคัดย่อ (Abstract)
- 2) บทนำ (Introduction)
- 3) เนื้อเรื่อง (Content) แสดงสาระสำคัญที่ต้องการนำเสนอตามลำดับ
- 4) สรุป (Conclusion)
- 5) เอกสารอ้างอิง (Reference) การอ้างอิงในเนื้อเรื่องใช้ระบบ APA

ระบบการอ้างอิงและเอกสารอ้างอิงทางวิชาการ

เอกสารที่นำมาอ้างอิงควรได้มาจากแหล่งที่มีการตีพิมพ์ชัดเจน อาจเป็นวารสาร หนังสือ หรือข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต ทั้งนี้ผู้เขียนบทความต้องเป็นผู้รับผิดชอบต่อความถูกต้องของเอกสารอ้างอิงทั้งหมด ก่อนส่งต้นฉบับผู้เขียนบทความควรตรวจสอบถึงความถูกต้องของการอ้างอิงเอกสารเพื่อป้องกันความล่าช้าในการตีพิมพ์บทความ เนื่องจากบทความที่มีการอ้างอิงไม่ถูกต้องจะไม่สามารถส่งต่อเพื่อพิจารณาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จนกว่าการอ้างอิงเอกสารได้รับการแก้ไขให้ถูกต้อง

การอ้างอิงในเนื้อหาบทความ

รูปแบบการอ้างอิงในเนื้อเรื่องและท้ายเล่มใช้วิธีการอ้างอิงระบบนาม-ปี ตามรูปแบบของ American Psychological Association (APA 6th Edition) ให้ใช้ระบบตัวอักษรโดยใช้วงเล็บเปิด-ปิด แล้วระบุชื่อ-นามสกุล ของผู้เขียนและเลขหน้าของเอกสารที่นำมาอ้างอิง กำกับท้ายเนื้อความที่ใช้อ้างอิง เอกสารที่อ้างอิงในบทความจะต้องปรากฏในเอกสารอ้างอิง บทความทุกรายการและเจ้าของบทความต้องรับผิดชอบถึงความถูกต้องของเอกสารที่นำมาอ้างอิงทั้งหมด โดยรูปแบบของการอ้างอิงเอกสาร มีดังนี้

อ้างอิงจากเอกสารภาษาไทย

- 1) พระไตรปิฎกและอรรถกถาให้อ้างชื่อคัมภีร์ เล่มที่ ชื่อ เครื่องหมายทวิภาค (:) และหน้าของเอกสารที่นำมาอ้างอิง เช่น (พระไตรปิฎกภาษาไทย/1516281-282), (พระไตรปิฎก พร้อมอรรถกถาแปล/15/255-319)
- 2) ผู้แต่งหนึ่งรายให้อ้างชื่อผู้แต่งเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (ธนู ทดแทนคุณ, 2562)
- 3) ผู้แต่งสองรายให้อ้างชื่อของผู้แต่งสองรายเครื่องหมายจุลภาค (,) ตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (จิตาภา เร่งมีศรีสุข และชนิดาภา กระแจะจันทร์, 2561) หากมีเอกสารที่นำมาอ้างอิงมากกว่า 1 รายการ ให้ใช้เครื่องหมายอัฒภาค (;) คั่นระหว่างรายการอ้างอิง เช่น (สัมพันธ์ สุกใส, 2560; สมพงษ์ เกษานุช, 2561)
- 4) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 ราย ให้อ้างชื่อของผู้แต่งรายแรกเว้นวรรคหนึ่งครั้งเพิ่มคำว่า และคณะ เช่น (จิตาภา เร่งมีศรีสุข และคณะ, 2558)
- 5) ให้เรียงลำดับการอ้างอิงตามลำดับพยัญชนะตัวแรกของชื่อผู้แต่งเช่นเดียวกับลำดับการอ้างอิงในส่วนเอกสารอ้างอิง

อ้างอิงจากเอกสารภาษาอังกฤษ

- 1) ถ้ามีผู้แต่งหนึ่งราย ให้ขึ้นต้นด้วยชื่อสกุล ตามด้วยตัวอักษรย่อชื่อต้น โดย เว้น 1 ระยะ และ อักษรย่อชื่อกลาง (ถ้ามี) ทั้งนี้การกลับชื่อสกุลให้ใช้ตามความนิยมของคนในชาตินั้น โดยใช้เครื่องหมายจุลภาค คั่นระหว่างชื่อสกุลและอักษรย่อชื่อต้น อักษรย่อชื่อกลาง หากกรณีที่ผู้แต่งมีคำต่อท้าย เช่น Jr. หรือคำอื่น ๆ ให้ใส่คำดังกล่าวต่อท้ายอักษรย่อชื่อต้นหรืออักษรย่อชื่อต้น (ถ้ามี) โดยคั่นด้วยเครื่องหมายจุลภาค และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (Hanegraaff, W., 2003)
- 2) ถ้ามีผู้แต่งสองราย ให้อ้างให้ขึ้นต้นด้วยชื่อสกุล ตามด้วยตัวอักษรย่อชื่อต้น และใช้เครื่องหมาย "&" ระหว่างคนที่ 1 และคนที่ 2 โดยเว้น 1 ระยะ ก่อนและหลัง ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค และปีที่พิมพ์ เช่น (Cadigan, J. & Shupp, R., 2000) และให้ใช้เครื่องหมาย อัฒภาค (;) คั่นกลางระหว่างเอกสารที่นำมาอ้างอิงมากกว่า 1 เอกสาร เช่น (Cadigan, J., 2013; Hanegraaff, W., 2003)
- 3) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 ราย ให้ขึ้นต้นด้วยชื่อสกุล ตามด้วยตัวอักษรย่อชื่อต้น ของผู้แต่งรายแรกตามด้วย et al, และปีที่พิมพ์ (Hanegraaff, W. et al., 2008)
- 4) ให้เรียงลำดับการอ้างอิงชื่อผู้แต่งตามลำดับพยัญชนะภาษาอังกฤษ (A-Z)

หลักเกณฑ์ทั่วไปในการพิมพ์รายการสำนักพิมพ์/โรงพิมพ์

กรณีเป็นสำนักพิมพ์หรือบริษัทให้คงไว้เฉพาะชื่อ ดังตัวอย่าง

- 1) บริษัท เอ็ม อี เค จำกัด ใช้ เอ็ม อี เค

- 2) สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ใช้ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- 3) กรณีที่เป็นโรงพิมพ์ให้ใช้รูปแบบเต็ม เช่น โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เอกสารอ้างอิง

(1) พระไตรปิฎก อรรถกถา

รูปแบบ:

ผู้แต่ง./ (ปีที่พิมพ์)./ ชื่อพระไตรปิฎกอรรถกถา./ สถานที่พิมพ์:/ สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง:

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

(2) หนังสือ

รูปแบบ :

ผู้แต่ง./ (ปีที่พิมพ์)./ ชื่อหนังสือ./ (ครั้งที่พิมพ์)./ สถานที่พิมพ์:/ สำนักพิมพ์ หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

จิตาภา เร่งมีศรีสุข. (2561). ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร:
เอ็น เค การพิมพ์.

(3) บทความในหนังสือ

รูปแบบ :

ผู้แต่ง./ (ปีที่พิมพ์)./ ชื่อบทความ./ ใน ชื่อบรรณาธิการ (บรรณาธิการ)./ ชื่อหนังสือ./ (เลขหน้าที่อ้างอิง)./
สถานที่พิมพ์:/ สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง:

สัมพันธ์ สุโกส. (2561). การพัฒนาทรัพยากรบุคคล. ใน จิตาภา เร่งมีศรีสุข (บรรณาธิการ). การบริหาร
องค์กรสู่ความเป็นเลิศ. (หน้า 112-115). กรุงเทพมหานคร: เอ็น เจ ที ปริ้นติ้ง.

(4) บทความจากวารสาร

รูปแบบ :

ผู้แต่ง./ (ปีที่พิมพ์)./ ชื่อบทความ./ ชื่อวารสาร./ ปีที่/(ฉบับที่)./ เลขหน้าแรกที่ตีพิมพ์-เลขหน้าสุดท้ายที่
ตีพิมพ์.

ตัวอย่าง:

สมพงษ์ เกษานุช. (2560). กระบวนการพัฒนาชุมชนสู่ความยั่งยืนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.
วารสาร มจร. สังคมศาสตร์ปริทรรศน์, 3 (1), 25-31.

(5) บทความในสารานุกรม

รูปแบบ :

ผู้แต่ง./ (ปีที่พิมพ์)./ชื่อบทความ./ใน/ชื่อสารานุกรม./ (เล่มที่อ้าง./หน้า/เลขหน้าที่อ้าง)./สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง:

สนธิ อาจพันธ์. (2537). หม้อคอกควาย. ใน สารานุกรมของใช้พื้นบ้านไทยในอดีต เขตหัวเมืองฝ่ายเหนือ , (เล่ม 2, หน้า 274-275). กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

Sturgeon, T. (1995). Sciencefiction. In *The encyclopaedia America*, (Vol. 24, pp. 390-392). Danbury, CT: GrolierPress.

(6) หนังสือพิมพ์

รูปแบบ :

ผู้แต่ง./ (วันที่ เดือน ปีที่พิมพ์)./ชื่อบทความ./ชื่อหนังสือพิมพ์./,ปีที่ (ฉบับที่)./เลขหน้า.

ตัวอย่าง:

ชญ ทดแทนคุณ. (12 กันยายน 2561). มาตรฐานการเขียนหนังสือราชการ. *มติชน*, น. 15.

(7) รายงานการวิจัย

รูปแบบ :

ชื่อผู้เขียน./ (ปีพิมพ์)./ชื่อเรื่อง./ใน รายงานการวิจัย./สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์หรือหน่วยงาน.

ตัวอย่าง:

สมพงษ์ เกษานุช. (2561). การพัฒนาชุมชนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน. ใน รายงานการวิจัย. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

(8) วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์

รูปแบบ :

ชื่อผู้เขียน. (ปี ที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทหรือปริญญาตรีบัณฑิตหรือปริญญาโทหรือปริญญาตรี)./สถานที่พิมพ์./ชื่อสถาบัน.

ตัวอย่าง:

สมพงษ์ เกษานุช. (2561). กลยุทธ์การบริหารจัดการชุมชนเพื่อหนุนเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

(9) สัมภาษณ์

รูปแบบ :

ชื่อ นามสกุลผู้ที่ได้รับการสัมภาษณ์./ (วัน/เดือน/ปีที่สัมภาษณ์)./ชื่อเรื่องที่สัมภาษณ์./ (ชื่อ/นามสกุล/ผู้สัมภาษณ์).

ตัวอย่าง :

วาสนา มะลินิน. (12 กันยายน 2562). ระบบการพัฒนานักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ ใน มทร.สุวรรณภูมิ
ศูนย์นันทบุรี. (สมพงษ์ เกษานุช ผู้สัมภาษณ์).

(10) สื่อออนไลน์

รูปแบบ :

ผู้แต่ง./ (ปีที่เผยแพร่)./ชื่อบทความ./ สืบค้น/วันที่/เดือน/ปี./ จาก/แหล่งที่มาของข้อมูล (URL).

ตัวอย่าง :

วิทยา พัฒนเมธาดา. (2560). การจัดการเชิงกลยุทธ์ (Strategic Management). สืบค้น 12 กันยายน
2561. จาก <http://www.kansuksa.com/31/>.

หมายเหตุ: / = เว้นวรรค 1 ครั้ง

ตัวอย่างเอกสารอ้างอิง

เอกสารอ้างอิง

กริช แรงสูงเนิน. (2554). การวิเคราะห์ปัจจัยด้วย SPSS และ AMOS เพื่อการวิจัย. กรุงเทพมหานคร:
ซีไอเอ็มเคชั่น.

กัลยา วาณิชย์บัญชา. (2551). การวิเคราะห์สถิติขั้นสูงด้วย SPSS for Windows. กรุงเทพมหานคร:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ครูเชียงราย. (2560). สื่อการสอน. สืบค้น 1 มกราคม 2560. จาก <http://www.kru.chiangrai.net/tagสื่อการสอน/>.

จรัญ แสงบุญ. (2552). การจัดการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในอำเภอแม่แจ่ม
จังหวัดเชียงใหม่ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

จิราภา เต็งไธรัตน์. (2554). จิตวิทยาทั่วไป. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร: ธรรมศาสตร์.

จันทร์ธานี สงวนนาม. (2551). ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 2).
กรุงเทพมหานคร: บุ๊คพอทย์.

จามจุรี จำเมือง. (2553). ผู้บริหารกับการบริหารสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร: เจริญดีมั่นคงการพิมพ์.

ทัศนีย์ ศุภเมธี. (2542). *พฤติกรรมกรรมการสอนวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สถาบันราชภัฏธนบุรี.

ทิภาวรรณ เลขวัฒนะ และสุนทรี จันทร์สำราญ. (2557). การประเมินผลในชั้นเรียนเพื่อวินิจฉัยข้อบกพร่องผู้เรียน (Classroom Assessment for Student Diagnostic). *วารสารชุมชนนักวัดและประเมินผลการศึกษาขั้นพื้นฐานแห่งประเทศไทย*, 1(1), 12-25.

ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2557). *การวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS*. (พิมพ์ครั้งที่ 15). นนทบุรี: เอส.อาร์.พรินติ้ง แมสโปรดักส์.

นิธิดา บุณจันทร. (2550). *ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับประสิทธิภาพองค์กรของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน* (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

Glickman, C.D. (2004). *Supervision and Instructional Leadership : A Developmental Approach*. Boston: Allyn and Bacon.

Lunenburg, F. C. & Ornstein, A. C. (1996). *Educational administration*. (2nd ed.). Belmont, CA: Wadsworth.

McEwan, E. K. (2003). *Ten traits of highly effective principals : From good to great performance*. Thousand Oaks, CA: Sage.

4. หลักเกณฑ์การส่งต้นฉบับบทความเพื่อได้รับการตีพิมพ์

4.1 ส่งผ่านระบบออนไลน์ของวารสารศิลปศาสตร์ราชชมงคลสุวรรณภูมิ (THAIJO) โดยสมัครสมาชิก และส่งบทความผ่านระบบได้ที่ <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/art/index>

4.2 ส่งด้วยตนเองหรือทางไปรษณีย์ เอกสารประกอบด้วย

1) ต้นฉบับ จำนวน 3 ชุด จำแนกเป็น

- ต้นฉบับที่ไม่ระบุชื่อผู้แต่ง จำนวน 2 ชุด

- ต้นฉบับที่ระบุชื่อผู้แต่ง จำนวน 1 ชุด เอกสารต้องระบุรายละเอียด ผู้เขียนบทความ

Author (s) ได้แก่ ชื่อ ตำแหน่ง และสังกัด หรือวุฒิการศึกษาสูงสุด อย่างใดอย่างหนึ่งโดยให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เฉพาะผู้รับผิดชอบบทความ (Corresponding Author) ให้ระบุที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ E-mail ที่สามารถติดต่อได้ ในกรณีที่ต้นฉบับดังกล่าวมาจากหรือเป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์หรือหลักสูตร การศึกษาโปรดระบุชื่อหลักสูตร สาขา และสถาบันการศึกษาให้ชัดเจน

2) แผ่นซีดีบรรจุข้อมูลต้นฉบับ จำนวน 1 แผ่น (ระบุชื่อบทความและชื่อผู้เขียน)

3) แบบเสนอผลงานเพื่อตีพิมพ์ในวารสารศิลปศาสตร์ราชชมงคลสุวรรณภูมิ

- แบบฟอร์มเสนอผลงานเพื่อได้รับการตีพิมพ์ในวารสารศิลปศาสตร์ราชชมงคลสุวรรณภูมิ

- แบบฟอร์มสมัครสมาชิกวารสารศิลปศาสตร์ราชชมงคลสุวรรณภูมิ

4) ส่งต้นฉบับบทความเพื่อเสนอตีพิมพ์ในวารสารศิลปศาสตร์ราชชมงคลสุวรรณภูมิ มายัง

กองบรรณาธิการวารสารศิลปศาสตร์ราชชมงคลสุวรรณภูมิ
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
เลขที่ 60 หมู่ 3 ถนนสายเอเชีย (กรุงเทพฯ-นครสวรรค์) ตำบลหันตรา
อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13000
โทร. 035-709208, โทรสาร. 035-709208

4.3 ส่งทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ แนบไฟล์ต้นฉบับ (File attachment) ในรูปแบบ MS Word และ PDF ส่งมายัง E-mail: journalarttrmutsb2560@gmail.com เมื่อได้รับการยืนยันจากกองบรรณาธิการ พิจารณาให้ตีพิมพ์ลงในวารสารแล้ว ผู้เขียนจะต้องส่งแผนซีดีบรรจุข้อมูลต้นฉบับจำนวน 1 แผ่น มายังกองบรรณาธิการเพื่อเข้าสู่กระบวนการตีพิมพ์ต่อไป

5. ขั้นตอนการนำบทความลงตีพิมพ์ในวารสารศิลปศาสตร์ราชชมงคลสุวรรณภูมิ

ต้นฉบับบทความที่เสนอเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารให้อยู่ในรูปแบบของไฟล์เอกสาร *.docx ของ Microsoft Word Version 2010 หรือมากกว่า หากต้นฉบับประกอบด้วยภาพ ตาราง หรือสมการ ให้ส่งแยกจากไฟล์เอกสาร รูปแบบไฟล์ภาพในสกุล *.PDF*.JPG*.GIF หรือ *.bmp. ความยาวของต้นฉบับต้องไม่เกิน 15 หน้า (รวมบทคัดย่อ ภาพ ตาราง และเอกสารอ้างอิง) กองบรรณาธิการจะพิจารณาบทความเบื้องต้น เกี่ยวกับความถูกต้องของรูปแบบทั่วไป ถ้าไม่ผ่านการพิจารณาจะส่งกลับไปแก้ไขถ้าผ่านจะเข้าสู่การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ เมื่อผลการประเมินผ่านหรือไม่ผ่าน หรือมีการแก้ไข จะแจ้งผลให้ผู้เขียนทราบ โดยการพิจารณาบทความเพื่อลงตีพิมพ์ได้จะคำนึงถึงความหลากหลายและความเหมาะสม

6. สิทธิของบรรณาธิการ

ในกรณีที่กองบรรณาธิการหรือผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งได้รับเชิญให้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจประเมินบทความมีความเห็นว่าควรแก้ไข กองบรรณาธิการจะส่งคืน เพื่อให้เจ้าของบทความแก้ไข โดยจะยึดถือข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้ตรวจประเมินเป็นเกณฑ์หลัก และสงวนสิทธิ์ที่จะพิจารณาไม่ตีพิมพ์ในกรณีที่รายงานการวิจัย บทความทางวิชาการ หรือบทความวิจัย ไม่ตรงกับแนวทางของวารสารศิลปศาสตร์ราชชมงคลสุวรรณภูมิ หรือไม่ผ่านการพิจารณาของกองบรรณาธิการหรือผู้เชี่ยวชาญ เมื่อบทความที่ได้รับการตีพิมพ์ผู้เขียนจะได้รับวารบทความลงตีพิมพ์ผลงาน จำนวน 1 ฉบับ พร้อมกับหนังสือรับรองการตีพิมพ์บทความในวารสารศิลปศาสตร์ราชชมงคลสุวรรณภูมิ

ตัวอย่างการเตรียมต้นฉบับ

บทความวิจัย

ชื่อบทความ (ไทย) (20 pt)

ชื่อบทความ (อังกฤษ) (18 pt)

เว้น 1 บรรทัด (16 pt)

ชื่อ-นามสกุล ผู้เขียนบทความ (ไทย) (14 pt)

ชื่อ-นามสกุล ผู้เขียนบทความ (อังกฤษ) (12 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (ไทย) (14 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (อังกฤษ) (12 pt)

E-mail: (12 pt)

Received เดือน วัน, ปี; Revised เดือน วัน, ปี; Accepted เดือน วัน, ปี

เว้น 1 บรรทัด (16 pt)

บทคัดย่อ (18 pt)

(16 pt)

เว้น 1 บรรทัด (12 pt)

คำสำคัญ: 3-5 คำ (16 pt)

(16 pt)

เว้น 1 บรรทัด (16 pt)

Abstract (18pt)

(16 pt)

เว้น 1 บรรทัด (12 pt)

Keywords: 3-5 words (16 pt)

(16 pt)

บทนำ : Introduction (18 pt)

(16 pt).....

.....

.....

} เว้น 1 บรรทัด (16 pt)

วัตถุประสงค์การวิจัย : Research Objectives (18 pt)

1. (16 pt).....

2. (16 pt).....

.....

} เว้น 1 บรรทัด (16 pt)

วิธีดำเนินการวิจัย : Research Methodology (18 pt)

1. หัวข้อย่อยที่ 1 (16 pt)

(16 pt).....

.....

2. หัวข้อย่อยที่ 2 (16 pt)

(16 pt).....

.....

} เว้น 1 บรรทัด (16 pt)

ผลการวิจัย : Results (18pt)

(16 pt).....

.....

} เว้น 1 บรรทัด (16 pt)

อภิปรายผล : Discussion (18pt)

(16 pt).....

.....

} เว้น 1 บรรทัด (16 pt)

องค์ความรู้ใหม่ : Originality and Body of Knowledge (18pt)

(16 pt).....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ : Suggestion (18 pt)

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ (16 pt)

1.1 (16.pt).....

1.2 (16.pt).....

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป (16 pt)

2.1 (16.pt).....

2.2 (16.pt).....

} *เว้น 1 บรรทัด (16 pt)*

เอกสารอ้างอิง : References (18 pt)

.....ไทย (16.pt)

.....

.....Eng (16.pt)

.....

ตัวอย่างการเตรียมต้นฉบับ
บทความวิชาการ/พิเศษ/ปริทรรศน์/ปกิณกะ

ชื่อบทความ (ไทย) (20 pt)

ชื่อบทความ (อังกฤษ) (18 pt)

เว้น 1 บรรทัด (16 pt)

ชื่อ-นามสกุล ผู้เขียนบทความ (ไทย) (14 pt)

ชื่อ-นามสกุล ผู้เขียนบทความ (อังกฤษ) (12 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (ไทย) (14 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (อังกฤษ) (12 pt)

E-mail: (12 pt)

Received เดือน วัน, ปี; Revised เดือน วัน, ปี; Accepted เดือน วัน, ปี

เว้น 1 บรรทัด (16 pt)

บทคัดย่อ (18 pt)

(16 pt)

เว้น 1 บรรทัด (12 pt)

คำสำคัญ: 3-5 คำ (16 pt)

(16 pt)

เว้น 1 บรรทัด (16 pt)

Abstract (18 pt)

(16 pt)

เว้น 1 บรรทัด (12 pt)

Keywords: 3-5 words (16 pt)

(16 pt)

บทนำ : Introduction (18 pt)

(16 pt).....

.....

.....

} เว้น 1 บรรทัด (16 pt)

เนื้อหาหัวข้อที่ 1 : Body (18 pt)

1. หัวข้อย่อยที่ 1 (16 pt)

(16 pt).....

.....

.....

} เว้น 1 บรรทัด (16 pt)

สรุป : Conclusion (18 pt)

(16 pt).....

.....

} เว้น 1 บรรทัด (16 pt)

เอกสารอ้างอิง : References (18 pt)

..... ไทย (16 pt).....

.....

..... Eng (16 pt).....

.....